

42 dní

Silène Edgarová

42 dní

©text Silène Edgarová, 2019
©ilustrace Kateřina Svobodová, 2022
©překlad Veronika Trusová

Valentina

„Tak dělej, pospěš si,“ houknul Saša na bratra, protože ho zlobilo, jak se zasněně loudá.

Jacob byl kousek za ním a popostrkoval strouhou papírovou lodičku.

„Jestli si zmáčíš boty, schytám to já,“ zavrčel Saša, když ho Jacob konečně dohnal.

Starat se o mladšího bratra byla taková otrava! Popadl ho za ruku a táhl ho dál za sebou. Pomstyctivě trochu zrychlil, aby bráška musel běžet. Ten se neodvažoval ani muknout, ale nechápal, proč je starší bratr tak mrzutý, když už od začátku června bylo venku krásné počasí a prázdniny se rychle blížily. Celá Paříž se zdála veselejší, jako kdyby tušila, že se blíží doba odjezdů k moři a na hory. Mnoho Pařížanů odjíždí na prázdniny a město si konečně na chvíli vydechne, zatímco se jeho obyvatelé nahrnou na pláže a travnaté vrcholky hor, daleko od šedých ulic.

Ne všichni ale měli takové štěstí, a to zahrnovalo i jejich rodinu. Zase nikam nepojedou a představa dalšího nudného léta v parku Buttes Chaumont Sašovi na náladě rozhodně nepřidala. Nikdy neměli ani korunu navíc. To, co rodiče vydělali, sotva stačilo na pronájem malého bytu na bulváru Voltaire. Prázdniny u moře? O tom si mohli nechat jen zdát... Jednou u moře byli, Ioni, ale jen na jeden den. Rodiče něco málo našetřili a vzali je vlakem do Cabourgu. Cesta byla tak dlouhá, že si nakonec sotva stihli namočit nohy ve vodě, než museli zpátky. A i kdyby peníze byly, neměli by čas na prázdniny někam jet. Jejich rodiče byli zlatníci a zlatnická dílna, ve které oba pracovali, byla zavalená objednávkami. Před pár lety

byl Jacob ještě malý a maminka s ním zůstávala doma, loni se ale musela vrátit do práce.

Potřebovali peníze, všechno v poslední době zdražilo, a tak i se dvěma platy měli sotva co jíst. Zlatnictví leželo v desátém městském obvodu, a právě tam chlapci chodili vždy po škole, protože maminka měla za to, že jsou moc malí, aby zůstávali sami doma. Šlo hlavně o Jacoba, protože Saša by to určitě zvládl. Ve dvanácti letech už přeci není malé dítě!

Když přišli do zlatnictví, čekaly je dvě věci: nejdříve si museli udělat úkoly. Vždy se posadili ke stolku v rohu, aby nikomu nepřekáželi. A hlavně nesměli dělat hluk. Stačil by jeden špatně načasovaný výkřik a zlatníkovi by mohla ujet ruka, jeden závan vzduchu a tenké zlaté plátky by sletěly ze stolu. V dílně bylo vždy ticho a klid. Když úkoly dopsali dříve, než zlatnictví zavíralo, musel Saša bratra zabavit, aby nevyrušoval a neběhal po celé dílně. Navíc se nesměli ničeho dotýkat, což bylo prakticky nemožné, protože zaprášená místnost byla plná starého nábytku, vyřezávaných rámců a dalších cenností. Když bylo venku hezky jako dnes, mohli si hrát na dvorku. Sašovi se občas podařilo ukrást ve škole kousek křídly, a pak si mohli nakreslit skákacího panáka nebo dráhy pro kuličky. Nesměli ho při tom ovšem chytit...

Jindy si vymýšleli příběhy nebo si četli komiks. Četli ovšem pořád jen ten jeden dokola, protože jiné neměli. Nic z toho už Sašu moc nebavilo.

Vedoucí dílny byl pan Braz, protivný chlapík, který vždy, když chodil zkontrolovat práci zlatníků, pohladil chlapce po hlavě a ptal se:

„A kterýpak je tenhle? Saša? Proč jste mu dali holčičí jméno?“

Říkal to pokaždé, aby ho rozzlobil. Nejraději by mu na to něco nepěkného pověděl, ale maminka na něj vždy za zády pana Braze vykulila oči, aby nebyl drzý. Nic tedy neříkal, ačkoli se ho to dotknulo. Přál si, aby se ho zastal alespoň tatínek, ale ten nic neviděl ani neslyšel, jak se soustředil na práci.

Bylo neuvěřitelné, že byli tak chudí, když přitom rodiče celé dny pracovali se zlatem a tenkými plátky drahého kovu pokrývali židle, skříně a sochy. Zlato jim ulpávalo na rukou i ve vlasech. Jednou si tatínek dokon-

ce pozlatil knírek, aby chlapce rozesmál. Před pár týdny vymyslel Saša plán a propašoval do školy trochu zlatého prachu. Chtěl ho vyměnit za svačinu s Nicolasem, buclatým synem pekaře. Na svačinu si vždycky nosil čerstvé máslové croissanty a dělal chutě spolužákům. Saša ho neměl rád, Nicolas si z něj totiž utahoval kvůli jeho starým botám a obnošenému oblečení. Saša si naplánoval, jak se dostat k jeho svačině. Potají několika kamarádům zlato ukázal a zdůraznil, že o něm hlavně nesmějí povědět Nicolasovi. Moc dobře věděl, že aspoň jeden z nich tajemství vyslepičí, a měl pravdu. Buclatý chlapec za ním přišel a nakázal mu:

„Ukaž mi to zlato!“

„Dobře. Ale co za to?“

„A co bys chtěl? Pár drobných na nové boty?“

„Ne. Bude mi stačit tvoje svačina.“

Jenže zrovna když už to vypadalo, že se plán vydaří, popadl Sašu za ucho učitel a pěkně mu vyčinil. Ve škole se totiž obchodovat nesmělo. Ředitel si do školy zavolał tatínka, a to to Saša teprve schytl. Ukrást z dílny zlato kvůli svačině! Horší večer snad nikdy nezažil. Nejhorší ovšem bylo, jak moc tatínek zklamal.

Nejradši by tomu nemotornému hromotlukovi Nicolasovi jednu vrazil. Pořád si z něj dělal legraci a letos to bylo ještě horší než dřív, přidali se k němu i ostatní chlapci. Říkali mu kryso. A Saša pak večer tajně brečel do polštáře. Nebylo divu, že byl v mizerné náladě...

V šest hodin se celá rodina vracela po ulici Charonne pěšky domů. Tatínek měl dobrou náladu a nesl Jacoba na ramenou, což se nestávalo často, protože bráška se nedávno vytáhl o deset centimetrů a nabral dobrých pět kilo. Saša mu to trochu záviděl, v jeho dvanácti letech se mu něco takového už dlouho nepoštěstilo. Maminka ho objala kolem ramen a přitáhla k sobě, ale chlapec stejně bručel, protože měl pořád špatnou náladu.

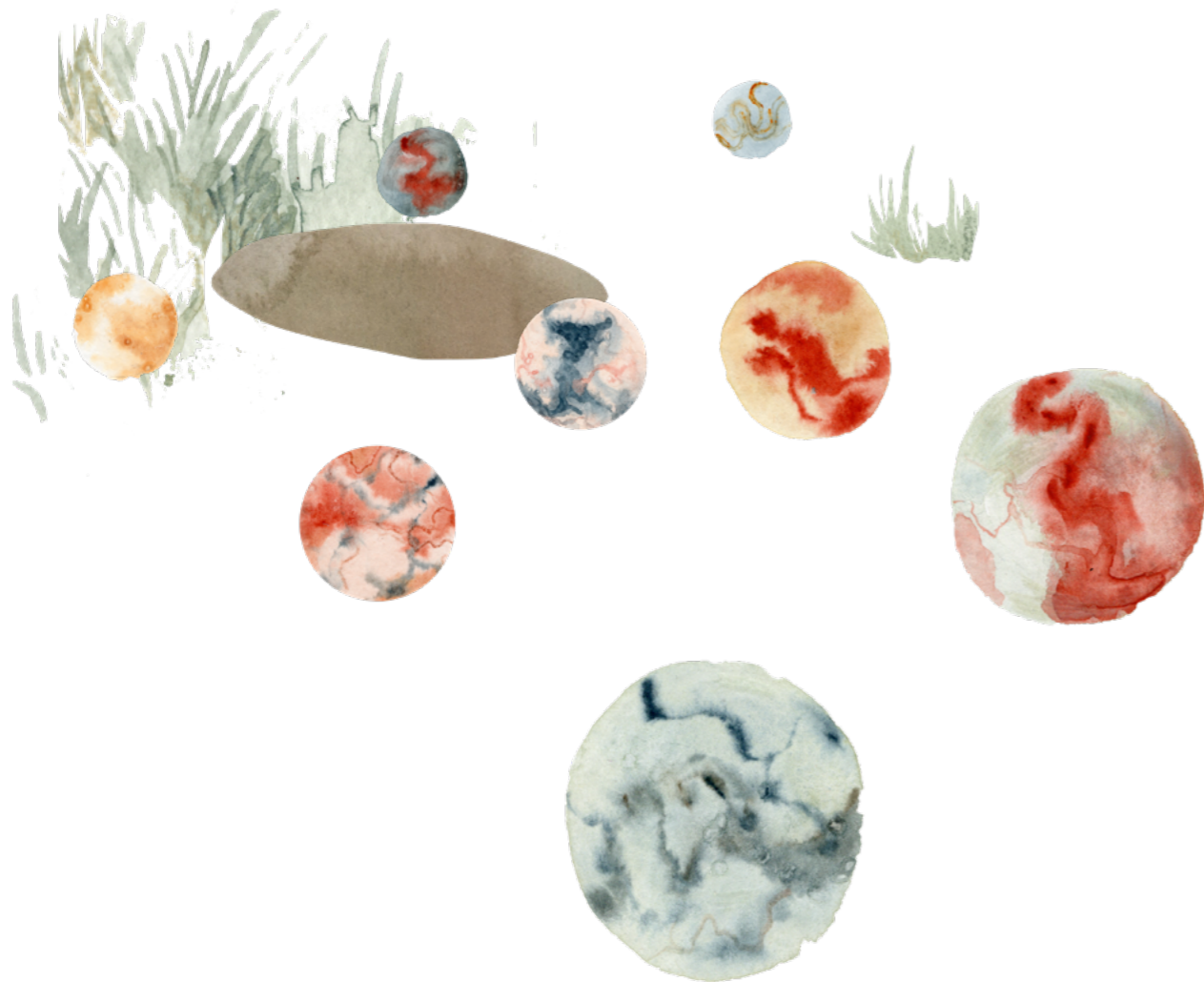
„Copak se děje, chlapče? Snad nejsi zamilovaný?“

Nepobavilo ho to. Tatínek mu jako obvykle šlápnul na kuří oko. Valentina ho zase přehlížela. Na začátku školního roku si tak rozuměli, ale teď

na něj několik dnů ani nepromluvila. Ani slůvko. Už ho nebrání, když ho ostatní trápí, a dokonce zaslechl, jak ho její kamarádka pomlouvala:

„Maminka říkala, že páchne... a určitě má vši nebo svrab. Sama jsi viděla, jak se drbal. Víím, že ti ho bylo líto, Valentino, jenže teď...“

Saša nevěděl, co s tím, a jeho nálada byla každý večer o trochu horší.

Překvapení v palačinkách

„Poslyš, dnes budou k večeři palačinky, to ti spraví náladu, chlapče. Dostali jsme od Rolandů vejce, to bude hostina!“

Palačinky! Paráda, ty jsou daleko lepší než řídká polévka, kterou mívali normálně.

Jedna věc se tatínkovi musela přiznat: když chtěl, dokázal i z těch nejhorších dnů udělat hotovou oslavu. I maminka měla dobrou náladu a kuchyně se otřásala smíchem, když vyhazovali palačinky do vzduchu. Jen Jacob fňukal, protože se pokusil jednu sebrat a spálil si prsty.

„No tak, počkej, až nandám všem,“ vyčinila mu maminka.

Posadili se ke stolu, který se ve skutečnosti skládal z prkna položeného na rozvrzaných dřevěných kozách, a olizovali se až za ušima. Maminka k té příležitosti vytáhla jednu z posledních skleniček zavařeniny.

„Budeme muset uvažít další,“ prohlásil mlsně Jacob. „Půjdeme v neděli zavažovat jahody k Anye?“

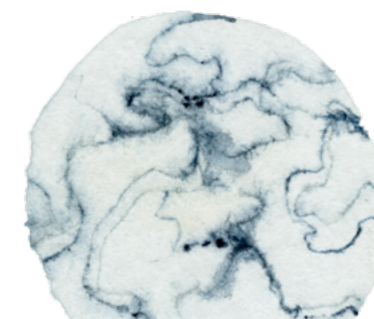
Tak říkali babičce. Tatínkova matka bydlela na předměstí a měla malý, hojně osázený záhonek.

„Letos ne, zlato. Ale Anya nám zavařeninu schová, neboj.“

„A ploč? Vždyť jsme ji už hlozně dlouho neviděli. A jahody navíc zlovna zljou.“

„Babička se necítí moc dobře. A navíc pro vás máme novinku.“

Sašovi se v krku udělal knedlík. Budou to dobré, nebo špatné zprávy?

Není Anya nemocná? Jacob byl příliš malý, aby si to pamatoval, ale před třemi lety zemřel dědeček.

Ganka a Sašu to velice zarmoutilo. Ale tentokrát se tatínek usmíval, takže o to jít nemohlo. Oznamil jim:

„Letos se podíváte k moři!“

„Cože?“ zeptal se Saša přiškrceně.

„Cože? Coco?“ opičil se po něm Jacob.

„Jak to? A kam?“

„Pamatujete si na strýčka Jeana?“

„Jo, sotva, naposledy jsme ho viděli před třemi lety,“ zavrčel.

„Já si ho nepamatuju,“ oznámil bráška.

„Bodejť, vždyť jsi byl ještě mimino.“

„Jacobe, Jean je maminky bratr a bydlí v Bretagni, ve Finistère. A letos vás na prázdniny pozval k sobě do penzionu. Bude se vám tam líbit, uvidíte. Je to velký dům u moře a bydlí tam spousta hostů, kteří se na vás už moc těší,“ nadšeně jim vysvětloval tatínek.

„Pořád nechápu, proč nemůžeme zajít k babičce. Do prázdnin zbývá ještě měsíc,“ podivil se Saša.

„To je část překvapení. Letos prázdniny začnou o měsíc dřív. Odjíždíte už v sobotu.“

Jacob začal výskat radostí, což tatínka potěšilo. Sašovi ale něco došlo.

„Jak to myslíš, *odjíždíte*? Copak vy s námi nepojedete?“

„Ne, zlatíčko,“ odpověděla mu tiše maminka.

Saša se zamračil, když slyšel to oslovení. Maminka jim vždycky říkala takhle hloupě.

„Necháte nás jet samotné na druhý konec Francie?“

„Nepřeháněj, pojedete jen do Bretagne. Posadíme vás na vlak a strýček Jean vás pak vyzvedne na nádraží v Quimperlé.“

„Co budete dělat vy?“

„Vzali... vzali jsme práci na jedné vile kousek od Toulouse. Jeden bohatý stavebník se rozhodl, že si chce nechat nově pozlatit veškerý nábytek. Zabere to určitě aspoň měsíc, možná dokonce dva tři a...“

„Tři měsíce?!“

„No ano, říkali jsme si, že...“

„Že bude lepší se nás zatím zbavit?“ vykřikl Saša.

Po jeho obvinění mamince z očí vystřelily blesky. Vyskočila a vlepila mu pohlavek. Chlapec zaraženě zvedl ruku k rozpálené tváři. Bolelo to méně než od tatínkových medvědích pracek, ale o to víc ho to mrzelo. Maminka ho nikdy neuhodila. Teď na něj hleděla s rukama v klíně a ve světle zelených očí se jí třpytily slzy. Saša se už neodvážil nic říct, zabodl oči do talíře a tiše poplakával. Bytem se rozlehlo ticho, přerušované jen jeho občasným popotahováním. Po chvíli přerušil ticho tatínek.

„Chlapče, takové věci bys říkat neměl. Nemáme na výběr. Chápu, že jsi nešťastný, ale takhle se chovat nemůžeš. Teď je to důležité, jsi Jacobův starší bratr a budeš ho mít tři měsíce na starost. Uvidíme se po prázdninách a s tím, co si s maminkou vyděláme, si pak budeme moct vzít pár dnů volno a strávit je s vámi.“

„Ale... já tomu nerozumím. Co škola? A pan Braz, byt a Anya?“ uvažoval Saša.

„Jsou to jen tři měsíce,“ uklidňoval ho tatínek. „Ve škole jsme to domluvili a pan Braz nás přijme zpět do práce, až se vrátíme. To on nám toho stavebníka doporučil. A byt si můžeme dovolit udržet, než se vrátíme zpátky do Paříže.“

Tatínka už veselá nálada nadobro přešla. Slavnostní atmosféra vyprchala. Maminka vzala staršího syna za ruku.

„Sašo, já vím, že je to hodně narychlo. Ale měli byste mít radost.“

„Máte štěstí, strávit tři měsíce v Bretagni,“ přitakal tatínek.

„Jean se na vás moc těší,“ dodala maminka, „a budeme si psát, dobrá?“

Tolik se snažili, aby ho utěšili. Saša se konečně trochu pousmál a Jacob, který mu visel na rtech, se taky začal usmívat. Mamince se po obličeji rozlila úleva a Saša se rozhodl hrát s nimi.

„Takže se budeme chodit koupat? Ale já nemám plavky.“

„Já už taky nemám plavky,“ prohlásil Jacob a zahleděl se smutně na prázdný talíř od palačinek, což u ostatních vyvolalo záchvat smíchu.

Večer nakonec skončil dobře, i přes jisté napětí, které přetrvávalo mezi Sašou a rodiči. Prsty vytřeli i poslední zbytky zavařeniny ze sklenice a vyprávěli si o moři, o tom, jak tatínka jednou štípl krab a jak se maminka jednou strašně spálila, když usnula na pláži. Maminka jim vyprávěla o Jeanovi a bratři se nakonec začali na výlet doopravdy těšit.

Saša toho večera nemohl usnout i proto, že si rodiče v posteli ještě šeptem povídali. Jejich byt byl tak malý, že kromě kuchyně a koupelny měli jen jeden další pokoj. Tatínek v bytě postavil mezipatro, na kterém spali chlapci, a rodiče spávali na rozkládací posteli, kvůli které museli odsunout stůl a židle. I proto psávali Saša s Jacobem domácí úkoly v dílně, doma nebylo dost místa na pracovní stůl.

Jacob si pod peřinou strčil studené nohy k bráškovi, aby se ohřál, a přes jeho chrápání Saša pořádně neslyšel, o čem si rodiče povídají. Zaslechl jen pár úryvků konverzace, než usnul, vyčerpaný náročným večerem. „... v bezpečí... sídlo... jednodušší.“ Uprostřed noci ho s trhnutím probraly rány na dveře, ale hned zase usnul. Muselo to přicházet od sousedů.

Kvapný odjezd

Druhý den brzy ráno se maminka snažila vytáhnout chlapce z postele.

„Tak šup, vstáváme, musíte si zabalit, než půjdete naposledy do školy.“

Saša zamručel a pokoušel se rozlepit oči. Špatně se mu spalo a vůbec se mu nechtělo vstávat. Chtěl maminku obejmout, jenže k ní už byl jako klíště přisátý Jacob.

„To odjíždíme už zítra? Myslím, že až v sobotu.“

„Původně to tak mělo být, ale v noci přijel Jean. Stavoval se tady. Přijel vás vyzvednout, bude to jistější. Potkáme se s ním na nádraží zítra v devět ráno.“

„Jean je tady?“ houknul Saša směrem do kuchyně.

„Ne ne, ještě musel něco vyřídit. Tatínek šel s ním, vrátí se večer.“

„Co vlastně stlejšda Jean dělá?“ zeptal se Jacob.

„Pracuje v tom penzionu, do kterého jedete.“

„Tak co dělá v Paříži? Cestuje takhle často?“ nezdálo se Sašovi.

Říkal si, co je to asi za penzion, když si ředitel takhle trajdá po výletech.

„Ano, docela často.“

„A jak se o nás bude starat, když je pořád pryč?“

„Tak tohle tě trápí? Pomáhá mu tam několik přátel, takže sami nebudete, nebojte. Navíc tam bude spousta hostů a dvě další děti ve vašem věku.“

Proud otázek v Sašově hlavě to ale nezastavilo. Co je to za hosty, kteří odjíždí na dovolenou už v červnu? Nebo jsou snad prázdniny v Bretagní v jinou dobu? Byl ale ještě příliš ospalý, než aby se dál vyptával, a navíc

maminka zřejmě také nebyla v nejlepší náladě, soudě podle toho, jak ho hnala vymýt si ospalky z očí. Pomohl jí tedy aspoň sundat velké kufry z polic, které tatínek namontoval na chodbě. Byly plné starých obrazových rámu, ještě z dob, kdy tatínek po vetešnictvích sháněl věci k pozlacení mezitím, co hledal zaměstnání. Rámy nechali tam, kde byly, a sbalili si oblečení, které zabralo sotva polovinu jednoho z kufrů.

„Uneseš ho?“

„Já chci taky kufli!“ poplakával Jacob.

„Ty vezmeš košík se svačinou, ten je nejdůležitější,“ slavnostně mu oznámila maminka, aby se uklidnil. Ještě nestihli dobalit a museli vyrazit do školy.

„Odpoledne přijďte rovnou domů, budu na vás čekat. Domácí úkoly dělat nemusíte, vždyt budou prázdniny.“

O přestávce byl Saša hlavní atrakcí: novinka o jeho předčasném odjezdu na prázdniny obletěla celou třídu. Hned na něj naskákali kamarádi, a to i ti, kteří se s ním už moc nekamarádili od doby, kdy mu Nicolas začal říkat krysa.

Teď navíc vypadal docela závistivě, což Sašu potěšilo. Začal si trochu vymýšlet a vykládal, co mu přišlo na mysl.

„Každý den budeme chodit na pláž a budeme hrát spoustu her. Budou tam ohromné dráhy pro kuličky a taky budeme hledat poklad. Budeme bydlet v prázdninové kolonii.“

Po večeři tam vždycky servírují čokoládový dort a každý druhý den jsou k jídlu hranolky! A žádný špenát!“

Doufal, že se to donese i k Valentině a že jí bude mrzet, že se s ním v poslední době nebavila. Zahlédl jí opodál v hezkých pistáciových šatech, copy zavázané mašlemi stejné barvy. Moc rád by jí řekl, že jí to opravdu sluší a že na ni nezapomene, když teď bude tři měsíce pryč. Jenže zazvonilo na konec přestávky a Valentina za ním za celou dobu nepřišla. Trochu ho to zklamalo, ale pan učitel mu po návratu do třídy zase zvedl náladu.

„Tak ty nás opouštíš, Sašo? Budeš mi chybět. Kdo bude tak dobře umět dějepis, když tady nebudeš? Jsi můj nešikovnější žák.“

„V září se vrátím, pane učiteli.“

„Ano... No, předpokládám, že takhle to pro tebe bude lepší,“ povzdechl si pan učitel.

Saša tomu úplně nerozuměl, ale hlavou se mu stejně honily jiné věci. Celý den byl v dobré náladě a užíval si posledních pár hodin ve škole, hlavně když pak pan učitel zadával domácí úkoly na pondělí a on ani nemusel vytáhnout sešit, aby si je zapsal, což mu spolužáci pěkně záviděli.

Pan učitel je pustil domů o něco dříve, jak to většinou ve středu dělal, a ostatní děti se hrnuly rozloučit se se Sašou.

Nicolas ovšem stejně musel dělat potíže. Vykládal svému poskokovi Julesovi dost nahlas, aby ho Saša slyšel:

„Krysa prej jede do prázdninové kolonie, jako by si to snad jeho rodiče mohli dovolit... Beztak si vymejší.“

Saša sevřel pěsti. Rád by mu jednu vlepil, než o tu možnost přijde, ale zase se rychle uklidnil. Teď nebyla dobrá chvíle nechat se zatáhnout do nějakého průšvihů. Potřásl si rukou s několika zbývajícími kamarády a pospíchal ven, aby zastihl Valentinu. Její třída ještě neskončila, a tak na ni čekal na dvoře a přitom pozoroval školu, kterou měl na tři měsíce opustit. Stejně bylo zvláštní být jediný, kdo odjíždí. Zmešká konec školního roku. Měl rád poslední dny školy a oslavy na konci, kdy vyhazovali aktovky do vzduchu a prozpěvovali si. Bude mu to chybět.

Konečně zaslechl na schodišti hluk, ostatní třídy už také skončily. Děti z prvního stupně již také pustili a teď se v davu mísily s většími dětmi, zatímco čekaly, až se otevrou vrata a vyzvednou si je rodiče. Přiběhl k němu Jacob, úplně červený v obličeji.

„Maminka čeká venku?“

„Nevím,“ odsekl Saša, „jdi se podívat.“

„Máš mě na stalost,“ stěžoval si bratr, „a já se ještě musím lozloučit s kamalády.“

Saša se za Jacobem díval a sledoval, jak si na poslední chvíli s kamarády ještě vyměňuje kuličky. Jeho sbírka kuliček byla jeho pýcha, měl několik skleněnek, a dokonce jednu tmavě modře mramorovanou, kterou vyhrál ve škole. O kousek dál stála Valentina s kamarádkami a potajmu po něm pokukovala. Vydal se k ní nesmělým krokem, protože se ostatní dívky pohihňávaly. Valentina je utišila a ostře na něj pohlédla.

„Takže ty odjíždíš?“

„Jo, a... chtěl jsem se s tebou rozloučit,“ vysoukal ze sebe Saša. Její nepříjemný tón mu na odvaze nepřidal.

„Tím líp,“ vyprskla její vlezlá nejlepší kamarádka, „aspoň se nebudeme muset dýl koukat na ten tvůj krysí čumák.“

Sašu její zlost ošklivě zasáhla. Co provedl, že si něco takového zasloužil?

„Buď zticha, Anastasie!“ okřikla ji Valentina.

Dívka dotčeně sklopila hlavu a celá jejich skupinka vyrazila k vratům, která se zrovna otevírala. Valentina a Saša zůstali pozadu.

„Sašo... mrzí mě, že odjíždíš.“

„To říkáš teď. Dva týdny ses se mnou vůbec nebavila.“

„Když... neměla jsem čas.“

„To určitě. Já vás včera slyšel, jak jste se o mně bavily, že mám vši a svrab a že ti mě je líto.“

„Jenže... Promiň, Sašo, já za to nemůžu. Už se s tebou nemůžu kamarádit a nechci, aby si to někdo myslel.“

„Já to nechápu,“ zamumlal rozpačitě Saša.

„Moji rodiče říkají, že...“

„Valentino! Všude jsem tě hledala,“ zvolala povýšeným hlasem žena, která k nim zrovna došla. „Co tady děláš s tím malým zavšivencem?“

Popadla dceru za ruku, vrhla na Sašu znechucený pohled a odtáhla ji od něj. Valentina se na něj ještě stačila ohlédnout a naznačit:

„Promiň!“

Saša tomu vůbec nerozuměl. Zůstal sám, docela opuštěný uprostřed školního dvora a do očí se mu draly slzy. Za chvíli si ho přišla vyzvednout

maminka. Hned poznala, že něco není v pořádku. Zbytečně ho neuklidňovala, jen se k němu sklonila a pevně ho objala. Sašu přemohl smutek a začal jí vzlykat v náručí. Jacob ho opatrně chytil za ruku. Stáli tam společně jako malé klubíčko lásky.

„Tak pojď, zlatíčko, máme spoustu práce. Zítra odjíždíte.“

Zavazadla

Doma vládlo šílenství. Všude se válely věci vytahané ze skříní. Oblečení rodičů bylo vyskládané na stole, chlapi ještě neměli zabalené hygienické potřeby a tatínek se do dalších tašek zrovna snažil naskládat své zlatnické nářadí.

„Vy taky odjždíte?“

„Ano, doprovodíme vás na nádraží a pak taky půjdeme na vlak.“

„Takže pojedeme se Jeanem sami? Nepojedete s námi?“

„Velký jsi na to dost, Sašo. Já se s Jeanem domluvím a všechno bude v pořádku.“

Zatímco rodiče balili, měl Saša na starost úklid koupelny. Jacob se okolo nich motal, kuličky mu padaly na zem a on je pak musel všude možné honit.

„Tak se jdi podívat k paní Náprstkové,“ navrhla maminka, které už docházely nápady, jak chlapce zabavit.

Paní Náprstková byla sousedka, která bydlela o patro níže a ve skutečnosti se jmenovala Cohenová. Ve dvoře domu měla krejčovskou dílnu a v kapse zástěry vždycky našla nějaké ulepené bonbony. Jacob u ní dokázal strávit celé hodiny přebíráním knoflíků a zaplétáním nitek. Teď zmizel jako pára nad hrncem, a když jim přestal překážet, balení probíhalo daleko rychleji.

Jako jediná ze sousedů se s nimi bavila Náprstková a byla na ně milá. Ostatní si jich obvykle nevšíмали. Jindy ale někdo převrhl jejich popelnici nebo se jejich pošta válela otevřená a zablácená na rohožce. Sašu taková ošklivá zlomyslnost vždycky hodně znepokojila, tím spíš, že se zdálo, že

se to stává stále častěji. Tatínek mu řekl, že je příliš citlivý a že se musí naučit vydržet víc. Jenže to se lehko řekne! Když sousedka Jacoba přivedla zpátky, měli už zabaleno a uklizeno. Každému dala bonbon a pak pevně objala maminku.

„Rozhodli jste se dobře, pro děti to bude lepší, i když nebudete spolu.“

Sašovi se svíralo srdce, když pomyslel na to, jak dlouho maminku nevidí. Dala mu obálku s jejich novou adresou a Saša si ji pečlivě schoval do tašky. Upozornila ho ovšem, že kontaktovat je nebude jednoduché, nebyla si jistá, jestli má vila připojení k telefonu. Slíbila ovšem, že jim bude psát, kdykoli to jen bude možné, a požádala ho, aby jim také psal. Saša si trochu povzdychl, protože psaní nesnášel, ale když viděl maminčin smutný výraz, nechal toho.

„Neboj, budu psát každý týden.“

Brzy ráno vyrazili na nádraží. Vstávali ve čtyři, takže všichni vypadali pěkně rozespale. Byl to zvláštní pocit, když za nimi zapadly dveře. Na schodišti potkali souseda, a když je předcházel, zamrmal: „No to je dost!“

Sašu to zarazilo. Podíval se na rodiče, ale ti vypadali, že nic neslyšeli.

Husím pochodem dorazili k metru, obtěžkáni velkými zavazadly. Saša si nesl vlastní kufr, ale držadlo se mu zařezávalo do ruky, takže musel každou chvíli odpočívat. Táhl takovou váhu, že se bál, aby mu neupadly ruce. Všiml si, že to tatínka zlobí, tak se snažil zastavovat co nejméně. Lopotil se s kufrem do metra a omylem ho upustil na nohu jedné ženě, která od nich s nadávkami poodešla. Cestující se na ně křivě dívali a nikdo je nepustil si sednout, takže do něj v každé zastávce vráželi při vystupování a nastupování.

Když konečně dorazili na nádraží a Saša mohl kufr odložit, málem se rozplakal úlevou. V krku se mu udělal knedlík a žaludek měl jako na vodě. Náhle se objevil strýček Jean, jako by spadl z nebe.

„Tak co, chlapi? Těšíte se na prázdniny se strejdou?“

„Jeane!“ vykřikli současně Saša s maminkou.

Jacob se schovával za bratrem a nevypadal ani trochu přesvědčeně.

„Ty si mě nemůžeš pamatovat, Jacobe, ale já jsem bratr tvojí maminky a moc se těším, že se konečně poznáme,“ uklidňoval ho Jean.

„Jsi moc hodný, že kvůli nám jedeš tam a zpátky,“ děkovala mu maminka se slzami v očích.

Takového pláče za pouhé dva dny!

„Vždyť to nic není.“

„Jsi si jistý, že...“

„Jistě, lepší řešení není.“

Dlouho odloučení sourozenci se pevně objali.

„Neboj, zlatíčko, všechno bude v pořádku,“ ujistila maminka Sašu.

Jean nastoupil do vlaku, aby jim dopřál trochu soukromí. Jakmile došlo na loučení, Jacob se proměnil v hotový vodotrysk. I Sašovi dělalo problém tvářit se dospěle, když mu tatínek na rozloučenou pocuchal vlasy, na rtech ztuhlý úsměv. Maminka ho objala, div ho neudusila, a Saša se nebránil, jen zhluboka vdechoval jasmín a terpentýn, kterým vždy voněla.

„Až do Nantes nebudete vystupovat, takže neopouštějte svoje místa, nikam neběhejte, nezlobte Jeana, má hodně práce, a kdyby se vás někdo na něco ptal, nechte mluvit jeho, dobře?“

„Tati, to jsi mi říkal už třikrát,“ zavrčel Saša, aby se neřeklo.

„Chlapče, chlapče,“ povzdechl si tatínek, „budeš mi moc chybět.“

Strojvedoucí zahoukal, děti nastoupily do vagonu za Jeanem a pověsily se z okna, aby mohly ještě naposled zamávat rodičům, kteří se pomalu vzdalovali, nehybně stojící na pařížském nástupišti.

I přes všechny Jeanovy snahy se zdálo, že cesta trvá celou věčnost. Strýček měl s sebou karty a začal předvádět nejrůznější kouzelnické triky, než vlak vůbec vyjel z Paříže.

Jacob ještě trochu popotahoval, zato Saša se snažil dostat své roli staršího bratra a s přehnaným nadšením reagoval na všechny strýčkovy pokusy zvednout jim náladu. Když je přestaly bavit karetní triky, vytáhl strýček pastelky a papír a kreslil jim šneky, zámky a princezny, zatímco se za oknem míhala krajina, pláně na Bauce a údolí Maine. Saša ho potajmu pozoroval. Jean se hodně podobal jejich mamince a v očích měl stejný

šibalský pohled. Na skráních se mu objevovaly první šediny, a i když byl dost hubený, jeho šlachovité tělo prozrazovalo, že sportuje. Jedině dobře! Saša doufal, že nestráví prázdniny nudnou prací, ale že pro ně strýček zorganizuje nějakou zábavu, při které se i naběhají.

Přestupovali v Nantes. Obtěžkáni kufry si museli pospíšet, aby nezmeškali další spoj. Saša se ošklivě lekl, když se ho Jacob v jednu chvíli pustil a spěchající dav je od sebe oddělil. Naštěstí jim pomohl hřmotný muž, který ho dovedl zpátky a jako ledoborec jim pomohl prodrat se davem. Cestou k vlaku si povídal s Jeanem a něčemu se spolu smáli.

„Tak dobře dojedte a buďte opatrní, děti. Lidi jako my to teď mají těžké,“ stihl jim ještě říct zpěvavým tónem, jakým mluvila jejich babička, než zmizel.

Saša si nebyl jistý, co pán myslel tím lidé jako my, ale stejně mu s širokým úsměvem poděkoval. Sotva se usadili, vlak se rozjel a Jacob začal pochrupovat. V kupé zavládlo ticho. Jean si vyndal papíry a začal něco psát, zatímco Saša byl ponořený ve vlastních myšlenkách a nevímal si stále zelenější krajiny ani obilí vlnícího se ve slaném přímořském větru.

Jacob se probudil, zrovna když přejížděli přes klenutý most v La Roche-Bernard. Přemostňoval ústí řeky Vilaine a lodky, které viděli na vodě, vypadaly z výšky čtyřiceti metrů jako pouhé hračky. Jacob byl z výhledu nadšený, ale rychle se zatáhlo a po zbytek cesty jeli ve stále hustší mlze. Co je asi čeká v cíli? Jaké budou ty ostatní děti? Jaký bude penzion?

Bylo dusno, vlak byl plný lidí a chlapci už vypili všechnu vodu. Jacob se nudil, vrtěl se a poposedával, ale Jeana zcela pohltit dopis, který psal.

„Bydlí v penzionu hodně dětí?“ zadoufal Saša.

„Dětí?“ zaváhal na chvíli Jean. „Bydlí tam dvojčata a Maud a Charly.“

„Kdo to je, Maud a Charly?“

„Jo, kdo to je?“ opičil se hned Jacob.

„Maud je kuchařka a hospodářka a Charly je zahradník, opravář a ošetřovatel.“

„Ale... nějaké děti tam jsou taky, ne?“ staral se Saša, který se obával, že děti přijedou až v červenci.

„Totiž... Rodiče vám řekli, že je to prázdninová kolonie?“

„No...“

Saša se zarazil, když viděl, jak rozmrzele se strýček zatvářil. Rodiče mluvili o penzionu, ale nikdy vlastně neřekli, že by šlo o prázdninovou kolonii... Chlapci viseli na rtech strýci, který rozpačitě přejížděl očima z jednoho na druhého.

„Ten penzion, který mám na starost, je ústav...“ zarazil se, a když viděl, že chlapci stále nic nechápu, dodal, „ústav pro duševně choré.“

Sídlo bláznů

Na malé nádraží v Quimperlé dorazili v naprostém tichu.

Od Jeanova vysvětlení chlapci ani nepípli. Tedy přesněji, Saša mlčel a Jacob se po něm jako obvykle opičil. Průvodčí tak v jejich kupé narazil jen na dvě hodné tiché děti. Jean se zdál napjatý. Když vystoupili, všimli si, že na ně mává štíhlý, tmavý muž. Byl štíhlý jako mladý dub, měl dlouhé vlasy stažené stuhou, oči tmavé jako noc a na tváři široký, upřímný úsměv. Jean ho chlapcům ve spěchu představil. Byl to Charly, zahradník, opravář a ošetřovatel. Pomohl jim naložit kufry do vozu, který na ně čekal, a vyrazili, jen se protočila kola. Charly zřejmě neuměl řídit jinak než s plynem na podlaze. Jacob pištěl a zuby nehty se držel staršího bratra.

Cesta byla dlouhá a chlapci byli vystrašení, vyčerpaní, měli žízeň a hlad a tahle poslední zkouška odvahy se zdála nekonečná.

Vůz náhle rychle zatočil do dlouhé aleje lemované kaštanovníky. Vypadala jako dlouhá tajemná chodba a Sašovi se v krku udělal knedlík. Auto drncalo po cestě, míjeli jeden strom za druhým a vypadalo to, že to bude nekonečné. Pak se před nimi otevřel široký dvůr, kolem kterého stály velké a masivní budovy. Napravo stála vysoká obilnice a nalevo rozsáhlé sídlo. Zastavili před domem a Sašovi se žaludek obracel nervozitou. Nezaútočí na ně ti blázni? Nebo jsou zavřeni v klecích? Jsou nebezpeční? Ale hlavně... proč je rodiče poslali zrovna sem?

Na schodech stála rusovlasá žena s otevřenou náručí. Saša si všiml dvou poskakujících stínů, které se schovávaly v pootvřených vratech domu. Oba chlapci vystrašeně vystoupili z auta a netroufali si jít dál. Rusovláska byla krásná, baculatá, přívětivě se na ně usmívala a paže měla

celé poseté pihami. Hleděla na ně s láskou a něhou, která jim připomínala maminku, a Sašu z toho zabořelo u srdce. Jacob to nakonec nevydržel, vyběhl k ženě a ta ho pevně objala. Pak se podívala na staršího chlapce.

„Vítejte. Já jsem Maud. Pojdte, dovedu vás do kuchyně. Nachystala jsem vám omeletu a jablečný koláč.“

Sašovi se zdálo, že je moc nervózní, než aby měl hlad, ale kručící žaludek svědčil o opaku. Z pootevřených vrat se ozval jasný, zvonivý smích. Saša se zakabonil. Že by se mu posmíval někdo z místních bláznů?

„Eleanor, Léandře! Pojdte sem, neschovávejte se přece.“

Ze stínu vystoupily dvě děti asi v Sašově věku. Tvářily se poněkud rozpačitě a na tvářích jim hrál stydlivý úsměv. Byly si neuvěřitelně podobné, snad jen délka vlasů naznačovala, které z dětí je chlapec a které dívka. Po matce měly plavě rusé vlasy a po otci vysokou, štíhlou postavu a vypadaly jako pěkní neposedové. Musela to být dvojčata, o kterých mluvil Jean. Sourozenci se postavili každý z jedné strany vedle matky jako její osobní strážci. Jacob ucouvl a začal popotahovat.

Saša k nim došel a vzal bratra do náruče, zatímco s nedůvěrou sledoval dvojčata. Byla to napínavá situace. Maud je se zájmem pozorovala, ale zasáhla, než došlo ke konfliktu, a odvedla děti do domu. Dvojčata utíkala napřed a Saša s Jacobem je nejistě následovali. Vstoupili do rozlehlé haly, ze které vedly několikery dveře a stoupalo z ní masivní točité schodiště. Všechny dveře byly dokořán, a tak dům působil dojmem, že se jím dá zcela volně procházet. Znamená to, že se po domě volně pohybují i blázni? V hale nikdo nebyl, ale z patra se ozývaly podivné zvuky. Bylo slyšet křik nějaké ženy, ale Saša nedokázal rozeznat, jestli trpí, nebo se směje.

To snad není možné, oni jsou zavření hned nad nimi! Maud si všimla chlapcova vyděšeného výrazu a vzala ho za ruku.

„Pojdte, prvně půjdeme do kuchyně, ještě bude čas se seznámit s ostatními. Pěkně jedno po druhém, nejdřív to chce pořádné jídlo.“

Dovedla je do sluncem vyhřáté vydlážděné místnosti, kde kachličky na zemi byly už tak dlouho, že se ohladily, a teď pěkně klouzaly. Na policích

stály měděné kotlíky a ze stropu viselo sušené maso a bylinky ze zahrádky. Za modře natřenými dveřmi se nacházela spíž a velkou část jedné zdi zabírala obrovská kamna. Na nich probublávalo cosi v hrnci a znělo to trochu, jako by se hrnec smál. Středem místnosti se táhl dlouhý stůl ze zašlého dřeva a na něm leželo sedm talířů, ze kterých stoupala lahodné vůně zeleninové polévky. Charly už byl v kuchyni, opíral se o dřez a sušil si ruce.

Pokývl na ně, aby se posadili ke stolu.

Zdálo se, že všichni mají u stolu své obvyklé místo. Jean se posadil do čela, Maud a Charly si k němu přisedli ze stran a dvojčata se posadila doprostřed. Chlapci se nejistě posadili na poslední volné židle na druhém konci stolu.

„Dobrou chuť!“ zavelel Jean

Jacob se hned pustil do jídla, ale Saša pozoroval ostatní spolustolovníky. Dospělí spokojeně jedli a Eleanor si do polévky natrhala kousky chleba. Léandre ho ale také s podezřením pozoroval. Saša nestál o žádný konflikt, a tak se raději soustředil na lžici s polévkou. Ta mu okamžitě zvedla náladu, chutnala přesně tak dobře, jako voněla. Léandre se najednou taky pousmál a Saša si uvědomil, že mu zřejmě dělalo starost, že ještě nejí. Že by třeba hostu z Paříže nechutnalo jejich venkovské jídlo. Saša polévky zbožňoval, vařila jim je babička. Když přišli k Anye na návštěvu, obvykle uvařila něco podobného, ale její polévky se ani zdaleka nevyrovnaly té, kterou vyčarovala Maud. Když všichni chlebem vytřeli z talířů i poslední zbytky, naservírovala jim kuchařka zlatavé omelety. Byly ještě trochu tekuté, tak je měl Saša nejradši, ale Jacob začal protahovat obličej, protože je měl raději pořádně propečené. Saša ho pod stolem nenápadně nakopl, aby neudělali hned na začátek špatný dojem, když je Léandre pozoroval a mohl by vše hned povědět matce.

Dospělí cosi řešili, ale nebylo je slyšet, protože mluvili tiše, a navíc se Jacob hlasitě hihňal. Eleanor ho totiž lechtala a vyráběla pro něj panáčky ze střídky chleba. Působila zábavně a mile.

Jean ovšem vesele nevypadal. Tvářil se zasmušile a mluvil vážným hla-

sem. Co na ně asi chystá? Saša zase znervózněl a uvažoval, proč jim rodiče lhali. Maud ale zrovna položila na stůl nádherný jablečný koláč. Těsto bylo křupavé, jablka obalená v karamelu a poleva se leskla máslem, hotový kulinářský zázrak. Jacob a Saša na něj ohromeně hleděli a Eleanor se na ně usmála. Léandre se tvářil blazeovaně, ale po prvním soustu ho to přešlo. Saša se zakousl do své porce a málem se rozplynul radostí.

Jenže tu ho něco napadlo. Tak dobré jídlo... musí to být past! Co když jsou ti lidé také blázni? Co když to jídlo otrávil? A proto ho Léandre tak pozoroval, aby si byl jistý, že to Saša všechno sní.

Zadíval se na koláč s hrůzou v očích a snažil se v něm najít stopy jedu. Jsou ty růžové kousky jahody, nebo jed na krysy?

„Už nechceš?“ ptal se mlsně Jacob

„Ne! Teda... tys už měl taky dost,“ snažil se Saša zachránit brášku.

„No tak jestli si nedáš, já si ho vezmu,“ natáhl se pro jeho porci Léandre a spokojeně ji zbaštil.

Koláč otrávený nebyl a Saša tak přišel o jeden z nejlepších zákusků, které kdy v životě ochutnal. Taková smůla!

Blázni

Po jídle se dospělí zvedli od stolu, Jean a Charly vyrazili na dvůr a Maud dětem vysvětlila:

„Půjdu uklidit jídelnu, vrátím se. Zatím sklidte stůl.“

Dvojčata začala odnášet a umývat nádobí. Saša a Jacob je chvíli zaraženě pozorovali, u nich doma to chodilo jinak.

Nakonec se odhodlali nabídnout pomoc a Eleanor jejich nabídku s úsměvem přijala.

„Léandre, podej mi nádobí ze stolu. Jacobe, ty pojď utírat.“

Sašo, mohl bys prosím zamést?”

Léandre drbal příbory tak usilovně, až se mu ve vlasech zachytávaly bublinky mýdla. Eleanor pečlivě vyplachovala sklenice a Jacob je utíral. Sašu ohromila vřelost a pevnost, s jakou dívka komandovala svého bratra, aniž by musela zvednout hlas. Po očku Eleanor pozoroval. Měla pršáček jako malé dítě, ale vystouplé lícní kosti a hluboké zelené oči dodávaly jejímu vzhledu dospělosti. Měla smetanovou pleť, a když zvedla sklenky proti světlu, aby se podívala, zda jsou dobře umyté, třpytily se jí na rukou paprsky slunce, jako by se odrážely od kousku křišťálu. Tu náhle Jacob upustil na zem talíř a začal vyděšeně vzlykat. Saša s Eleanor se vrhnuli sebrat střepy a srazili se hlavami.

„Auvajs... Promiň!“

„To je v pohodě...“ odpověděl Saša.

„Jsi v pořádku, Kubíku?“ otočila se na nejmladšího chlapce.

Saša se připravil na nejhorší. Jacob tuhle zdobnělinu nenáviděl. Když ho tak posledně oslovil, bratr se mu vzteky zahryzl do ucha. Jenže Elea-

nor ho zřejmě okouzila a Jacob se jen stydlivě pousmál. Pohládila ho po tváři a poradila mu, aby střepy vyhodil na dvoře.

„Půjdeš se mnou, Sašo?“ naléhal úpěnlivě Jacob.

„Kurník je hned napravo za spíží,“ navigoval je Léandre.

Saša vyšel za bratrem ven a musel přimhouřit oči před pálicím sluncem. Uvědomil si, že v kuchyni bylo dost temno a vlhko. Obešli budovu a za rohem spatřili dvorek pro drůbež. V ohrazeném výběhu pobíhal tučet slepic a jedna vypasená husa, která sotva je spatřila, začala hlasitě kejhat.

Jacob zmizel za bratrovými zády, protože ho syčení a velikost zvířete pěkně vyděsily. Saša se ptáka snažil odehnat, ale husa se nedala a kejhala, div jim nepraskly bubínky.

„To je Juno, náš hlídací pes,“ zahlaholil Jean, kterého přivolal hluk. „Hlídá líp než kdejaké psisko, vždycky se rozkejhá, když se tady objeví někdo cizí.“

Jacob si netroufal, ale Saša se strýčkem popošli k plotu.

„Neublíží ti, neboj.“

Husa se s tichým kejháním dokolíbala až k Jeanovi a nechala se od něj pohládit. Ošklivě se podívala na Sašu, když zkusil totéž, a ten ruku raději rychle stáhl, aby ho neklovla.

Jean vzal od Saši střepy talíře a hodil je slepicím, které se k nim sběhly a začaly je ozobávat.

„Ty jsou hloupé,“ smál se Saša, „vždyť na něm není nic k jídlu.“

„Kdepak! Slepice potřebují vápník, aby mohly dělat skořápky vajec. Mají rády talíře i třeba ústřice,“ vysvětlil mu Jean a pak si přidřepil k Jacobovi. „Tobě spadl ten talíř?“

„Jo...“ zaváhal chlapeček, „Omlouvám... se,“ vysoukal ze sebe mezi vzlyky.

„Ale to se nic nestalo, kamaráde. Jen mě zajímá, z čeho jsi tak nervózní.“

„Žíkal jsi, že... že tady bydlí blázni.“

„Ahá. To se nemusíš bát, uvidíš, že jsou hodní, nejsou nebezpeční. Jen jsou trochu jiní, to je celé. Myslí si, že jsou někdo jiný... Sám uvidíš, oni ti to vysvětlí.“

„Cože?“ vyjekl Saša. „My se s nimi setkáme?“

„No jistě. Jestli tady máte strávit celé léto, sotva se jim vyhnete. Nejsou nikde zavření, bydlíme všichni pohromadě.“

Strýc vzal Jacoba za ruku a druhou natáhl k Sašovi.

„Vyrážíme?“

Saša byl sice trochu vyděšený, ale také pořádně zvědavý, a tak vzal strýce za ruku. Ten se vydal rázným krokem ke kamennému schodišti, které vedlo do domu. Prošli kolem dveří zakrytých těžkým závěsem.

„Tady je knihovna, tam budete spát. Maud vám pak všechno ukáže, ale nejdřív se seznámíte s hosty.“

Zastavili se na podestě v prvním patře. Schodiště vedlo ještě výš, do dalšího patra.

„Tam nahoře spíš ty?“ zjišťoval Jacob.

„Ne, já mám pokoj v přízemí a hosté bydlí v prvním patře.“

Nahoře už je jen půda.“

„Jé, půdy mám rád,“ rozzářil se Saša.

„Na téhle není nic zajímavého. Je tam jen spousta krámů, takže určitě nechci, abyste tam chodili. Jasně? Máte přísný zákaz chodit na půdu.“

To je zvláštní, pomyslel si Saša, jestli tam není nic důležitého, tak proč bychom si tam nemohli hrát?

„Prkna prožral červotoč, byl bych nerad, kdybyste se tam propadli.“

Sašu to nepřesvědčilo, ale nehádal se s ním. Bude mít spoustu času udělat si vlastní názor. Vystoupali do prvního patra a Jean otevřel dveře vedoucí do tmavé chodby.

„Tak se pojdte seznámit.“

Následovali ho temnou chodbou až ke dveřím, které se otvíraly do prostorné místnosti. Chlapci se k sobě tiskli strachy. Co to asi bude za lidi?

Uvnitř je čekala zajímavá podívaná. Obyvatelé penzionu seděli s Maud v půlkruhu uprostřed místnosti a čekali na ně. Pozorovali nově příchozí a vypadali trochu jako porota nebo profesori u zkoušky. Bylo jich jen sedm, seděli docela klidně a nevypadali vůbec děsivě. A nikdo z nich ne-

měl svěřací kazajku, jak si Saša vyděšeně představoval. Vlastně by ani nevypadali bláznivě, kdyby... nebyli oblečení jako na karneval.

Jeden muž byl bohatě oděný jako Ludvík XIV., žena vedle něj vypadala jako egyptská princezna a další dva hosté měli naprosto totožný kostým, vysoké černé boty, bílé kalhoty a bohatě zdobený kabátec. Vedle na stole seděla žena skrčená do klubka, jedna paže jí trčela do vzduchu a druhou měla v bok jako ouško čajové konvice. Na křesle seděl muž stočený do klubka jako veliký kocour. Poslední z hostů vypadal docela normálně, vlastně i vcelku mile. Sašu napadlo, že jde možná o ošetřovatele. Muž vstal a s velkým úsměvem chlapce přivítal

„Vzácní Pařížané! Vítejte v mém náhradním domově. Máte rádi poezii? Znáte má díla? Poslouchejte.“

A začal přednášet.

„Svoboda deroucí se z našich vyprahlých hrdel

Skutečná a upřímná, pod nebem deštivým

Vysmívá se nepřátelům, jistě, mnozí jí závidí

Smyšlenkami ji opřádají, lháři,

Hořká a truchlivá nenávist se v nich sváří

Tahají ji blátem, špínou

Hledají nadávku urážlivou

Pro její úctu, slávu, stáří ctihodné.

Vše hotové, vše potvrzené, vše vyřčené

Lháři vše padělají, vydávají, poplivou

Ale ať se snaží sebevíc, jedno nenajdou

Není ten, kdo by vymyslel z lhářů

Svobodu, danou služebným i králům!“

Takže to ošetřovatel nebude, uvědomil si vyjukaně Saša. Správně poznal verše Victora Huga, o kterém se učili ve škole. Recitace vyvolala u ostatních hostů vlnu stížností.

„Ale ne, už zase začíná,“ stěžovala si Egyptanka.

„Ať už ztichne!“ vykřikovali ostatní.

Žena sedící na stole se ani nepohnula, zato muž stočený na křesle

vycenil zuby... a začal prskat jako kočka. Chlapci po sobě vyděšeně pokukovali, ale Jean s Maud se na ně jen zazubili. Utahují si z nich snad? Přichystali to na ně?

„No tak, ještě vyděsíte děti. Ztište se, já vás představím. Takže, dámy a pánové, tohle jsou Saša a Jacob, zůstanou tu s námi na prázdniny. Chlapci, tohle je Nefertiti, Ludvík XIV., Victor Hugo, Napoleon I. a Napoleon I. a támhle v křesle sedí Šer Chán.“

„Zapomněl jsi na Earl Grey,“ skočila mu do řeči Maud a ukázala na ženu schoulenou na stole.

„Jsem čajová konvice a nádobí se přeci nepředstavuje, ne?“ vložila se do toho překvapivě hlubokým hlasem sama konvička a zase pečlivě zaujala původní pozici.

Ostatní to rozesmálo a zahihňal se dokonce i Jacob, který se až dosud pevně držel brášky. Sašu ale ještě docela nepřesvědčili.

„Nestrachuj se,“ zašeptala Maud, „jsou moc milí a krotcí jako beránci. Jejich bláznovství spočívá jedině v tom, že se považují za někoho jiného. Nebo něco jiného.“

Saša je po očku pozoroval. Všichni hosté se usmívali a nevypadali vůbec agresivně. Ale přeci jen to byli blázni. A byli vážně zvláštní.

Moc nevěděl, jak se tvářit, a protože je určitě nechtěl rozzlobit, opatrně se usmál. Oba Napoleonové se zvedli, aby mu na přivítanou potřásl rukou, a ostatní je následovali, s výjimkou Earl Grey, která zůstala na stole, a Šer Chána, který se k nim připlížil po čtyřech a s předemím se jim začal otírat o nohy. Jacoba rozesmálo, když mu začal olizovat ruku, a Saša zase fascinovaně pozoroval šperky, kterými byla ověšená Nefertiti. Vypadaly, že jsou zlaté. Jean se na ně potěšeně usmíval.

„Ty jsi pěkně velký, Sašo. Kolik ti je?“ zeptal se ten, který se považoval za krále.

„Je mi dvanáct.“

„Mně bylo pět, když jsem nastoupil na trůn, věděl jsi to?“

„Věděl, učili jsme se to ve škole.“

„Vy se o mně učíte?“

„Ano,“ hrál Saša dál, aby ho nerozzlobil, „jste hodně slavný.“

„Já vím. Říkají mi...“

„Král slunce!“

„No ne, to je ale milý chlapec! Můžeš mi prostě říkat sire. Nechtěl bys vstoupit do mé vlády? Earl Grey je ministryní financí, jenže polyká všechny mince, které jí svěřím.“

„Bude mi ctí, sire.“

Král pyšně vypnul prsa a Saša se rozesmál.

„Musím tě ale varovat, chlapče,“ řekl o něco tišeji, jako by se mu chystal svěřit tajemství, „jestli budeš mým dvořanem, měl bys něco vědět.“

„Co?“ zeptal se Saša a strach zase zaútočil.

„Nikdy nesmíš vycházet ze zámku sám.“

„P... proč?“

„Venku číhají vlci!“

Půda

„Tak dobrá, čas na odpolední klid,“ prohlásil Jean. „S dětmi se ještě uvidíte.“

Ludvík XIV. na Sašu mrknul a vydal se za ostatními. Ve dveřích se na něj ještě otočil a přitiskl si prst na ústa. Mohl říkat pravdu? Vlci? Opravdoví vlci? Na venkově asi žít mohou, ale Saša měl pocit, že ve Francii už žádní nejsou. Řekl si, že je hloupost si tím teď lámat hlavu, a informaci o vlčích zařadil do šuplíku *blázen*.

Maud na ně mávla, aby ji následovali.

„Trochu vás tady provedu, než vám ukážu váš pokoj. Začneme tady na chodbě, na konci je koupelna. Budete ji sdílet s hosty, jestli vám to nevedí.“

Sašu to vyděsilo, ale neodvážil se to Maud přiznat. To se s nimi bude potkávat každé ráno a večer, když si půjde vyčistit zuby? Oklepal se a snažil se soustředit na prohlídku sídla. Z chodby vedlo šest dveří do pokojů hostů a jedny do obývacího pokoje a všechny byly zářivě pomalované a štětcem na nich byla vyvedena jména postav, za které se hosté vydávali. Saša si je v hlavě pomalu přepočítával. Hostů bylo sedm, ale jmen jen šest.

„Proč je Napoleon na dveřích jen jednou? Jsou tady přece dva.“

„To máš pravdu. Bydlí totiž spolu v jednom pokoji. Myslí si, že jsou stejná osoba, takže jim to docela vyhovuje, a my stejně víc místa nemáme. Dům není nafukovací.“

„Ale je tady ještě jedno patro, ne?“ pokoušel Saša Jeanův zákaz. „Proč nebydlí tam?“

„To by nešlo, je to jen stará zaprášená půda. Tam nesmíte chodit.“

„To už nám Jean říkal.“

„Nic moc tam není, jen spousta krabic a nepořádku, ve kterém byste se neměli přehrabovat,“ pokračovala se smíchem Maud, „a navíc je podlaha prolezlá červotočem, ještě by se pod vámi propadla.“

„To taky říkal...“

„Tím líp.“

Pak je Maud vzala do přízemí.

„Tady máme pokoje my. V tom prvním bydlím já a Charly, hned vedle kuchyně, tady bydlí Léandre a tady Eleanor.“

Na druhé straně má kancelář váš strýc. Slouží mu jako ložnice i obývací pokoj. V té kanceláři by mohl normálně žít.“

I tady byla jména obyvatel vyvedená štětcem na dveřích:

Jean, Maud a Charly, Léandre, Eleanor.

„Nemáme tolik místa, abyste každý měl vlastní pokoj, takže budete spát spolu v knihovně, nevedí vám to? Asi byste raději měli vlastní pokoje.“

Saša si vzpomněl na jejich mrňavý byt a napadlo ho, jaký to bude luxus, mít vlastní pokoj jen pro ně dva. Vždyť doma bydleli v jedné místnosti čtyři.

„Je to skvělé, děkujeme vám.“

„Budeš mi vykat ještě dlouho?“

„Jé, promiň... Maud.“

„Neomlouvej se a pojď za mnou,“ odpověděla krasavice a popadla jejich kufry, které ještě ležely ve vstupní hale.

„Teda, máte pěkně těžký kufr.“

„Já ho vezmu,“ hlásil se Saša.

„To musíš mít pořádnou sílu,“ zahlaholil Léandre, který se se sestrou vracel z kuchyně. „Dáme si závod.“

„Nejdřív se ubytují a pak bude čas na závody. Běžte zatím pomoci tatínkovi na zahradu,“ nakázala jim Maud a vyrazila do schodů.

Dvojčata s remcáním odešla. Daleko raději by chlapcům pomohla se zabydlet.

„Máte štěstí,“ oznámila jim Maud, „knihovna původně patřila vévodkyni.“

„Vévodkyni?“

„Ano, sídlo patří jedné šlechtické rodině. Paní vévodkyně ho před dvěma lety zapůjčila Jeanovi, aby tady mohl zřídit ústav.“

„A kde teď bydlí ta paní?“ ptal se Saša

„Madame de Tintenfischová je na cestách.“

„Dva roky?“ podivil se.

„No ano, je velice bohatá.“

„A kde jste předtím bydleli vy?“

„To je dlouhý příběh, to vám povím jindy,“ odpověděla Maud vážným tónem.

Najednou sevřela rty a svráстила obočí, což Sašovi přišlo podezřelé. Určitě něco skrývala.

Pak se ale usmála a z krásné tváře jí zmizely poslední známky napětí. Odhrnula závěs a otevřela ukryté dveře, kolem kterých je předtím prováděl Jean. Bylo to úplně jako nějaký tajný vchod. Vstoupili do knihovny a rozhlíželi se po místnosti, zatímco Maud roztáhla těžké závěsy a otevřela okna. Dveře byly malé, ale místnost velká a prostorná. Byl tam nízký stůl, na který Saša odložil kufr, a dvě rozkládací lehátka. Police s knihami zabíraly dvě stěny a táhly se až ke stropu. Z ostatních stěn na ně shlížely staré tapisérie a zaprášené malby. Pod smaragdově zelenou tapisérií si Saša připadal jako v jezeře mezi chaluhami. Podlahu překrýval hrubý červený perský koberec a na poličkách se vršily nejrůznější tretky. Působilo to, jako by místnost byla už staletí netknutá. Lehátka tam vypadala zcela nepatřičně. Jacob hned na jedno skočil.

„Já budu spát tady!“

„Dobře,“ souhlasil Saša, kterému to bylo docela jedno,

„ale já si zamlouvám lampičku.“

„A co když se mi bude v noci chtít čulát? Kde je záchod?“

Maud, která zrovna vykládala jejich oblečení do skříně, se otočila a ukázala na baculatý hrnec v rohu.

„Když na to dojde, můžeš použít nočník.“

Jacob se k němu pomalu přiblížil, nahlédl dovnitř a polekaně uskočil.

„Na dně je oko!“

„No ano. Vévodovi se to zdálo vtipné.“

„Takže ty jsi tady pracovala už předtím?“ vyzvídal pořád dál Saša.

„Ne tak docela. Až si vybalíte, stavte se za mnou dole, dám vám štětce a barvy, abyste si mohli ozdobit dveře, jak chcete. Jména si tam nepište, když jste tu jen nakrátko, ale klidně si tam něco nakreslete, ať se tu cítíte jako doma.“

„Jé, já namaluju tygra. To bude vážně jako doma,“ těšil se Saša.

„Však tu taky doma jste. Tak šup. A až budete hotoví, běžte pomoci Eleanor a Léandrovi na zahrádku. Tady se zahradou pomáhají všichni, hlavně v létě.“

Jakmile se za ní zavřely dveře, chlapci spokojeně padli na lehátka a začali probírat události celého dne. Konečně!

Konečně spolu byli sami a mohli si promluvit o všem, co se dnes stalo: blázni, sídlo, vévodkyně. Dům byl krásný a velký a všichni se k nim chovali moc hezky. Možná to nebyly přesně takové prázdniny, jaké si představovali, ale špatné to určitě nebylo.

„Co žíkáš na dvojčata?“

„Mně se zdají docela prima,“ řekl Saša, „i když Léandre není zrovna z těch, co by ti hned věřili.“

„Jako ty. Celý den se jen mlačíš,“ zabručel Jacob.

„To není pravda, jen jsem na pozoru. Tatínek na mě spoléhá, mám na tebe dávat pozor, nechci, abys dopadl jako Jeníček s Mařenkou.“

„Ale tady nejsou čalodějnice. A Jean nás nesežele, že ne?“ ptal se vyděšeně Jacob.

„Ale ne, neboj se, vždyť je to mamčin bratr,“ obrátil Saša, „nechtěl jsem tě vyděsit.“

„Tak ploč to povídáš?“

„Jsem unavený, už říkám hlouposti.“

Saša váhal, jestli by měl bráškovu říct o vlčích. Byla by hloupost bát se

něčeho, co si možná vymyslel blázen. Navíc tatínek mu přece říkal, že se má o Jacoba postarat. A neznamena to taky, že by ho neměl zbytečně strašit? Rozhodl se, že si to nechá pro sebe a pátrání podnikne sám. Všiml si, že se bráška kroutí jako žížala. Nepochybně se mu chtělo na záchod, ale bál se použít nočník s okem na dně.

„Tak jo, já dovybalím a ty se jdi zeptat Maud, kde je záchod.“

„Jo,“ vypískl Jacob a úprkem zmizel, šťastný, že nemusí vybalovat.

Sašovi trvalo jen chvilku přendat zbytek oblečení do šuplíků a vyskládat jejich skromný majetek na stolek. Oknem viděl, jak bráška sedí v jahodovém záhonku a baští ovoce, které Maud natrhala. Skvěle, měl trochu času pro sebe. Rozhodl se toho využít a prozkoumat sídlo. Zajímalo ho, proč je půda prázdná, když se přitom dva hosté musejí mačkat v jednom pokoji. Vůbec nevěřil tomu povídání o červotočích v podlaze. Byl si jistý, že tu něco nesedí. Zkontroloval, jestli nikdo není na chodbě, a potichu se vydal do schodů. Kuchyňskými dveřmi k němu doléhaly hlasy Charlyho a dvojčat. Prošel chodbou, na které byly pokoje bláznů, a znovu si přečetl jména na dveřích. Earl Grey vepsala své jméno do obrázku čajové konvice, Victor Hugo do knížky a Nefertiti ho dokonce vyvedla v hieroglyfech. U dveří Ludvíka XIV. si Saša všiml, že jméno někdo nedávno smazal a přepsal.

Došel na konec chodby, kde objevil koupelnu. Byla neuvěřitelně luxusní a všechno v ní, umyvadlo, bidet i opravdová vana, vypadalo, že patří do muzea. Chvilí místnost obdivoval a těšil se, jaké to bude skvělé, až dá Maud ohřát vodu na koupel... Ani Nicolas s celou jeho zazobanou rodinou určitě takovou koupelnu nemají. Potichoučku se vrátil a zamířil do zapovězeného patra. Na vrcholku schodiště mu cestu zkrížily dveře. Někdo barvou přetřel jméno, které na nich původně stálo, ale stále trochu prosvítalo. Nezdálo se mu, stálo tam Ludvík XIV. Takže to byl původně králův pokoj, ale z nějakého důvodu se musel přestěhovat... A muselo to být nedávno, barva byla ještě čerstvá. Zrovna si zblízka prohlížel dveře, když tu zpoza nich vyšel bolestný výkřik.

Saša se vyděsil tak, že málem sám vykřikl. Je to tak, jak si myslel. Jean

a Maud lhali, někdo tam byl! Saša natahoval uši a zaslechl druhý, velmi tichý hlas.

„Kdo... ohrmfmm...“

Saša zamumlání sice nerozuměl, ale byl si naprosto jistý, kdo byl jeho autorem. Za dveřmi byl strýček Jean!

Prázdninová pohoda

Dalšího dne se Saša s trhnutím probudil. Nemohl si vzpomenout, kde je, nepoznával místnost, ve které spal, a bylo mu do breku. Naštěstí se rychle rozpomenul. Byl v sídle na venkově. Poslali je sem rodiče na prázdniny. Byl to ústav pro duševně choré. A na půdě, kam nesměli, se někdo schoval. Zase se o něj pokoušel pláč a cítil, jak ho pod víčky pálí slzy, když tu ho vyrušil bratrův tichý hlas.

„Sašo? Sašo? Seš tady?“

Saša spolknul slzy a vstal. Jestli se bojí on, bráška musí být strachy úplně bez sebe. Ale vůbec to tak nebylo, naopak, Jacob se na něj z postele spokojeně křenil.

„Sašo, jsme na plázdninách!“

„No jo.“

„Myslíš, že snídaně bude taky tak doblá jako všechno to jídlo včela?“

„To víš, že jo, ty nenasyto.“

„Tys blečel?“

„To víš, že ne, neblázni.“

„Jojo, je to slyšet.“

„No dobře, trošičku.“

„To plotože je to tady nový. Ale neboj, maminka s tatínkem by nás sem neposlali, kdyby to bylo nebezpečný.“

Řekl to tak přesvědčeně, že Sašu uklidnil. To je něco, takové mrně a už tomu tak rozumí. Bráškovi jejich situace zřejmě dělala daleko menší starosti než jemu.

„Máš úplnou pravdu.“

„Já mám vždycky pravdu!“

„Hele, netlač na pilu.“

„Na pilu?“

„To se tak říká, víš? Tak vstávej, půjdeme zjistit, jestli je snídaně vážně tak dobrá.“

A byla. Jejich očekávání se naplnila. Maud jim naservírovala čerstvá vejce, voňavý chléb a palačinky se zavařeninou, mňam! Každý také dostali velkou sklenici jablečného moštu. Sašovi moc chutnal. Voněl tak krásně, že to bylo jako pít tekutý kompot. Jacob měl pravdu, bude jim tady dobře. I když při pomyslení na rodiče ho píchlo u srdce.

„Pařížáci, tak dneska si ozdobíte dveře, ano? Jsem zvědavý na toho tygra, kterého si tam prý chcete namalovat. A pak byste mohli pomoci dvojčatům na zahradě, co vy na to?“ zeptal se Jean.

„Určitě,“ ujistil ho Saša.

„To je nadšení pro věc,“ podivil se strýček.

„No, totiž...“

„Copak? Neumíš malovat?“

„Ale ano, o to nejde. Jen jsem doufal, že strávíme i nějaký čas s tebou.“

„Ale ano, neboj, jenže dnes dopoledne si musím něco vyřídit v Quimperlé. Uvidíme se u oběda, dobře? A ty, Jacobe, ne že budeš mít barvu i za ušima!“

Jacob se zahihňal, všichni se na něj otočili a dvojčata vyprskla smíchy. Byl zapatlaný od jahodové zavařeniny jako palačinka.

„Hezky ses nám namazal!“

„A padej do koupelny, ty čuníku,“ smál se mu Jean.

Saša na to nic neřekl, ale byl by rád, kdyby mohl s Jeanem strávit trochu času a vyzvědět něco o půdě. Jestli má dávat pozor na svého bezstarostného brášku, musí vědět, co se tady děje. Ale za celý den si s ním vůbec nestihl promluvit a stejně to dopadlo zítra, pozítří a další dny. Den v sídle byl celý zorganizovaný, rozhodně neměli čas se nudit. Jakmile se dojedla snídaně, dávali se do práce. Každý měl nějaký úkol, ať už v domě, nebo na zahradě. Maud se starala skoro výhradně o hosty a o kuchyni,

a tak další úkoly museli zastat ostatní. Tatínek dvojčat byl velmi klidný a málomluvný a Sašovi se s ním na zahrádce hezky pracovalo. Měl pomalá, ale jistá gesta a byl velmi zdatný. S prací na zahradě jim důvěřoval, protože mu vysvětlili, že hodně pomáhají na zahradě babičce. Od té chvíle od něj dostávali vlastní úkoly. Při takovém uspořádání se málokdy stávalo, že by Saša a Léandre pracovali společně, ale nakonec došlo i na to. Jejich prvním společným úkolem bylo vykydat kobylce stání. Chvilku pracovali každý na své straně a pak Léandre přerušil ticho.

„Dávej si bacha, abys neprošel za ni. Nezná tě a mohla by tě kopnout.“

O dva dny později pak převáželi na kolečku dřevo. Sašovi se nedařilo jet s kolečkem rovně a Léandre, než aby se mu vysmál, mu nabídl, že ho vystřídá. Saša si oddychl, poděkoval mu a Léandre se na něj usmál. K večeru už si povídali jako staří známí. Možná to ještě nebylo to nejvřelejší přátelství, ale byli na dobré cestě.

Nesblížila je ale jen práce na zahradě a údržba. Na venkově byla legrace. Pořád bylo co dělat: kopali si s míčem na rozlehlé louce za domem, natřeli okenice a vrata stodoly, sbírali jahody a šneky, lovili pulce, poslouchali egyptské legendy, trhali lusky hrachu, učili se básně od Victora Huga, pomáhali dělat zavařeninu, šermovali (dřevěnými meči) s Napoleony... Saša nevycházel z údivu ze všech možných způsobů, kterými se tady dalo zabavit. Ale nejraději ze všeho trávil čas s Eleanor. Kdykoli to šlo, snažil se být s ní a zdálo se, že ona je na tom stejně.

Přes všechny Sašovy obavy probíhaly prázdniny hladce.

Jednoho rána se probudil na lehátku v knihovně, nebylo mu smutno, nechtělo se mu plakat a tu si uvědomil, že už v Kernaultu bydleli celý týden. Bláznivý týden!

Čím víc času strávil s bláznou, tím méně se jich bál. Měl se tady jako v ráji.

Jean na ně sice neměl moc času, ale když mohl, snažil se jim věnovat a chtěl, aby tu byli spokojeni. Sašovi trochu vrtalo hlavou, proč Jean tolik cestuje *za prací*, když ostatní zůstávají doma. *To kvůli vlkům*, připomínal mu několikrát Ludvík XIV. Ale Saša se rozhodl, že to nebude brát vážně.

Stále se mu však stýskalo po rodičích a Jacobovi taky.

Často ho musel utěšovat, když mu chyběli. Takhle dlouho ještě nikdy odloučení nebyli.

Jean každou středu pro všechny přichystal promítání filmu.

Sašu to moc bavilo, zbožňoval filmy. Dnes večer navíc promítali takový, který ještě neznal, *Maltézského sokola*. Moc se na něj těšil, měla to být detektivka. Jeho vlastní vyšetřování nijak nepokročilo, a tak doufal, že mu detektiv Sam Spade třeba pomůže odhalit nové stopy.

Hosté se těšili stejně, ne-li víc než děti, a tleskali úplně stejně nadšeně jako Jacob. Saša si říkal, že je to vlastně vážně hodně podobné prázdninové kolonii, ale sedm z jedenácti dětí je dětmi jen ve své hlavě.

Všech sedm hostů, čtyři děti a tři dospělí otočilo křesla a židle směrem ke stěně, na kterou Charly napnul plátno.

3, 2, 1... Světla zhasla, páska filmu na starém projektoru se odvíjela a kouzlo začalo působit...

V polovině filmu, zrovna když se Malone chystal odhalit důležitou stopu, Jacob vypískl: „Musím čekat!“

„Já taky!“ přidala se Nefertiti.

„Honeeeem,“ panikařil Jacob.

Jean rychle rozsvítil a Maud vyběhla s Jacobem na záchod.

Ostatní si zatím protahovali nohy a Victor Hugo a Napoleonové se také postavili do řady na toaletu, což mezi nimi vyvolalo vlnu nevole.

„Já jdu první!“

„My jsme starší!“

„Diktátoři!“

„Revolucionáři!“

Tu se náhle Šer Chán odrazil od křesla a vyskočil na stůl a málem shodil madam konvičku, kterou to pořádně rozhořčilo.

„To snad není pravda, ty pytle blech! Chceš mě rozbít?“

Udělejte s tím někdo něco!“

Schylovalo se k ošklivé hádce. Maud se je vši silou snažila uklidnit a Charlymu se konečně podařilo rozptýlit ostatní, když nabídl dospělým kávu a dětem limonádu. Saša se napil limonády a přitom ze svých rukou ucítil vůni zralých rajčat.

Odpoledne dostal od Charlyho za úkol je prostříhat – a ještě teď se kolem něj vznášela vůně zeleniny.

„Taky mám ráda, jak voní,“ zašeptala vedle něj Eleanor, zatímco se ostatní vraceli na místa.

Začervenal se tak, že si toho všiml i Jacob, který se zrovna vrátil.

„Jsi čelvený jako ty lajčata,“ zahihňal se.

Sašovi bylo trapně a strašně se na bratra rozzlobil. Otočil se a vlepil mu pohledek. Chlapeček úplně zkoprněl, Saša na něj ruku ještě nikdy nevztáhl. Začal vzlykat, čímž přitáhl strýčkovu pozornost.

„Tak tohle se u nás tedy nedělá, mladíku! U nás se nikomu ubližovat nebude, to netoleruju. A dost pochybuju, že tě maminka takhle vychovala. Bouchnout brášku, to je taková ostuda. Jdi do svého pokoje, na konec filmu se už nepodíváš,“ zlobil se na něj.

Sašovi se do očí hrnuly slzy, ale z hrdosti potlačil vzlyky a nešťastně se vyšoural nahoru do patra. Věděl, že udělal hloupost, ale Jacob tentokrát zašel příliš daleko. Jenže jak by to mohl někomu vysvětlit, aniž by přiznal, že se mu líbí Eleanor. Nešlo to, a ten mrňous to dobře věděl! Pomstychtivost ho ale rychle přešla. Když si vybavil jeho nešťastný obličejík, cítil se ještě hůř. Natáhl se na postel, ani nerozsvítil, a zavalil ho smutek, ostuda a vina. A aby toho nebylo málo, uvědomil si, že rodičům za celou dobu ani nenapsal!

To bylo moc i na tak velkého chlapce. Zoufale se rozplakal a dlouho trvalo, než se dokázal uklidnit.

Slzy už došly a nemohl usnout, a tak poslouchal zvuky, které dům vy-

dával. Z prvního patra k němu doléhala filmová hudba, ale slyšel ještě něco jiného, z větší dálky. Sebral odvahy a potichu jako Šer Chán se proplížil ke dveřím a otevřel je. Měl štěstí, panty ani nevrzly. Venku byla tma a nevyšiml si ničeho zvláštního. Jenže pak to uslyšel znovu.

Ze zapovězeného patra se ozýval... nářek! Saša se opatrně vyplížil z pokoje a vyrazil ke schodišti. Nářek neustával.

Chlapec prošel chodbou, kde bydleli blázni, a o patro výš už bylo jasně slyšet, že se zvuk ozývá z půdy.

Zpomalil. Co kdyby ta osoba najednou otevřela dveře?

Chvilí vyčkával, ale když už nic neslyšel, přitiskl ucho na dveře. Tiše poslouchal a skoro ani nedýchal. Zaslých vzlyknutí a zdálo se, že přichází odněkud shora, a tak se odhodlal a pomalu otevřel dveře. Nahoru vedlo další schodiště a na jeho konci byly dveře. Opatrně po něm vystoupal, zastavil se na podestě a klíčovou dírkou nahlédl dovnitř. Klíč v zámku chyběl, ale uvnitř byla tma. Když se podíval pořádně, zahlédl na jedné straně mihotavé světlo a ve tmě rozeznal postel. Něco se na ní hýbalo. Někdo tam musel být.

Ze soustředění ho vytrhnul zvuk zezdola. Někdo sem šel!

V panice se rozhlížel kolem sebe, ale nebylo se kam schovat.

Zůstal tu chycený jak zvíře v pasti, sejít dolů nemohl. Kroky se přibližovaly a slyšel vrznout kliku spodních dveří. Ať už to byl kdokoli, za chvíli ho odhalí. Saša stiskl kliku. Měl štěstí, dveře byly odemčené, a tak rychle vklouzl do pokoje. Vpravo za dveřmi stál stůl a Saša pod něj co nejrychleji a nejtišeji zalezl. Zvládl to za minutu dvanáct. Ze svého úkrytu viděl, jak na půdu vstoupil Jean. Dveře za sebou nechal doširoka otevřené. Chlapec zalezl co nejhloub a jen se tiše modlil, aby ho strýc neobjevil. Už tak ho za trest poslal do pokoje, a kdyby ho ještě načapal na půdě, to by byl průšvih. Jean kolem něj našťestí prošel přímo k posteli na druhé straně místnosti. Saša se v šeru snažil zahlédnout, kdo na ní leží, ale tvář nerozpoznal. Pomalu si přivykal tmě... a v tu ránu to pochopil. Osoba měla na tváři masku. Měla krátké světlé vlasy, bílou košili a na ní hnědé skvrny jako... od zaschlé krve! Strýc se k němu v tu chvíli otočil zády a Saša co

nejrychleji vystřelil ze své skrýše dolů po schodech. Když probíhal dolními dveřmi, rychle se ohlédl, ale Jean ho nepronásledoval, našťestí si ho nevyšiml.

„Uf!“

Jedno bylo jisté. Detektiv Saša objevil opravdovou záhadu a bude jí muset přijít na kloub.

Žárlivost

„Půjdeš se mnou na maliny?“ nabídla mu Eleanor.

Saša naráz ztratil zájem o partii drápků, kterou měl zrovna rozehranou s Victorem Hugem, když se mu nabízela možnost strávit čas s ní.

„Promiňte, Victore, ale...“

„Jen utíkej, srdíčko, já vím, že... Vrátím kosti Nefertiti.“

Saša potlačil úsměv a vyrazil za Eleanor. Je možné, že kosti, se kterými hrály, byly opravdové kosti egyptské královny? Vždyť přece není žádná mumie!

Moc dlouho se tím ale nezabýval, protože dívenka nasadila pořádné tempo. Brala schody po dvou, přeběhla halu a vydala se doleva, směrem k divoké zahradě. Tak té části zahrady říkala. Pojmenovala různě všechny části parku, byla tam modrá zahrada, růžová, stříbrná... Mezi vysokými rostlinami kerblíku se skrývala úzká cestička. Eleanor se po ní vydala, aniž se přesvědčila, že ji Saša následuje.

Modré bavlněné šaty odhalovaly její oblé, pihami poseté paže, ryšavé vlasy měla stažené v ohonu. Saša ji spokojeně následoval až k vnější zdi pozemku, po které se plazily malinovníky.

„Jé, je moc brzo, ještě jsou nezralé,“ povzdechla si Eleanor. „Víš co? Podíváme se na rybíz, třeba budeme mít štěstí.“

Sašu nepřestávalo udivovat, kolik různých pokladů zahrada skrývala. Při pouhé zmínce o rybízu se mu začaly sbíhat sliny. Rybíz měl jen jednou nebo dvakrát, protože babiččiny už tak skromné keře neustále oklovovali ptáci. Chvilí šli podél obvodové zdi a Saša si všiml, že je její vrcholek po-

setý střepey a ostny. Byly napůl zapuštěné do betonu, takže přelézt přes ni bylo téměř nemožné.

„K čemu jsou na zdi ty ostny?“

„Přeci aby se sem nedostal nikdo zvenku.“

„Podle tebe taky číhají venku vlci?“

„To ti vykládal Ludvík XIV.?“

„Jo... Ale je to hloupost, ne?“

„No... Ne vždycky říkají jen hlouposti...“

„Takže ty tomu věříš?“

„Já nevím... Maminka mi to nikdy nechtěla říct, ale každopádně máme zakázáno vycházet, za všech okolností.“

„Počkej, jak to? To nikdy nechodíte k moři?“

„Kdepak. Už jsme tady několik měsíců a za celou dobu jsme nevystřčili ven ani nos.“

„Copak nechodíte do školy?“

„Ne, učí nás maminka. A tatínek stejně říká, že se toho v životě naučíme víc než ve třídě.“

„A kde jste byli předtím?“

„Chvilku tady, chvilku zase tam. Maminka nechce, abych o tom někomu vykládala.“

„Ani mně?“

„Nikom.“

Saša se zamračil a Eleanor natáhla ruku, jako by ho chtěla pohladit po tváři, ale k jeho velké lítosti si to na poslední chvíli rozmyslela. Nejistě se zeptal:

„Byla jsi někdy na půdě?“

„Blázníš? Táta by mě seřezal důtkama.“

„Cože? To by přeci neudělal, ne?“

„Nehodlám to riskovat. Léandre dostal deset pořádných, když si půjčil chudáka starou Zlatu, aby se projel.“

„Náš tatínek nás nikdy nebije... Dostal jsem jen jednou – a to si ještě teď dobře pamatuju.“

„Tak to máš kliku, já už párkrát dostala pěkně nařezáno. A to jsem na tom líp než Léandre. Takže já se neplechám vyhýbám!“

I přes její neochotu měl Saša pořád v plánu přijít té záhadě na kloub. Snad se mu víc poštěstí s Léandrem. Stejně ale dodal:

„Na tu půdu nechci kvůli neplechám.“

Nechtěl, aby ho Eleanor měla za potíživistu. Byl detektiv, to je něco úplně jiného, i když je pravda, že takový detektiv se občas do potíží nevyhnutelně dostane.

„Ne? A proč teda? Buď tak laskavý a mě z toho vynech,“ ukončila Eleanor debatu.

S potěšením zjistili, že rybíz už dozrál. Bobule byly tmavé a šťavnaté! Nacpali si košíky i břicha nakyslým ovocem, což si Saša večer pěkně odskákal, protože mu bylo špatně.

„Neměli jste se tak nacpat, pak by třeba zbyl rybíz i pro ostatní,“ utahoval si z něj Jean.

Nějaké střešní potíže detektiva Sašu Spadea jen tak nerozhodily, za celý večer ale nenašel příležitost promluvit si s Léandrem. Když už se spolu náhodou ocitli sami, chlapec se s ním nechtěl bavit.

„Ty ses urazil?“ riskl to Saša, když spolu umývali nádobí.

„Hm.“

„Nebavíš se se mnou?“

„Hm.“

„Máš nějaký problém, nebo co?“

„Jo. Ty seš ten problém! Přijedeš si sem, skoro se se mnou nebavíš, balíš mi ségru a chováš se tady jako doma.“

„Ale... to není pravda.“

„Ne? Víš, jak dlouho jsem se těšil, že půjdeme s Eleanor na ten rybíz? Dva dny ho pozoruju, že už uzrál, chci ho jít otrhat, ale ne, tady mladej pán z města mě předběhne.“

„Žárlíš?“

„Ne, ty pitomče. Říkám ti, že já jsem tady doma a ty sem nemáš co tahat tyhle svoje móresy, ty hade.“

Sašu takový výbuch zlosti překvapil a byl by si to nechal všechno líbit, až do chvíle, kdy z Léandra vypadlo:

„Ty městská kryso!“

Známá nadávka ho zabořila. Bleskem se otočil a Léandrovi jednu vrazil, rovnou do břicha. Chlapec se s výkřikem zlomil v pase a začal skuhrat. Saša si uvědomil, že to přehnal. Natáhl se k Léandrovi a chtěl mu pomoci se zvednout, ten ale jeho pomoc neoceníl a místo toho se mu zakousl do ruky, až vytryskla krev, a to zase vykřiknul Saša.

„Co se to tady děje,“ zahulákal Charly ve dveřích.

„To on, tati, praštil mě!“

„Řekl, že jsem krysa, a kousnul mě!“

„Oba jste praštění. Tohle je to poslední, co teď potřebujeme. Koukejte se uklidnit! Léandre, ty sám vykydáš Zlatě stáj a ty, Sašo, zameteš celý dům.“

Chlapci se na sebe naposledy našťvaně podívali a pak s láteřením vyrazili plnit zadané úkoly. Na odchodu si Léandre držel břicho a Saša tiskl prsty ke kousnutí na ruce.

„Ani nevím, kde najdu koště,“ vrčel Saša a Charly mu ho rozzlobeně strčil do ruky.

„Nevynecháš jediný roh!“

Koště

Začal chodbou, kde bydleli hosté penzionu, a trvalo mu dobrou hodinu, než se vůbec propracoval ke kamennému schodišti. Trochu času ztratil šmejděním po pokoji Nefertiti, dveře nechala otevřené dokořán, a tak mu přišlo v pořádku nahlédnout dovnitř. Kůstky v něm probudily zvědavost. Co když spí v sarkofágu? Pokoj ho ale zklamal. Byl úplně obyčejný, stěny byly vymalované krémově bílou a sarkofág nikde. Tu a tam se válely nějaké egyptské předměty, ale když si je prohlédl zblízka, zjistil, že jde jen o laciné turistické tretky z výletu po Nilu.

Z vrcholku jakéhosi oltáře na něj nevlídně shlížela sádrová kočka. Dopadl nohama zpátky na zem. Byli to přeci jen blázni. Nefertiti byla Nefertiti leda ve své vlastní hlavě.

Po té spouště zametání ho už pěkně bolely ruce a měl podezření, že do vlasů nachytl pořádnou řádku pavouků. Už se blížil ke konci, když se v něm probudil nečekaný zájem o zametání. Stál v hale, naproti Jeanově kanceláři, a dveře byly pootevřené. Tiše zaklepal, ale nikdo neodpovídal. Pokud si Saša dobře vzpomínal, Jean u oběda říkal, že pojedou odpoledne do Quimperlé pro pletivo.

Opatrně otevřel dveře a vešel dovnitř. Místnost byla velká a světlá a hodně připomínala pokoje, ve kterých bydleli hosté. V jednom rohu byla postel, v druhém pracovní stůl.

Stůl byl masivní, skoro tak velký jako postel, a válely se na něm nejrůznější papíry. Saša se tvářil jakoby nic, dál zametal, pro případ, že by ho tu někdo nachytl, a pomalu se ke stolu přibližoval. Šlo většinou o účty a podobné doklady, nic zajímavého. Uprostřed ale ležel čistý papír a ved-

le něj pero. Když si ho Saša pořádně prohlédl, všiml si, že strýc při psaní tlačil tak, že se na něj písmo propsalo. Popadl tužku, která ležela vedle, a zlehka celý papír vybarvil.

Pod barvou z tuhy se vynořila písmena, jenže při bližším pohledu nabízela papír nic zajímavějšího než pár poznámek o pacientovi, který se pokládal za Victora Huga. Saša papír zklamaně zmačkal a vyhodil. Prohledal i koš, ale ani tam nenašel nic zajímavého. Odmítal se ale vzdát. Vyšetřovatelé musejí být trpěliví, když chtějí najít stopu. Opatrně pootvíral šuplíky. Napravo našel jen směs razítek, připínáčků a papírů... a také rodinnou fotografii. Byla na ní maminka, v náručí držela malého Jacoba a vedle nich stáli tatínek a Saša, kterému na fotce nemohlo být víc než osm. Možná na nich Jeanovi záleželo o něco víc, než si myslel. Při prohřívání šuplíků si zašpinil ruce, a tak je nakonec bez velkého zájmu zavřel.

V zásuvce nalevo objevil lékařské složky pacientů. Bylo jich celkem osm. V duchu se je přepočítával: Nefertiti, Ludvík XIV., Victor, Napoleon a Napoleon, Earl Grey a tygr. Jeden byl navíc! Vyndal složky a chtěl zjistit, která přebývá, když tu by se v něm krve nedořezal. Z patra nad ním se ozval strašlivý výkřik. Musel to být ten blázen v masce. Z chodby se ozvaly zvuky něčích kroků, museli to být nejméně dva lidé. Saša co nejrychleji zavřel šuplík, popadl koště a předstíral, že zametá pod postelí. Do dveří nakoukl Charly.

„Jsi tu? Tak dobrá, trest se ruší, utíkej ven.“

Saša radostně vyběhl do kuchyně, uklidit svůj mučící nástroj na místo. Chování ostatních ho udivilo, všichni dělali, jako by se vůbec nic nestalo. V uších mu ale stále ještě dozníval děsivý výkřik, plný bolesti a utrpení. Bylo jasné, že se tady dělo něco moc divného. Jeho vyšetřování bylo teprve na začátku...

„Vy jste se prý poprali?“ vyzvídal u večeře Jean.

Chlapci studem sklopili oči a tvářili se, že tam nejsou.

„Nebudu vás znovu trestat, slyšel jsem, že jste si to už odpracovali. Ale rád bych pochopil, co se stalo.“

V kuchyni by bylo slyšet spadnout špendlík. Ani Saša, ani Léandre neměli nejmenší chuť něco vysvětlovat.

„Možná by mi k tomu něco pověděli Eleanor nebo Jacob?“

Pod bratrovým výhrůžným pohledem sklopil Jacob hlavu, ale jako obvykle mu to nevydrželo déle než pár vteřin.

„Léandl plaštil Sašu, protože nechce, abychom tady byli.“

A Saša je smutný, protože jsme dlouho neviděli maminku a tatínka.“

„Aha,“ potrásl Jean hlavou, „to chápu. Možná bychom mohli strávit nějaký čas společně, něco spolu podniknout?“

Když spolu strávíte víc času a trochu se poznáte, určitě přijdete na to, že jste oba prima chlapi. Třeba se i skamarádíte.“

Chlapci se na něj stydlivě usmáli.

„A zítra bychom mohli napsat dopis rodičům, co říkáte?“ obrátil se na malé Pařížany.

„Jó!“ ozval se Jacob.

Sotva to řekl, Saša si uvědomil, že stále ještě nesplnil slib, který dal mamince. Za dva týdny jí neposlal jediný dopis.

Jenže mu také došlo, že ani rodiče jim ještě nenapsali... Co když se jim něco stalo?

„Co myslíš, že bychom mohli podniknout?“ přerušila Maud jeho proud myšlenek.

„Co třeba... zahrát si divadlo?“

„Divadlo? To jsem nikdy nezkoušel,“ zatvářil se Saša vyjukaně.

„Tak tím spíš.“

„Uvidíš, hrát divadlo s hosty je hrozná legrace,“ uklidňovala ho Eleanor, „umí se do rolí vážně vžít.“

„No vidíte. Tak pěkně dojezte a pak šup cvičit!“ usmála se na ně Maud.

Hosté večeřeli a děti mezitím uklidily kuchyň. Starší chlapci ani nemoukli, zato Jacob zahrnoval Eleanor otázkami.

Saša si všiml, že bráška vypadá daleko spokojeněji, není tak napjatý a tváře má celé růžové. Oblečení už na něm tolik neviselo a ruce měl ur-

čítě silnější, než když přijeli. Však si tady taky žili a jedli jako princátka, to by prospělo každému.

Zastyděl se, když si uvědomil, jak špatně se svým hostitelům odvděčil, když se popral s Léandrem. Přísahal si, že se omluví, jenže nevěděl, jak na to. Léandre se mu celou dobu vyhýbal, zalezlý v opačném koutě místnosti, stejně málomluvný jako jeho otec.

Divadlo

„Jsme připravení, pojďte do salonu!“

Děti vyběhly do patra, kde Jean zatím vytvořil hotový divadelní sál. Závěsy byly zatažené, protože slunce ještě nezapadlo, židle byly srovnané do řad pro publikum a strýc zrovna křídou ohraničil jeviště.

„Jeane, tohle kdyby viděla vévodkyně! Její krásné dubové parkety!“

„Zaprvé by se jí to líbilo, má totiž ráda divadlo,“ odpověděl s rošťáckým úsměvem, „a zadruhé, co oči nevidí, to srdce nebolí! Tak, mládeži, dnes si vyzkoušíme improvizaci, abyste věděli, jaké to je, stát nahoře na jevišti.“

„Jak *nahoře*? Je placatý,“ podivil se Jacob.

„To se tak říká. Musíme se toho dnes hodně naučit, Victor nám pomůže.“

„Ale samozřejmě. Jsem ostatně jeden z nejlepších dramaturgů Molièrových her!“

„Molièrových her, říkáš?“ vstoupil do debaty Ludvík XIV.

„Ty dobře znám, patří mezi mé oblíbené. Vždycky mě rozesměje, ne jako Racine, ten píše samé tragédie.“

„Dobrá,“ přihlásil se o slovo zase Jean, „dnes si tedy vyzkoušíte improvizaci a pak budete mít týden, abyste nacvičili nějakou hru, kterou pak v kostýmech předvedete.“

„Budou hlát jenom děti?“ zjišťoval Jacob.

„Kdepak, všichni! I my si připravíme představení.“

Všichni nadšeně zatleskali a hned začali klábosit jeden přes druhého a vymýšlet, jaká hra by byla nejlepší. Jean si musel zjednat klid a navrhl první hru: jeden po druhém musejí předvést emoci jen s pomocí mimiky. Ukázalo se, že Earl Grey je úplně nemožná, protože se pořád tvářila stej-

ně nehybně. Jacob zase nedokázal skoro nic předvést, protože se pořád hihňal, což rozesmávalo publikum. Charly naopak prokázal jednoznačný talent, když na diváky svůdně pomrkával a hrál zamilovanost, nebo když předváděl velké, strachy vykulené oči. Léandre se nechal přemluvit od sestry a zahráli společnou scénku. Šlo jim to skvěle, když hráli, bylo to, jako kdyby vyprávěli celý příběh. Když se vrátili na místo, Saša svého soka pochválil a řekl mu, že se mu jeho vystoupení zdálo skvělé a že by chtěl být také tak dobrým hercem. Léandre na něj chvíli upřeně zíral a zřejmě odhadoval situaci a pak se mu na tváři rozlil široký úsměv.

„Můžu tě něco naučit, jestli chceš. Připravíme si spolu scénku?“

Léandre se zřejmě také rozhodl zakopat válečnou sekeru.

Jean navrhl ještě spoustu dalších her s imitacemi a předváděním různých věcí a situací. Sašu to docela bavilo, dokud nemusel nic říkat. Obával se ale okamžiku, kdy bude muset mluvit před lidmi, protože mu občas přeskakoval hlas a bál se posměchu. Když na něj ale přišla řada se scénkou ve dvou, Jacob ho chytil za ruku. Snad vytušil, že je Saša nervózní. Rozhodně se ale těšil, že si s ním zahraje. Tématem bylo Návštěva cirkusu – uprchlá šelma.

„Šer Cháne,“ zvolali Napoleonové, „to bys měl hrát ty, byl bys dokonalá šelma!“

„Rrrrr...“ zavrčel rudovlasý muž, pohrdavě je změřil pohledem a stočil se na křesle zpět do klubíčka.

„Nevadí,“ hlásila se Nefertiti, „půjčím vám Bastet.“

„Bastet?“ ptal se nechápavě Jacob.

„To je moje kočka a přítelkyně. Na roli lva se výborně hodí.“

Dojdu pro ni.“

Pauzu všichni využili k tomu, aby ochutnali citronové madlenky, které pro ně připravila Maud. Všichni měli plná ústa, když se dívka přiřtila zpátky.

„Zmizela!“

„Jak to, zmizela?“ ptal se Jean. „Copak není u vás v pokoji?“

„Není. Přitom nikdy nikam nechodí.“

„Podíváme se po ní, nebojte se. Děti, pojdte hledat taky, budete šikovnější než my, proklouznete všude. Pojdte se mnou.“

Jean je všechny shromáždil, před schodištěm se k nim otočil a šeptem jim vysvětlil:

„Bastet není opravdová kočka, je to socha. Nefertiti věří, že v ní přebývá duch kočičí bohyně Bastet.“

„Já vím, viděl jsem ji,“ vyletělo ze Saši bez přemýšlení. Kousl se do jazyka, ale už bylo pozdě.

„Jak jsi ji mohl vidět? Ty jsi byl u ní v pokoji?“

„No...“

„Když jsi zametal?“

„Já... Nenapadlo mě, že je to špatně...“

„Asi jako když jsi slídil u mě v kanceláři, že?“ prohodil Jean a zvedl mu ruku, na které zůstaly stopy po inkoustu.

„Nejsi moc dobrý detektiv, když po tobě všude zůstávají stopy, Sašo.“

„Omlouvám se,“ vyhrkl chlapec vyděšeně.

Jean na něj dlouze pohlédl a pak vyšel nahoru a poprosil Léandra, Eleanor a Jacoba, aby prohledali Nefertitin pokoj. Saša zůstal stát na místě a zoufal si. Co když ho strýček pošle domů? Jenže kam domů? V bytě v Paříži nikdo nebyl, rodiče nepsali a vlastně si ani nebyl jistý, kde se nacházejí. *Kousek od Toulouse*, říkali. To může být spousta míst. Bylo od něj hloupé hrát si na detektiva. Měl radši dodržet sliby, které dal rodičům: starat se o Jacoba a posílat dopisy.

Jeho situace měla jen jedno možné východisko. Když najde Bastet, určitě mu odpustí!

Ztraceni

Saša vyběhl za bratrem a za dvojčaty, kteří už vyrazili do Nefertitina pokoje, a bez problému dohnal Jacoba, který měl krátké nohy a nebyl tak rychlý jako ostatní. Jacob se zastavil, otočil se a pokradmu po něm pokoukával. Bylo vidět, že mu je staršího bratra líto, ale že neví, co říct. Stejně se tvářil pokaždé, když mu tatínek za něco vynadal. Nesnášel, když byl starší bráška nešťastný, a to i když provedl opravdovou hloupost, ale netroufal si bránit ho. Hlavně v případech, jako byl tento, kdy Saša provedl něco, co opravdu neměl dělat. Nerozuměl ovšem úplně tomu, co se stalo, a tak jen chytil bratra za ruku.

„Ty jsi smutný, Sašo?“

„Neboj, Jacobe. Najdeme Bastet a všechno bude zase v po řádku.“

„Přesně tak. Ze všeho nejdřív pořádně prohledáme ten pokoj,“ přikývl Léandre, který už na ně čekal ve dveřích Nefertitina pokoje, „ty Jacobe, se vejdeš pod postel i pod skříň, budeš se nám hodit.“

Chlapec se nadšeně vrhl do akce, zatímco větší děti prohledávaly celý pokoj, dívaly se za závěsy, do skříně, do šuplíků, do koupelny, a prohledaly dokonce i vanu.

„Nic jsem nenašel,“ hlásil Jacob, když celý zaprášený lezl zpod postele.

„Fuj!“ vykřikl Saša, „Máš na rameni pavouka!“

„Vždyť to nic není,“ houkla Eleanor a šla k smrti vyděšenému Jacobovi pomoci.

Cvrnknutím mu pavouka shodila z ramene a Saša se pěkně zastyděl, ukázal se jako pořádný strašpytel. Eleanor se ale usmála.

„Ve městě na ně asi nejste zvyklí.“

„Tak jo, prolezli jsme každý kout. Bastet se vážně vypařila.“

„Podle mě,“ ozval se za nimi hlas, „ji vzal ten záhadný pacient, který bydlí na půdě.“

Děti nadskočily. Od dveří je pozoroval Ludvík XIV.

„Jaký pacient?“ zeptala se Eleanor.

„Ten, který zabral mé královské apartmá v patře, muž se železnou maskou.“

„Železnou maskou?“ zeptaly se jednohlasně děti.

„Přesně tak. Tam nahoře někdo je. To kvůli němu jsem se musel přestěhovat na stejné patro s těmi blázný. To jste si nevšimli, že jim šplouchá na maják?“

„No...“ zaváhal Saša, „jsou trochu zvláštní.“

„Trochu zvláštní? Praštění jsou. A Jean stejně tak, když přivedl vlka mezi beránky.“

„Vlka?“ zděsil se Jacob. „Tady vlci nejsou.“

„Ale ano, chlapče. Krouží okolo. Venku jich je plno a teď se jeden dostal mezi nás!“

Všichni na něj zůstali zaraženě koukat. Jacobovi se v očích třpytily slzy a vyděšeně hleděl na bratra.

„Nechte toho, vždyť je vyděsíte,“ zlobil se Jean, který právě přišel. „Jděte spát, je pozdě. Podíváme se po ní zítra.“

„V tomto pokoji se mi špatně spí, chci zpět svou původní komnatu. A nesnesu, abyste se mnou mluvil tímto tónem,“ začal hulákat, vzteky celý rudý. „Tohle se dozví na vyšších místech a vy shnijete v žaláři, jestli mi budete nadále odpírat vstup do komnaty!“

Děti, vyděšené křikem a výhrůzkami, ho jen tiše pozorovaly. Měl na sobě levné šaty, ze kterých se už páraly nitky a které zdobila celá řádka nejružnějších skvrn, a na hlavě nakřivo posazenou paruku. Jeho pleš překrývalo jen pár posledních vlasů a holá kůže skrz paruku děsivě prosvítila. Stále ještě nadávajícího ho Jean rychle vystrkal ven z pokoje.

„Pochopil jste to, Jeane? TOHLE NEBUDU TOLEROVAT!“

Teď už opravdu hulákal a děti se klepaly strachy. Jean ho vyvedl na chodbu, oči plné výčitek, a pak se vrátil do pokoje a klekl si k Jacobovi, který vzlykal. Pevně ho objal a začal ho utěšovat. Chodba konečně ztichla, Ludvík XIV. zmlkl. Svěsil ramena a zaraženě se šoural zpět do svého pokoje. Jean zvedl Jacoba, který se ho držel jako klíště, a ostatní je následovali chodbou.

„Tak dobrá, čas jít spát.“

Dvojčata zmizela v pokojíku v přízemí a Saša a strýc s Jacobem v náručí pokračovali v naprostém tichu do knihovny. Jean opatrně položil Jacoba na postel a pomohl mu obléknout si pyžamo. Zachumlal ho do peřin a políbil ho na čelo. Pak se otočil k Sašovi.

„Mám vám povědět pohádku?“

„...“

„Zlobíš se, že jsem vám to nenabídl dřív?“

„N... Ne.“

„Sašo, moc mě mrzí, že jsem byl celý týden tak zaměstnaný a nenašel si na vás čas. Vůbec mi nedošlo, jak vám chybí rodiče. Už jsem dlouho dospělý...“

„To nevádí. Tatínek taky většinou nemá na pohádky čas.“

„A co maminka? Když jsem byl malý, vždycky mi četla pohádky. Už to nedělá?“

„Ale jo,“ odpověděl Saša, kterého přepadl smutek.

„Kde je maminka?“ ozval se Jacob. Zřejmě ještě nespal.

„No... je s tatínkem, musí pracovat.“

„Chtěl bych s ní mluvit,“ zavzlykal.

„Já vím, ale to máš těžké, nemají tam telefon. Zítra jim napíšeme, co ty na to?“

Jacob zkroutil obličejík, ale rezignovaně se zavrtal zpět do peřin. Jean vybíral knížku a Saša se mezitím převlékl do pyžama a zalezl pod deku. Tu se ale Jacob rozplakal.

„Já neusnu... Chci maminku!“

Jean ho velmi opatrně vzal do náruče. Bráška najednou vypadal docela malinký, jako by mu nebylo víc než dva nebo tři roky. Strýc si přisedl k Sašovi na postel, Jacoba si posadil na klín a začal jim vyprávět pohádku o Palečkovi.

„Byl jednou jeden dřevorubec a jeho žena. Měli sedm dětí, samé syny. Nejstaršímu bylo deset let a nejmladšímu teprve sedm. Lidé se podívali, že měli tolik dětí za tak krátkou dobu, ale to jeho žena se snadno nechala svést a vždy porodila alespoň dvě děti naráz. Dřevorubcova rodina

byla velmi chudá, protože jejich práce je neuživila. Trápilo je, že nejmladší syn byl velmi choulostivý a nikdy nevydal ani slova.

Měli ho za hloupého, přestože to byl velmi hodný chlapec.“

Jacob se mu zavrtěl na klíně, schoval si obličej na strýcově rameni a než usnul, zamumlal:

„Já jsem Paleček.“

Konečně i Saša odplul do říše snů.

Předsevzetí

Probudil se první brzy ráno a v nohách postele našel knihu pohádek. Přitiskl ji k sobě jako plyšové zvířátko a opatrně hladil koženou vazbu. Rodiče neměli na to, aby jim kupovali knihy, zato tady jich byly tisíce. Knihovna jich byla plná.

Prohlížel si je, ale neodvažoval se jich dotknout. Uvědomil si, že má ještě hodně co objevovat. Na spodních policích našel obyčejnější knihy, v jednoduché vazbě z tvrdého papíru, která nebyla tak působivá. Byly mezi nimi i detektivky a Saša si vybral jednu o zločinu ve vlaku. Moc rád by si ji přečetl, ale písmena na něj byla moc malá. Vklouzl za těžký sameťový závěs a konstatoval, že je opravdu časně, slunce teprve vycházelo. Jacob za ním tiše pochrupeval. Na snídani bylo ještě brzo, a tak si vlezl za závěs na okenní římsu a začel se do pohádky, která mu tolik připomínala jejich vlastní situaci. Přestože byl starší, zdálo se mu, že on sám je jako Paleček. Vždyť se stará o brášku. Rozhodl se, že se bude snažit chovat se lépe. Začne tím, že napíše rodičům.

Bude ostatním pomáhat, bude poslouchat dospělé a půjde Jacobovi příkladem. Nevzdával se ovšem naděje na nalezení Bastet, to by určitě všem zlepšilo náladu. Ze všeho nejdřív musí všechno vysvětlit Eleanor a Léandroví, jestli se mají v hledání někam posunout.

Už ho nebavilo čekat, až se Jacob probudí, a tak se vydal ztichlým domem do kuchyně. U stolu už seděla dvojčata. Na horním rtu měla knírky od mléka a pochutnávala si na pečivu s máslem a medem.

„Dobré ráno Eleanor, dobré ráno, Léandre,“ zahlásil tónem, o kterém doufal, že je veselý.

Dívka se na něj usmála, ale Léandre se zatvářil trochu odtažitě.

„Ty jsi ještě uražený?“

„Ale ne. Dělalí jsme si o tebe starost. Viděli jsme, jak jde Jean k vám do pokoje, tak jsme si říkali, že jsi to asi pěkně schytl.“

„Kdepak. Vlastně nám před spaním vyprávěl pohádku.“

„To máš teda kliku. Já bych dostal pětadvacet.“

„No... stejně si myslím, že bych toho měl nechat. Nebo být aspoň opatrnější.“

„Takže se tam hodláš vrátit?“

„Vrátit se kam?“ ozvala se najednou Maud, která přišla ze zahrady s náručí plnou jahod.

„Totiž... do Nefertitina pokoje, podívat se po Bastet.“

„Raději běžte s otcem,“ obrátila se Maud na dvojčata,

„potřebuje pomoct vyhnat ovce na pastvu. A Sašo, na tebe čeká v kanceláři Jean, abyste spolu napsali dopis rodičům.“

Dvojčata poslušně přikývla, ale naznačila Sašovi: „Promluvíme si o tom později.“

„Psssst!“

Saša nadskočil. Ve dveřích stál Ludvík XIV. a tiskl si prst na ústa.

„Sašo!“

„Ano?“ zeptal se chlapec znepokojeně.

Stařec zřejmě spal ve včerejším oblečení a oči kulil do všech stran.

„Mám sem zakázáno chodit. Mohl bys přijít blíž?“

„No... tak dobře,“ sklouzl ze židle Saša a vyšel za ním na chodbu.

„Včera jsem nelhal, vážně ne. Všechno, co jsem říkal, je pravda, víš?“

„Ale jistě, samozřejmě,“ snažil se ho vyděšeně uklidnit chlapec.

„Může za to on... Muž se železnou maskou. To on sebral

Bastet a pak si přijde pro nás. A přiláká další vlky. Jean by něco takového neměl tolerovat!“

Saša na to nic neřekl a Ludvík se s mumláním vydal zpět do svého patra. Nerozhodně se za ním s odstupem vydal.

V salonu seděli v tichu ostatní hosté. Zdáli se téměř apatičtí, každý ve

svém křesle, zatímco Maud bezhlučně sklízela po snídani. Celé to působilo zvláště a za okny se stahovala šedá mračna ohlašující bouři. Došla k němu Maud, náruč plnou špinavého nádobí.

„Už jsi taky dojedl?“

„Ano. Dneska nevypadají moc vesele.“

„Nefertiti nepřišla na snídani, pláče ve svém pokoji.“

Ostatní jsou z toho smutní. Ten Ludvíkův křik je také vyděsil. Jsou hodně křehcí, víš?“

„Chápu.“

„Jdi za strýcem do pracovny, já zatím půjdu vzbudit Jacoba.“

Saša seběhl dolů a Maud odešla do kuchyně. Vešel do pracovny, kde se Jean mračil na kupu papírů.

„Sašo,“ rozzářil se, když ho spatřil, „zachránil jsi mě od papírování. Napíšeme rodičům?“

„Ano!“

Jean odsunul dokumenty a ze šuplíku vyndal čistě bílý papír, inkoust a psací pero. Přitáhl Sašovi ke stolu křeslo a oba se poněkud obřadně usadili.

„Napíšeme krásný dopis. Umíš krasopis?“

„Ano, naučili nás ho ve škole.“

„Skvěle! Tak, co všechno bys jim chtěl napsat?“

„Chci jim říct, že jsme v pořádku, povědět jim o Kernaultu a o vás všech.“

„Dáme se do toho.“

Saša vyprávěl, co všechno by chtěl rodičům napsat, a Jean mu pomohl dopis naformulovat. Nakonec spolu popsali dvě stránky, které pak uložili do bělostné obálky.

„Nemám nadepsat adresu?“

„Nemusíš, já se o to postarám, stejně jedu odpoledne do Quimperlé.“

„Sem nechodí pošťák?“

„Hm... Ne, mám poštovní schránku ve městě, je to praktičtější. Hosté někdy špatně reagují na cizí lidi.“

„Já vím. Vyprávěli mi něco o vlčích,“ nadhodil Saša, protože ho zajímalo, co na to strýček řekne.

„O vlčích?“

„Prý číhají okolo, proto nesmíme ven.“

„Aha. Ne, oni nesmějí ven, protože se bojí cizích lidí.“

A řekl bych, že i ostatní by byli nervózní, kdyby se mezi nimi volně pohybovali naši pacienti, co myslíš?“

„Ale... proč nesmíme ven my?“ domáhal se Saša vysvětlení.

„Jste ještě moc malí, abychom vás pustili ven samotné, a nás není tolik, abychom se zvládli postarat o sídlo, a ještě vás brali na pláž. Mrzí mě to, vím, že jste se těšili k moři, ale je to složité. A teď se nezlob, ale musím se vrátit k práci.“

„Dobře, Jeane,“ odpověděl Saša, ale moc ho to nepřesvědčilo.

„A ne že budeš někde slídit!“

Zvláštní, zvláštní

Saša za sebou zavřel dveře a uvažoval, jestli by měl dojít pro dvojčata, nebo se vrhnout do hledání Bastet sám. Tak jako tak si strýcova slova nevzal příliš k srdci. Okolnosti mu hrály do karet, všichni byli venku a Jean ve své pracovně, což mu poskytovalo příležitost vylézt do patra a zjistit, co je pravdy na Ludvíkových obviněních. Jestli Bastet vážně ukradl Muž se železnou maskou, je možné, že ji schovává u sebe v pokoji.

Dorazil na podestu v prvním patře a pořádně se rozhlédl.

Napadlo ho, že tady určitě musí být skrýše, o kterých neví, a že by tedy bylo lepší promluvit si nejdřív s dvojčaty. Seběhl schody a narazil na ně hned před domem.

„Máme hotovo!“

„Já taky.“

„Kde máš Jacoba.“

„Myslím, že je ještě v kuchyni. Probereme to bez něj?“ navrhl.

„Prima,“ zahlásil Léandre, „už jsem si říkal, kdy se ho zbavíš. Běhá za tebou jako pejsek.“

„No... totiž...“

„Je jeho starší bratr,“ vysvětlila za něj Eleanor, „musí se o něj starat, tak to chodí.“

„Chceš pro něj dojít?“

„Ne,“ zaváhal Saša, „bude bezpečnější, když ho do toho nebudeme zatahovat.“

„Máš pravdu,“ kývla Eleanor, což Sašu definitivně přesvědčilo.

„Vylezeme si na náš strom, tam budeme mít klid,“ napadlo Léandra.

Vyrazil napřed. Nad kurníkem se tyčil mohutný kaštanovník, rozpínající větve do všech stran. Eleanor a Léandre se mrštně vyhoupli do koruny stromu a za vteřinku seděli na větvi dobré dva metry nad zemí. Saša na strom nikdy nelezl a nebyl si úplně jistý, jak se k tomu postavit. Bylo mu trapně, že je takový nešika, a tak se chytil nejnižší větve a začal šplhat. Chytil se druhé větve a vytáhl se, jenže udělal tu chybu, že se podíval dolů, zamotala se mu hlava a málem se pustil.

„Jé, bacha,“ houkl Léandre a chytil ho za ruku.

Pomohl mu vylézt nahoru, kde se Saša přitiskl co nejtěsněji ke kmenu a dával si velký pozor, aby se nepodíval dolů.

Když se bezpečně usadil, převyprávěl jim, na co přišel. Řekl jim o Muži se železnou maskou, o jeho světlých vlasech, o tom, jak zvláště mluví, že je zraněný a Jean ho léčí. Pověděl jim také o tom, co mu povídal Ludvík XIV. Léandre se pro tu záhadu nadchl.

„Je to tak, jak jsem si myslel! Říkal jsem si, že se děje něco zvláštního, už od chvíle, kdy se ten starej blázen přestěhoval.“

„Léandře,“ ohradila se Eleanor, „takhle o Ludvíkovi mluvit nemůžeš!“

„No co? Je blázen a je starej, ne?“

„Copak to je nějaký důvod? Vždyť je hodný.“

„No dobře, ale trochu zvláštní je,“ přidal se Saša.

„Přesně tak, praštěnej. Stejně jako ostatní.“

„Jak dlouho tady vlastně jste? Znali jste je už předtím?“

Sašovi neušlo, že si sourozenci vyměnili rychlý znepokojený pohled.

„Bydlíme tady už asi dva roky. Když Jean ústav otevíral, najal naše rodiče, aby se starali o pacienty,“ vysvětlil mu Léandre.

„A kde jste bydleli předtím?“

„V... Rennes!“ odpověděla mu Eleanor trochu moc rychle a trochu moc nahlas na to, aby jí to Saša uvěřil.

„A kdy se Ludvík přestěhoval?“ ptal se dál, aby odvedl řeč od tématu, které bylo jeho kamarádů tak nepříjemné.

„Řekl bych, že to bude tak šest měsíců, co myslíš?“ obrátil se Léandre na sestru.

Sádra

„Ano, to by sedělo, bylo to někdy po Vánocích. Tatínek Jeanovi pomohl přestěhovat věci a maminka nás varovala, abychom nelezli nahoru, že tam prý uloží zahradnické nářadí a další nebezpečné předměty.“

„Nikdy jste se tam nechtěli podívat?“

„Já jo, ale Eleanor dělala drahoty.“

„Jenže vynechal, že jsme tam jednou vylezli. Neviděli jsme tam nic zvláštního, a navíc nás nachytala maminka, když jsme scházeli dolů. Dobrých deset dnů jsem si nemohla ani sednout!“

„Nebylo tam nic nebezpečného?“

„Ne. Jen židle a postel a nebyla tam ani noha.“

„Takže nejtěžší je to tam prozkoumat a nenechat se chytit. Vychází ten tajemný host taky někdy ven?“

„Nemůže tam přeci být zavřený celou dobu, to je jako kdyby ho... věznili,“ zauvažovala Eleanor.

„Třeba je tak nemocný, že nemůže z postele.“

„Tak proč ho ale před všemi schovávají?“

„Možná je ta nemoc nakažlivá a nechtějí to riskovat.“

Vzpomínáš si, jak jsi měl spálu?“

„Eleanor, ty seš strašná, všeho se bojíš,“ zabručel Léandre a štouchl do ní.

Eleanor se ale nedržela pořádně. Skácela se pozadu a v pádu se zachytila toho prvního, co uviděla: větve a Sašovy ruky. V panice ho strhla s sebou a Léandre už ho nestihl chytit. S křikem se zřítil ze dvou metrů k zemi, až zaznělo ošklivé křupnutí.

„Nedá se nic dělat, tu ruku budeme muset uříznout.“

„Tati, to je ošklivý vtip,“ ohradila se Eleanor, „Podívej, Saša je ještě bledší než před chvílí.“

„Promiň, chlapče, nechtěl jsem tě vyděsit. Je to zlomené, vidím to na ulnu. Není to nic složitého, za nějaké tři týdny budeš v pořádku.“

„Jak to, na ulnu? Vždyť má jen zlomenou luku!“ vypískl Jacob.

„Ulna, ne urna, ty chytřej!“ peskoval ho Léandre.

„A vůbec, jak víš, co je urna?“ divila se Maud.

„Žíkal mi to Saša,“ bránil se Jacob, ale bratra ruka bolela tak, že se ani neohradil.

„Zahojí se to do dvou týdnů?“ zeptal se Jean.

„Ne úplně, ale nebude to problém, neboj se,“ ujistil ho Charly.

„Proč zrovna do dvou týdnů, strejdo?“

„To je překvapení, uvidíš,“ odvětil Jean tajemně.

„Tak co, Sašo, dáme ti sádra?“ vstoupil do rozhovoru Charly.

„No... asi ano... já nevím,“ zaváhal.

„Byla to spíš rétorická otázka.“

„Réto... cože?“

„Hm, otázka, na kterou nepotřebuješ odpověď. Prostě ti tu sádra dáme, nemáš na výběr. Eleanor, natrhej mi tohle plátno na kusy. Léandre, zaběhni do stodoly, mám tam pytel sádry. Já dojdu pro vodu.“

„Zavoláme doktola?“ zajímal se Jacob.

„To není potřeba,“ vysvětlil mu Jean, „Charly je ošetřovatel, zvládne to.“ Saša položil hlavu na polštář a snažil se nemyslet na zlo menou ruku,

bolela ho ale tak moc, že zastéнал. Jacob k němu přiběhl, aby ho utišil, jenže se mu místo toho opřel o ruku, až Saša vyjekl bolestí. Jacob se vyděšeně obrátil na Jeana.

„Musíme zavolat mamince a tatínkovi.“

„Nemůžeme, nemají telefonní připojení. Ale připišu to do dopisu, neboj se.“

„Do jakého dopisu?“ zajímal se Jacob.

„Se Sašou jsme ráno napsali vašim rodičům.“

„Ale já jsem jim chtěl poslat oblázek,“ zafňukal uraženě a bouchnul Sašu do ruky, což vyprovokovalo druhý výkřik.

„Tak jdi hned ke mně do kanceláře a něco nakresli,“ snažil se ho Jean dostat co nejdále od bratra. „Sašo, já na něj dohlédnu. Charly se o tebe postará, dobrá?“

Saša se slzami v očích čekal na své ošetřovatele. Náhle se tiše otevřely dveře a chlapci poskočilo srdce hrůzou... Vlk!

Do dveří ovšem nakoukla obyčejná lidská hlava, i když poněkud zmatená. Pod ní se objevila ještě druhá a pak třetí, která dokonce zamňoukala. Byli to hosté penzionu, Ludvík, Victor Hugo a Šer Chán.

„Vy jste mě ale vyděsili!“

„Ty nás taky, ty hrdino,“ odvětil Victor, zatímco Šer Chán přilezl k lehátku a vyšplhal na kraj, čímž ho málem převrátil.

Dospělý muž rozhodně váží víc než kocour!

„Nejsem kocour, jsem tygr,“ zavrčel, jako kdyby Sašovi četl myšlenky.

„Amputují ti tu ruku?“ vyptával se Ludvík XIV.

„Ne-e!“

„To je dobře, aspoň nedostaneš gangrénu. Když jsem byl malý, měl jsem příšernou gangrénu...“

„Co to je?“

„To se stane, když ti rána zhnisá a celá zčerná.“

„Přestaňte ho strašit, vy starý blázne!“

„Sám jste starý blázen,“ odsekl rozzlobeně Ludvík XIV.

Victor Hugo si ho ale nevšímal.

„Dělali jsme si o tebe starost,“ pokračoval básník.

„Nefertiti ti vzkazuje, abys na sebe dával pozor. Myslí si, že se to všechno stalo, protože jsme prokletí, co se ztratila Bastet,“ vyřídil zprávu Ludvík.

„Je to možné?“

„Nevím, těžko říct, v tomhle starém domě. Nevolali, doufám, lékaře?“

„Kdepak. Proč?“

„Jestli se dovnitř dostane lékař, dostanou se sem i vlci.“

„Proto do Kernaultu nechodí pošťák?“

„Přesně tak, jsi chytrý jako liška!“

Co když nemůžeme zavolat rodičům proto, že je už dostali vlci? napadlo najednou nebohého Sašu.

Noční můra

Saša spal neklidně, vyčerpaný bolestí, únavou a strachem, a zdála se mu noční můra. Někdo scházel ze schodů... Ne, byli to dva lidé, dva muži ve světle svíček, jako by nechtěli, aby je někdo přistihl.

„Ken ví gou tu de pojnt dis najt?“ zamumlal jeden z nich nějakým zvláštním jazykem.

„Jéz, bat dont mejk nójz,“ zašeptal druhý a Saša hlas náhle poznal.

Posadil se na posteli. Nebyl to sen, to ze schodů scházel Jean s Mužem se železnou maskou. Opatrně vylezl z postele a snažil se přitom neopírat o zraněnou ruku, ve které mu stále cukalo, a tichými kroky se připlížil k pootevřeným dveřím. Světlo svíčky už téměř zmizelo, a tak se vydal za nimi. Tiskl se přitom co nejvíc ke zdi, aby zůstal ve stínu.

Muži sešli do haly a vyšli ven. Saša stihl tak tak zahlédnout záda Muže se železnou maskou... ale neměl světlé vlasy! Byly tmavé.

Uvědomil si, že by ho ve světle úplňku snadno zahlédli, kdyby je následoval do dvora. Spěchal do Jeanovy pracovny, kde je mohl pozorovat z okna. Bledé světlo měsíce celou scénu ozařovalo. Oba muži přešli dvůr a došli k sýpce, prošli sloupovím a zašli do budovy, kde už je neviděl. Saša nechápal, co to všechno znamená, ale jistojistě věděl, že tohle nebyl tentýž muž, kterého před deseti dny viděl ležet zraněného v pokoji ve druhém patře. Nový muž byl tmavovlasý, vyšší a nevypadal, že by byl zraněný, naopak. Šel pružným krokem, skoro běžel.

Zmátlo ho to. Čekal, až oba muži zase vyjedou ven, ale přes prkna sýpky neprosvítal jediný paprsek světla. Sašovi se vrátila bolest v ruce a začínala mu být zima. Nevěděl, co dál. Náhle za sebou zaslechl jakýsi šelest...

a ze tmy na něj pohlížel pár nepřírozeně zářících očí! Vlk! Vyrazil ze sebe výkřik a zvíře zařvalo příšerným hlubokým hlasem, po kterém mu ztuhla krev v žilách. Saša zkameněl a čekal, že se na něj už už vrhne ta příšera, které se nějak podařilo vklouznout do domu.

Na chodbě zaslechl rychlé kroky Maud a Charlyho a místnost náhle zalilo světlo.

„Co se tady děje?“

Saša rychle zamrkal. Charly v pyžamu a Maud v noční košili stáli mezi ním a příšerou jako hradní stráž. Natáhl ruku a ukázal na příšeru.

„Tam... Je tam vlk!“

„Vlk? Kdepak, to je jen Šer Chán!“

Charly měl pravdu. V protějším rohu místnosti byl zalezlý muž, který se považoval za tygra. Stál na všech čtyřech, záda měl vztekle nahněná jako kočka a vyděšeně na ně hleděl.

Maud k němu přispěchala, začala ho hladit po hlavě a tiše na něj hovořit, aby ho uklidnila a mohla odvést zpět do pokoje. Charly udělal totéž se Sašou.

„Něco se ti zdálo, chlapče? Bolí tě ta ruka?“

Saša sklopil hlavu a naposled vyhlédl z okna, než ho Charly doprovodil zpět do postele. Na dvoře nebylo ani živáčka a darebný měsíc se schoval za mraky.

Sotva se rozednělo, přistál na jeho posteli Jacob a začal poskakovat.

„Sašo! Vstávej! Maud udělala sladké tousty!“

„Mmmm, slez, Jacobe, ublížíš mi.“

Chlapeček dopadl zpátky na postel s nešťastným výrazem.

„Plomiň, zapomněl jsem...“

Saša se pokusil vyprostit se z přikrývek, byl do nich zamotaný jako do zavinovačky. Měl mizernou náladu a kvůli sádře se ani nepokoušel obléknout si svetr. S otráveným výrazem vešel do kuchyně a zhroutil se na židli jako tělo bez duše. Byla mu zima. Všichni už seděli u stolu a pochutnávali si na zlatavých toustech.

„Teda Sašo, ty se tváříš,“ poznamenala vesele Maud, když mu sázela

na talíř opečené kousky sladkého chleba, lesknoucí se rozpuštěným máslem. „Straší tě ta noční můra?“

Léandre a Eleanor se na něj zvědavě zahleděli.

„Zdálo se mi, že je v salonu vlk,“ přiznal se kamarádům.

„Chudáku! Byl to nakonec jen Šer Chán, spal tam. Těžko říct, kdo koho víc vyděsil.“

„Vlk?“ divil se Jean. „Kde jsi to vzal? Snad tě nevydělaly ty Ludvíkovy historky, takového velkého chlapce, že ne?“

„Nepomáhá, že vůbec nesmíme ven.“

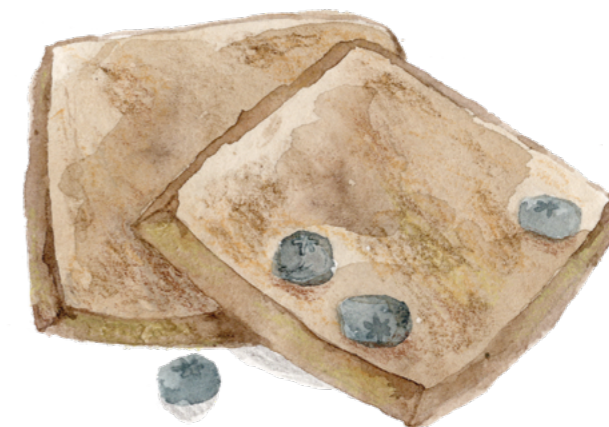
„Už jsem ti, Sašo, vysvětlil, že nemáme čas. Ale dneska byste se mohli projít k lesu v Ruinách. Nadýcháš se čerstvého vzduchu, třeba ti to zvedne náladu.“

„Paráda! Natrháme si lesní jahody,“ zaradovala se Eleanor.

„Natlháme si lesní jahody,“ přidal se nadšeně Jacob.

„A ukážeme ti trollí trosky!“

„Skutečnej tlol?“ divil se Jacob.

Vlk v kůži beránců

„Ale ne, ty hloupej,“ smál se Léandre a otočil se na matku.

„Musíme s sebou brát i mrňouse?“

Saša byl rád, že se kamarád zeptal, protože ho to samotného napadlo. Jenže Jacob začal popotahovat a každou chvilku mohl spustit brek.

„Hele, Léandře, tak ho vezmeme. Nebude nás otravovat, že ne, Jacobe?“

„Ne, ne, nebudu vás oplavovat!“

Všichni vyprskli smíchy a chlapeček se zatvářil spokojeně, že nezůstane pozadu. Každý se pak rozešel za svým úkolem. Slunce svítilo, byl překrásný den a děti vyrazily ven, s pokyny Maud v zádech.

„Nenechávejte Jacoba pozadu. A Sašo, ne že zase upadneš na ruku!“

Chlapci se usmáli. Bylo to trochu jako mít druhou maminku, to je legrační. Mezi troskami staré stodoly, podle kterých les pojmenovali, měl Saša konečně příležitost převyprávět kamarádům události minulé noci.

„A přísahám, že tohle nebyl stejný člověk jako posledně. Tenhle měl tmavé vlasy, ten předtím světlé. A navíc byl úplně zdravý, ne zraněný jako ten druhý!“

„Tak to je jasný, budeme to muset prověřit,“ rozhodl Léander. „Podíváme se do druhého patra po obědě, až budou mít hosté odpolední klid, co říkáte?“

„Jsi si jistý?“ zapochybovala Eleanor.

„Jestli se bojíš, můžeš počkat s Jacobem,“ ohradil se její bratr.

„Já stlach nemám,“ ozval se Jacob, „já chci vidět toho Muže se železnou maskou!“

„To teda ne, seš moc malej.“

„Tak to povím Jeanovi!“

„To není fér.“

„Nikdy mě nikam nebelete, mám toho už dost,“ zlobil se Jacob.

„No skvěle, tak tam půjdeme všichni tři,“ ustoupil Saša bráškově.

„Všichni čtyři,“ přidala se hrdě Eleanor.

Všichni čtyři dobrodruzi rádi v klidu zasedli ke stolu k obědu. Dozlatova opečené kuře a hrášek velký jako ořechy jim navrátily barvu do tváří. Z pomyšlení na svůj plán byli ale celí nervózní a neposední, pokukovali po sobě, jeden převrhl skleničku, druhý zase shodil talíř. Maud netušila, co si s nimi počít.

„Vy jste jako pytel blech! Že by to s vámi dělalo to hezké počasí?“

„Ano!“ přitakala Eleanor, „to bude ono.“

„Možná by to chtělo odpolední klid,“ škádlil je Jean.

„Ne, odpolední klid ne,“ protestoval Jacob, který se spánku po obědě úspěšně vyhýbal dobré dva týdny.

„Ale ano, Jacobe,“ mrknul na něj bratr, „to je dobrý nápad.“

„Já nechci jít spát, nechci...“

Kopanec pod stolem ho umlčel. Už si chtěl začít stěžovat, když na něj Léandre vykulil oči a Jacobovi to konečně došlo.

„Aha. Jo, odpolední klid je dolejší nápad, jsem hlozně unavenější,“ otočil najednou a přehnaně zazíval.

„Ty tedy rychle měníš názory,“ podíval se na něj podezíravě Jean. „No dobrá, takže odpolední klid platí pro hosty a pro děti a já vyrazím do Quimperlé. Pojedeš se mnou, Charly?“

„Rád, musím vyzvednout jednu objednávku.“

„Maud, ty bys asi měla odpoledne ošetřit rajčata proti plísním, co myslíš?“ pokračoval Jean, zatímco na něj jeho přítelkyně nechápavě zírala.

„Ano,“ zaváhala, než odpověděla, „určitě bych měla.“ Už pochopila, co dětem unikalo.

„Odpoledne tady nebude nikdo dospělý, tak žádné neplechty, jasné?“

„Ano, Jeane,“ odpověděli jednohlasně a zmizeli, než se jich někdo mohl začít vyptávat.

Po obědě se rozešli do svých pokojů, dvojčata šla do přízemí a Saša s Jacobem do knihovny. Domluvili se, že tam na dvojčata počkají, protože pak už jim stačilo vyjít jen jedno patro. Saša měl nastražené uši a poslouchal, co se v domě kde šustne. Slyšel hovor hostů v salonu i to, jak si odcházejí schrupnout a Maud po nich uklízí. Za chvíli odjeli i Jean a Charly.

„Mějte se! Vrátime se tak za dvě tři hodinky!“ volali na odchodu.

Konečně všechno ztichlo a po chvíli se ozvalo zaklepaní na dveře. Saša šel otevřít a dovnitř vpadli jeho noví kamarádi, celí rozesmátí.

„Pššt!“

„Vždyť tady nikdo není. Mamka už je na zahradě.“

„Dobrá, jdeme na to?“

„Jdeme na to,“ přikývla slavnostně Eleanor.

„Jeden za všechny, všichni za jednoho,“ vykřikl Léandre, „četl jsem to ve Třech mušketýrech.“

„Jeden za všechny, všichni za jednoho,“ zopakovali ostatní jednohlasně.

Potichu se vyplížili z knihovny a vyrazili nahoru. Saša měl pocit, že zpoza rohu může každou chvíli vyskočit strýc, ale nic se nestalo. Rychle se dostali až ke dveřím do druhého patra, otevřeli je a Saša je vyvedl nahoru až na podestu, ze které posledně špehoval Jeana. Ještě naposled se ohlédl na dveře pod nimi, ze kterých proudilo uklidňující světlo. V přízemí a v prvním patře jim nic nehrozilo.

Sice tam bydleli blázni, ale ti nebyli zdaleka tak špatní, jak si Saša zpočátku myslel. Ale kdo ví, co je čeká tady nahoře.

Všichni čtyři se shromáždili na podestě a větší děti na sebe nervózně pohlédly. Nikdo si nebyl úplně jistý, jestli dělají správnou věc. Pak se podívali dolů na Jacoba. Ten se usmíval, spokojený, že ho vzaly mezi sebe, a měl bezstarostný výraz nejmladšího dítěte, které dobře ví, že ať se stane cokoli, na jeho hlavu to nepadne. Saša vzal za kliku, zhluboka se nadechl a tiše otevřel dveře. Objevitelé se pomalu vplížili na půdu, kde byla

tma jako v pytli, a poslouchali, jestli se někde něco šustne. Jacob se ho držel jako klíště a společně popošli dál do místnosti. Čekal, že zaslechne zvuk cizího dechu nebo ve tmě spatří odlesk mužových očí, ale nic nezahlédl ani nezaslechl... Proč jen si nevzali baterku? Najednou se mu o ruku otřel nějaký kus látky a Saša sebou cukl.

„Au! Co děláš, ty pitomče,“ vykřiknul Léandre.

Náhle celou místnost ozářilo světlo.

„Áááá!“ zapištěl Jacob a pevně se pověsil Sašovi na ruku.

„Au, to bolí!“

„Přestaňte řvát,“ okřikla je Eleanor s rukou na vypínači.

„Nic tady není.“

Měla pravdu. Saša se rozhlédl, ale na půdě nebylo nic než jedna stará matrace na kovovém roštu, nějaké lepenkové krabice a pár kufrů. Kde byly všechny léky? A povlečení? A Muž se železnou maskou?

Celí zkoprnělí hleděli jeden na druhého a pak se Eleanor s Léandrem naráz zamračili ve výrazu, který nemohl nikoho nechat na pochybách o tom, že jsou dvojčata.

„Tahal jsi nás za nos, co?“ rozzlobil se Léandre.

„Nikdo tady nebyl už celá léta, je to znát.“

„Ale... Ale ano, tady jsem je viděl! Jeana i toho Muže se železnou maskou, ležel támhle na posteli.“

„Nech toho, Sašo. Vymyslel sis to, abys byl zajímavější, co?“ odfrknul si znechuceně Léandre.

„Sašo,“ oslovila ho měkce Eleanor, „prostě se ti to zdálo, to je celé. Stejně jako když sis tuhle v noci myslel, že jsi viděl vlka...“

„Tak to není!“ bránil se.

Jenže dvojčata se už otočila a vyrazila zpátky dolů. Zůstal tu sám.

„Nejseš sám!“

Jacob stál vedle něj a vypadal rozrušeně.

„Já ti věřím, Sašo.“

Sašovi se vděk srazil v krku jako knedlík, a tak bratra jen neobratně

objal rukou v sádře. Po tvářích mu tekly slzy a Jacob ho poplácával po zádech.

„Půjdeme hledat Bastet?“ navrhl Jacob.

Na kočičí sochu úplně zapomněl. Potřásl hlavou a sebral se, nemohl přeci brášku zklamat. Rukávem si otřel slzy a přikývl „Jasně, jdeme hledat! Ty se podívej támhle a já to prohledám tady.“

Dobrou hodinu prohledávali celou půdu, všechny kufry, kouty a zákoutí, ale nakonec si uvědomili, že se zřejmě budou muset vrátit s nepořízenou. Ve vlasech se jim zachytily kusy pavučin a tváře měli celé červené od horka, které v tmavé místnosti pod střechou panovalo.

„Není tady, to nedává smysl.“

„Půjdeme dolů?“

„Asi jo, nic jiného nám nezbyvá, co myslíš.“

„Já nevím...“ povzdychl si Jacob a nakopl klubko vlny, které se vykutálelo z jednoho z košíků a doběhlo až ke dveřím.

„Dveže! Nepodívali jsme se za dveže, Sašo!“

„No jo!“

Pospíšili si ke dveřím vedoucím zpět na schodiště a z výklenku za nimi se na ně usmívala Bastet.

Našli ji!

Všechno se spraví!

Mrazivá nálada

Bylo tomu dva dny, co se rozkmotřil s dvojčaty. Dva dny, během kterých se všechno jen zhoršilo.

Byl pevně přesvědčený, že nalezení Bastet mu pomůže se s nimi usmířit, a tak celý pyšný sestoupil dolů a vešel vítězně do salonu s Jacobem v patách, aby tu novinku mohli se všemi sdílet. Hosté zrovna večereli, Maud je obsluhovala, ale dvojčata nebyla k nalezení. Nefertiti měla opravdu velikou radost. Byla pohnutá až k slzám a chlapce neustále pevně objímala. To Sašu moc nepotěšilo, protože byla silně cítit naftalínem. I ostatní hosté je přivítali nadšeně, jen Ludvík XIV. se kabonil.

Ovšem když opadla prvotní radost, chlapci museli vysvětlit, kde sošku našli. Maud samozřejmě neměla vůbec radost, když se dozvěděla, že šli do druhého patra, a všechno bylo ještě horší, když se Jean a Charly vrátili z Quimperlé.

Maud jim všechno řekla a Jean si je zavolal k sobě do kanceláře.

„Byl jsem si jistý, že vy čtyři něco provedete!“

„Kdepak, to my dva jsme ji našli,“ pospíšil si Saša, aby do průšvihů nezatáhl i dvojčata.

„Jo, Léandl a Eleanol sešli dolů už před tím,“ chtěl pomoci Jacob.

Saša po bratrovi střelil pohledem, ale už bylo pozdě. Malér byl na světě. Léandre se na ně otočil a procedil mezi zuby:

„Zrádci!“

Všichni byli potrestáni. A ne jen tak, aby se neřeklo. Jean zakázal divadelní večer. A Charly pak vytáhl důtky a obě dvojčata dostala tři ošklivé rány. Křičeli tak, že se Jacob také rozvřískal. Saša a Jacob na zadek nedo-

stali, ale právě to bylo na celé věci snad nejhorší. Jean jim před dvojčaty vysvětlil, že na ně nevztáhne ruku, protože nejsou jeho děti. Saša si ovšem dobře uvědomoval, že jejich tatínek by je za něco takového seřezal taky. Ale určitě ne důtkami! Charly se mu najednou zdál strašlivě přísný. Divil se, že mu Jean něco takového toleruje. Je pravda, že nemá svému příteli co poroučet, i když s ním nesouhlasí... Saša s Jacobem výprask podstoupit nemuseli, místo toho ale nesměli celý týden dostat po jídle zákusek. I přes Maudin nepopiratelný kuchařský talent to ve srovnání s důtkami nebyl skoro žádný trest – a to Sašu trápilo. Léandre si teď myslel, že jim Saša lhal, žaloval na ně, a ještě navíc ho skoro nepotrestali. Po něčem takovém už sotva mohli být přátelé.

Od onoho tragického dne Jacob tak moc škemral, plakal a omlouval se, že mu všichni odpustili. Sašovi ale ne. Léan dre se s ním dokonce vůbec nebavil, pokud nemusel. Schválně si před ním vychutnával každý zákusek, aby Saša záviděl.

Jahodový sorbet, šťavnatý kus melounu, rebarborový koláč, nic z toho nemohl ani ochutnat a Léandre si pokaždé schválně přidával, aby ho co nejvíc potrápil.

Eleanor se na něj tu a tam usmála, když u toho Léandre nebyl, ale bylo jasné, že nechce jít proti vlastnímu dvojčeti, a tak se je nepokoušela usmířit.

Dospělí si toho nevšímalí a dál dětem zadávali nejrůznější úkoly v domě a na pozemcích. Nedošlo jim, že si Léandre vždy schválně vybíral ty činnosti, které Saša se zlomenou rukou nezvládal.

Saša ztratil jediné dva přátele, se kterými mohl strávit léto. Přemýšlel nad tím, že si nedokáže udržet kamarády, že ho stíhá jedna katastrofa za druhou a že je ten největší smolař na světě.

Byl sám, daleko od domova, všichni ho nesnášeli, snad kromě pár starých bláznů, a neměl ponětí, kde se nacházejí jeho rodiče.

Jediným světlým bodem byl dopis od maminky, který konečně dorazil, nedozvěděl se z něj ale skoro nic zajímavého. Psala o hezkém počasí na jihu, o tom, že na venkově je oproti Paříži větší klid a že hned vedle je

krásné jezero, ke kterému by je s tatínkem jednou rádi vzali. To všechno bylo moc hezké, ale nepsala nic o tom, kde že vlastně pracují ani kdy by se měli vrátit. Napsala sice uvidíme se brzy, ale Saša pochyboval, že by brzy bylo méně než několik týdnů.

Včera konečně zavolala, ale mluvili spolu jen krátkou chvíli a její hlas zněl vzdáleně, jako by byla tisíce kilometrů daleko. Mluvila s každým asi dvě minuty a v pozadí slyšeli i tatínka. Pak si sluchátko vzal Jean povídal si s ní daleko déle než oba dva chlapci, což se Sašovi zdálo pěkně nespravedlivé. Jean mu naznačil, že má odejít z místnosti, a pak se otočil k telefonu. Saša se šoural ven pomalu, aby si stihl poslechnout úryvky jejich konverzace.

„Viděla jsi tu poslední? Už si těžko budeme volat“

„...“

„Ano, ale ani pošta není bezpečná.“

„...“

„Neboj se, tady je všechno v pořádku, opravdu si nemusíš dělat starosti.“

V tu chvíli ho Jean zahlédl stát ve dveřích a vykulil na něj oči. Saša odběhl, aniž se dozvěděl víc.

Nepochopil, o co přesně šlo, ale došlo mu, že se děje něco nebezpečného. Od té doby ho strach neopouštěl, dělal si o rodiče velké starosti. Byl vyděšený, ale netroufal si promluvit si s Jacobem, protože ho nechtěl vystrašit. Zkoušet si promluvit s dvojčaty nemělo vůbec cenu a Jean už mu nedůvěřoval. Slídlil v jeho kanceláři, a navíc se propízlil na půdu, nic horšího udělat nemohl. Maud a Charly na něj byli hodní, ale dobře věděl, že je to tím, že pracují pro jeho strýce a nemohou mu dát své antipatie najevo.

Sečteno a podtrženo, jeho život nestál za nic. A netušil, co by s tím mohl dělat.

Be careful

Toho večera si šel Saša lehnout brzy, celý nešťastný. Ostatní si promítali film, ale uvědomoval si, že by tam zřejmě nebyl vítaný. Zrovna se převaloval v posteli, když zaslechl zvuky přicházející ze schodiště. Nechtěl se ocitnout v ještě větším průšvihy, takže zůstal ležet v posteli, ale natahoval uši. Někdo se plížil ze schodů, prošel kolem jeho dveří a tam se zastavil. Sašovi poskočilo srdce strachy. Muž se železnou maskou! Vrátil se a jde po něm! Honem uvažoval, jestli je lepší křikem přivolat ostatní, nebo se schovat za těžké závěsy. Možná by dokázal vylézt oknem, kdyby na něj zaútočil. Vklouzl za závěs těsně předtím, než se dveře s vrznutím otevřely. Ve tmě Muže se železnou maskou neviděl. Slyšel jen kroky blížící se k jeho posteli a zvuky odhrnované peřiny. Pak se vetřelec otočil a opustil místnost stejně tak tiše, jako přišel. Zavřel za sebou dveře a vrátil se po schodech do druhého patra. Saša čekal ještě dlouhé minuty strachy skrčený v okenním výklenku. Odvážil se vylézt, teprve když si byl jistý, že už nikoho neslyší.

Když Jean přinesl do pokoje v náručí Jacoba, Saša zarytě předstíral spánek, a tak se ho strýc s bratrem snažili nevyrušit.

„Jacobe, šup,“ napomínal ho šeptem strýc, „vezmi si pyžamo a zalez do postele, je pozdě.“

„Ten film byl leglační, moc jsem se nasmál!“

„Já taky.“

„Škoda, že to neviděl Saša...“

„Bráška je smutný, víš? A to pak člověk potřebuje být chvíli sám. Dospívání není jednoduché.“

„Já nikdy nevylostu!“

„Pššt. Nevzbuď ho! Uvidíme se ráno, chlapče.“ Pfff... Jean mu vůbec nerozuměl. Nebylo mu smutno, zlobil se. Zlobil se na všechny, kdo se na něj vykašlali. Na rodiče, na strýce, na Léandra s Eleanor a taky na Jacoba, který se o nic nestaral a bavil se s novými kamarády. K tomu se navíc bál Muže se železnou maskou, který ho určitě nehledal jen proto, aby si přátelsky potřásl rukou. Ukradl Nefertitinu sošku, ovládal Jeana, mohl měnit to, jak vypadá, a dokonce z ničeho nic zmizet, když se mu zachtělo!

Saša se v posteli otáčel z boku na bok a zdálo se, že se mu přikrývka lepí na tělo a dusí ho. Odhodil ji, ale za chvíli mu byla zima, a tak si vlezl zpět pod peřinu, jenže pořád nemohl usnout. Když znovu zaslechl kroky na schodech, musela už být půlnoc. Všichni už dávno spali a nikdo nemohl tušit, že se po domě plíží Muž se železnou maskou. Jacob na svém lehátku tiše pochrupeval a Saša si uvědomil, že se o brášku bojí daleko víc než o sebe. V setině vteřiny se rozhodl, vylezl z postele, vklouzl do bačkor a vyšel ven z pokoje. V žádném případě nedopustí, aby Muž se železnou maskou ublížil Jacobovi.

Jenže na schodišti nikdo nebyl. Že by se mu to zdálo? Natahoval uši, jestli něco nezaslechne, ale pak mu to došlo.

Kroky, které slyšel, stoupaly nahoru do patra. A teď zase někdo scházel dolů!

Stáhl se do stínu a viděl, jak kolem prošli dva lidé. Byl to Jean a Muž se železnou maskou. Ale tentokrát se mu z dohledu neztratí! Nechal jim náskok a pak potichu vyrazil v jejich stopách. Tentokrát nešli k sýpce jako posledně, ale zamířili k rozlehlému poli, které se rozkládalo za sídlem. Zastavili se u káry, kterou si Jean půjčoval, když jezdil do Quimperlé, vytáhli z ní lucernu, rozžehli ji a pokračovali dál. Saša počkal, až se dostali za plot, a pak vyrazil ze dveří za nimi až ke zdi dvora. Sledoval, jak se světlo lucerny vzdaluje dál do pole. Jenže v poli přeci nic nebylo, proč by tam chodili?

Zastavili se a světlo se začalo v nepravidelných intervalech kývat, jako kdyby se snažili předat nějakou zprávu. Nic se nedělo. Saša se rozhodl využít vysoké trávy a ke dvojici se přiblížit. Klesl na kolena a neobratně se

plížil trávou, protože mu pohyb ztěžovala zasádrovaná paže. Zastavil se nějakých dvacet metrů od nich. Jean dál kýval lucernou. Oba dva vypadali ustaraně a hleděli vzhůru k nebi. Saša také pohlédl nahoru... a vykřikl. Z nebe se k nim snášela nějaká postava.

„Uat uos dat?“ vyjekl Muž se železnou maskou. „Džermans!“

„Nou, idz e čájld,“ houknul na něj Jean stejnou podivnou řečí.

„Ery ap, boj!“

Muž se železnou maskou přiskočil k Sašovi a za límec ho vytáhl z vysoké trávy.

„Uats jór nejm?“

„Nic jsem neudělal! Nic jsem neudělal!“

Dál hulákal, strachy a bolestí, protože muž jím třásl jako divý a Sašovi škubalo ve zlomené ruce. Jean mu musel přitisknout ruku na ústa, aby ho umlčel. Vyděšeně na něj pohlédl. Co mu asi jen provedou?

„Hej, bí kérfl!“ ozvalo se najednou shora.

Zvedli hlavy a spatřili, že se k nim z nebe snáší postava a rychle se přibližuje. Muž se železnou maskou Sašu pustil a Jean ho tak tak zachytil, protože chlapec sebou házel a snažil se utéct.

„No tak, uklidni se! Dostaneš nás do ošklivých problémů, jestli budeš takhle vyvádět. Přestaň, Sašo!“

Chlapec byl ale tak vyděšený, že neviděl ani neslyšel a Jean ho musel držet vší silou.

„Uklidni se! Uklidni se, my ti přece nic neuděláme.“

Muž konečně dopadl na zem s hlasitým uť a na záda se mu snesla těž-

ká plachta. Saša sebou přestal házet, a tak ho strýc pustil na zem a společně s Mužem se železnou maskou vyrazili pomoci muži, který se snažil vymotat se z plachty. Byl to parašutista!

Saša právě viděl přistát parašutistu, na prázdném poli, uprostřed noci.

Ohromeně sledoval, jak se všichni tři muži pokoušejí složit rozměrnou plachtu, zatímco něco probírali tou zvláštní řečí. Zaslýchli zvuk motoru vozidla, které se k nim pomalu blížilo podél zdi sídla. Automobil? A takhle pozdě? Jean sebral lucernu a vyslal stejný signál, kterým předtím naváděl parašutistu. Vozidlo dohrkalo až na jejich úroveň, kde se zastavilo.

„Tak co, všechno v pořádku?“ zeptal se černě oděný muž, který z něj vystoupil.

„Tentokrát šlo všechno hladce, nebyli potíže. A Alan se už taky dal dohromady, tak je můžeš odvézt oba.“

„Jo a James ti děkuje, noha se mu hezky zahojila, běhá jako srnka.“

„Skvěle!“

„Ale...“ vykulil náhle muž oči na Sašu, „kdo to je?“

„To je můj všetečný synovec.“

„Neudá nás, že ne?“ zavrčel muž a ošklivě se na něj podíval, zatímco se Saša snažil tvářit co nejvíc nenápadně.

„Ne, neboj se. Já mu to vysvětlím,“ ujistil ho Jean a vzal Sašu do náručí.

Muž se otočil a Sašu zalila úleva. Chlapík v černém zatím pomohl ostatním sbalit padák a potom s parašutistou nastoupili do vozu. Než nastoupil, otočil se Muž se železnou maskou k nim, sundal si ji z obličeje, podal ji Jeanovi a s milým úsměvem na něj tiše promluvil.

„Chlapec vrátit domů,“ vysvětloval mu se silným přízvukem, „tohle jen pro dospělé.“

Sašu nenapadalo, jak na to zareagovat. Angličan vytáhl z tašky tabulku čokolády a podal mu ji.

„Čoklit, for jů!“

Velká odhalení

Saša a Jean se ve světle lucerny vydali zpět k domu, jako by se nic z toho nestalo, Saša byl ale úplně bez sebe. Klopýtal a hrozilo, že upadne na zraněnou ruku. Jean se zastavil, rozbil čokoládu, čtvereček mu ulomil a vzal ho za ruku. Saša se pomalu vrátil nohama na zem.

„Máš strach?“

„Jo! Kdo to je? A proč je tady?“

„Uklidni se, všechno ti vysvětlím. Jsi vážně dobrý detektiv. Nečekal jsem, že budeš mít odvahu vydat se za námi v noci na pole.“

„Bál jsem se o Jacoba,“ zajíkal se Saša a ukázal na předmět, který Jean stále držel v ruce. „Muž se železnou maskou byl u nás v pokoji!“

„Jsi si jistý? Z půdy se ani nehnu.“

„Ale... Kdo to byl?“

„Všechno si to vysvětlíme. Nemusíš se bát, neublížím ti ani já, ani oni, spíš naopak. Pojď, půjdeme dovnitř.“

Tiše otevřeli dveře, aby nikoho nevzbudili, ale byla to zbytečná snaha. V hale na ně čekal Ludvík XIV. v županu, a jakmile spatřil masku v Jeanově ruce, jal se hulákat:

„Věděl jsem, že se něco děje! Spiknutí! Vražda! Zavraždil Muže se železnou maskou!“

„Ludvíku! Zmlkňte! Nikoho jsem nezavraždil.“

„A ty!“ hulákal blázen, „ty Sašo, jsi na jeho straně? Když pomyslím, že jsem za tebou šel, abych ti všechno řekl!“

„To vy jste byl u mě v pokoji?“

„Sledoval jsi mě! Zrádce!“

Jeho křik všechny vzbudil. Do haly vpadli Maud a Charly, následování dvojčaty. Všichni byli v pyžamu a vypadali vyděšeně. Z prvního patra bylo slyšet šramot probouzejících se hostů, někteří z nich také spustili křik. Jediný, kdo v takovém rámusu dokázal klidně spát, byl Jacob. Ludvík zmlkl, ale zlostně loupl očima po Jeanovi.

„Dojdu je uklidnit,“ nabídl se Charly a vyběhl hned do schodů.

„Co se děje?“ zajímala se dvojčata.

„Dobrá, vidím to tak, že si musíme všichni promluvit. Pojdte ke mně do pracovny.“

Všichni se přesunuli, Ludvík zůstal stát a na všechny se mračil, děti se posadily na postel a Jean ke svému stolu s Maud po boku.

„Tak dobrá. Saša dneska odhalil něco, co jsem se snažil skrývat před vámi dětmi i před hosty.“

Všichni mu viseli na rtech.

„Určitě víte, že od chvíle, kdy byla Francie poražena ve válce, kolaboruje s Německem, že ano?“

Dvojčata přikývla, ale Saša měl pocit, že neví zdaleka všechno.

„Já tomu vůbec nerozumím. Slyšel jsem spolužáky, jak se o tom bavili, ale tatínek mi to nechtěl vysvětlit.“

„Před pár lety se v Německu dostal k moci diktátor Adolf Hitler. Francie vstoupila do války s Německem v roce 1939, ale 1940 byla poražena. Teď zemi řídí maršál Pétain, který spolupracuje s Hitlerem.“

„Tys to vůbec nevěděl,“ divil se Léandre. „Vážně jsi vyrost v bublině!“

„Něco málo jsem věděl, ale ne všechno,“ zastyděl se Saša.

„Ale vždyť Paříž bombardovali, ne?“

„To jo. Tatínek mi řekl, že je válka, ale nevěděl jsem, že jsme na straně Němců...“ trápilo Sašu.

„A to vám nedošlo, že vás sem poslali právě kvůli tomu?“ divila se Eleanor.

„Ne, to ne... já jsem jim věřil. Říkali, že pojedeme na prázdniny,“ zamumlal, celý zelený v obličeji.

„Sašo, to není tvoje chyba. Rodiče vás s Jacobem příliš chránili před okolním světem. Doma nemáte ani rádio, proto jste skoro o ničem ne-

věděli. A tatínek s maminkou vám neřekli, co se děje. Tolikrát jsem na sestru naléhal, aby ti to vysvětlili, ale příliš se o vás bála. Chtěla abyste měli klidné dětství.“

„Proč se bála?“

„Bojí se spousty věcí. Bojí se, že vás zraní výbuch bomby, bojí se, že nebudete mít co jíst, bojí se, že zjistíte, že svět není bezpečný a přátelský, a už vůbec ne spravedlivý...“

„Vždyť přeci nejsem hlupák. Víím, že existují zlí lidé, vrazi a zloději, víím, že můžeme mít hlad a být chudí, víím, že jsou někteří lidé rasisté, kteří nesnáší ostatní kvůli něčemu, za co ani nemůžou, ale...“

„Ano,“ přerušil ho Jean, „a právě to ti nechtěla říct, protože rasismus se týká i tebe. A ona nevěděla, jak ti vysvětlit něco tak strašně nespravedlivého.“

„Jak to?“ zarazil se Saša. „Vždyť jsem Francouz, není na mně nic jinak.“

„Ale ano. V očích Němců a Pétaina jsi jiný. Jsi žid.“

„Cože? Jak to?“

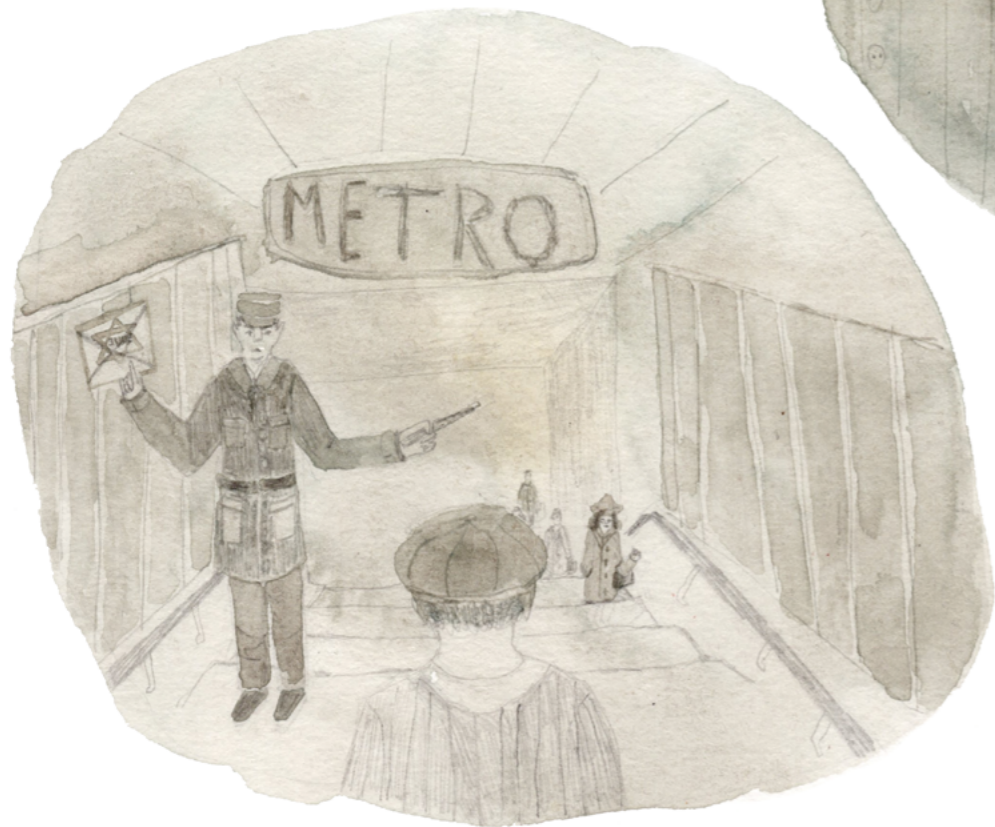
„Babička z tatínkovy strany je židovka, a tím pádem jste židé i vy.“

„Židé? Ale vždyť nechodím do synagogy. Nemám ořízku!“

„Obřízku. Ne, rodiče nejsou věřící, ale Němcům je to jedno. Před měsícem navíc maršál Pétain vydal nařízení, podle kterého musí mít židé na oblečení připnutou žlutou hvězdu, kdykoli někam jdou.¹ Také se všichni musí nahlásit na prefektuře a nechat se zaregistrovat. Začátkem června si rodiče uvědomili, že už nemohou dál předstírat, že se nic neděje. Rozhodli se, že se nepřihlásí, a to je nezákonné.“

„Cože? Ale rodiče by nikdy nic špatného neudělali!“

¹ Začátkem června roku 1942 schválil maršál Pétain zákon, podle kterého museli mít všichni židé na šatech příšitou žlutou hvězdu. Bez tohoto cejchu nesměli vycházet. Dále nesměli vlastnit rádio, chodit do kina, jezdit stejným vozem metra jako ostatní, ale hlavně mnozí z nich nesměli pracovat.

„Samozřejmě že ne. Ale kdyby se přihlásili, vystavili by vás všechny velkému nebezpečí. Mohli by vás zatknout – a to nepřípadlo v úvahu.“

„Takže to neudělali...“

Saša si v hlavě promítal posledních pár týdnů doma, urážky sousedů, Valentinu, která se s ním ze dne na den přestala bavit, oslovení *krysa*, kterým ho častovali ve škole. Zaslých i to, že mu nadávali do *židáků*, ale nerozuměl tomu, byla to pro něj jen další nadávka. Vzpomněl si také na Anyu a nemohl pochopit, jak by taková hodná babička mohla být obětí rasismu.

„Nesnáší nás... ale já jsem nic neudělal! Ani jsem nevěděl, že jsem žid!“

Hromy a blesky

„Tohle všechno dělá rodičům starost, chlapče...“

„Co s nimi bude?“

„V Paříži je propustili z práce, pan Braz už je nesmí dál zaměstnávat. Hrozilo taky, že je jednoho dne prostě zadržít a vás také. V posledních pár dnech se v Paříži odehrály strašné věci.“²

„Kde teda jsou?“ ptal se čím dál tím vyděšenější Saša.

„A co bude s Anyou?“

„Rodiče jsou na jihu, ve svobodné zóně. Skrývají se a shání nějaké místo, kam bychom mohli všichni uprchnout.“

O vaší babičce nic nevíme. Za pár dní odjedeme. Budeme předstírat, že jedeme na pouť do Lurd, ale místo toho se ukryjeme na jihu u Lotu. Tam jsou teď i vaši rodiče.“

„Jak jako *odjedeme*? To jako všichni?“ vyletělo hlasitě z Léandra.

„Všichni. Všem nám od Němců něco hrozí a tady v sídle jsme v bezpečí jen zdánlivě. Milice odvádí všechny duševně choré do ústavů, kde umírají hlady. Dřív nebo později dostanou rozkaz ohledně našeho penzionu a přijdou si pro hosty, pro Jacoba a Sašu... a pro vás.“

„Pro ně? Proč?“ otočil se Saša na dvojčata. „Taky jste židé?“

„Ne,“ odpověděla mu Maud, „jsme kočovníci. Cikáni.“

² 16. července 1942 byli pařížští židé hromadně zadrženi a odvedeni do provizorního koncentračního tábora na zimním stadionu Vel d'Hiv a následně deportováni do Drancy a dalších koncentračních táborů.

„Ale nevypadáte...“

„Jak?“ vyštěkl Léandre. „Jako vandráci?“

„N... ne! Tak jsem to nemyslel. Nevypadáte jako cirkusáci!“

Sašovu úvahu přerušil výbuch smíchu, když do místnosti vešel Charly.

„Cikáni nevystupují v cirkuse, to si nás pleteš se světskými. Já se živil jako koňský handlíř a Maud vyplétala nábytek.“

„Promiňte...“

„Nic se nestalo, chlapče. Ještě bude čas ti to vysvětlit.“

„Takže hrozí, že nás všechny zavrou?“

„Jo. Naše ksichty se vrchnosti nelíbí,“ smál se pořád Charly, i když se ostatní tvářili vážně.

„A co Jean?“

„Viděl jsi, co tady dělám? Ukřívám sedm bláznů, čtyři cikány a dva židy, už to by jim stačilo, aby mě odvedli.“

A k tomu... No, vždyť jsi to viděl!“

„Co?“ vyjekla dvojčata jednohlasně.

„Souvisí to s tímhle?“ zeptal se Léandre a třesoucí se rukou ukázal na masku.

„Přesně tak. Saša mě dnes v noci sledoval a viděl, jak jsem doprovázel Alana. Je to už druhý Angličan, kterého jsem tady schovával. Šli jsme na pole, kam měl přistát další odbojář, parašutista. Pomáhám odboji už dva roky.³ Pro parašutisty představuje tohle sídlo ideální úkryt.“

„Fíha,“ hvízdnuv závistivě Léandre, „tys viděl parašutistu!“

„První odbojář dokonce dorazil těsně předtím, než přijeli Saša s Jacobem, ale při seskoku si zlomil nohu a musel jsem ho ukrýt na půdě, dokud mu Charly nedal sádku a noha se nezahojila natolik, aby mohl odjet. To já jsem mu přikázal nosit přes den tu masku, pro případ, že by přišli

Němci. Už tak je pro nás situace nebezpečná, a kdyby zjistili, že pod naší střechou schováváme odbojáře, rovnou by nás zastřelili.“

„Za... zastřelili...“ zajíkla se dvojčata.

„Pak James odjel a já nahoře ukryl Alana. Potom co nás Saša poprvé vystopoval, se Alan musel přestěhovat, zůstal dva týdny v sýpce. Napadlo nás, že budete slídit po okolí, když se ztratila Bastet, a taky jsme měli pravdu, vzhledem k tomu, že jsme vás nachytali na půdě.“

„To jo, ale... my jsme Bastet na půdu nedali,“ bránil se Léandre.

„Já vím. A taky tuším, kdo ji tam mohl donést,“ obrátil se Jean na Ludvíka XIV.

„Byl jsem to já. Chtěl jsem, abyste objevili toho, kdo mi zabral mou komnatu a kdo k nám může přivést vlky. Říkal jsem si, že kdybyste ho našli, zbavili bychom se potíží.“

„Jenže, Ludvíku,“ odpověděl laskavě Jean, „žijeme v době velkých potíží. Nevěřte tomu, že se z nich jen tak dostane me, musíme se smířit s tím, že to nadobro převrátí naše životy. I když z toho máme strach a představitivost nám pak běží na plné obrátky,“ obrátil se na Sašu.

„Takže vlci jsou...“

„Němci, vidíte, Ludvíku?“

Hlasité husí kejhání jim náhle oznámilo příchod nezvaného hosta. V tichu, které se mezi společnostmi rozprostřelo, znělo zabušení na dveře jako dunění hromu.

³ Odbojové hnutí Mithridate založil na žádost Britů Pierre-Jean Herbinger a patřilo mezi nejdůležitější odbojové organizace druhé světové války. Sdružovalo na 1 600 agentů na území Francie, Belgie a severní Itálie.

Jsou tu!

„Jsou tu!“

Duté rány se nesly celým sídlem a všichni pospíchali ke vchodu. Jean jedním pohybem rozrazil dveře, za kterými stál asi dvacetiletý mladík, celý udýchaný a vyděšený.

„Za chvíli jsou tady! Dneska večer jsem v baru zaslechl udavače, jak se chlubil, že se skopčáci chystají udělat šťáru tady v sídle. Budou tu každou chvíli!“

„Cože? V tuhle hodinu?“ bouřila se Maud.

„Chtějí zjistit, jestli někoho neukrýváme. Myslí si, že nás zaskočí ještě v posteli,“ uvažoval Jean.

„Co budeme dělat?“ zeptal se Charly.

„Hlavně musíme pohnout! Já někam ukryju chlapce, Maud a Charly, vy uložte hosty a pak hned běžte zase k sobě do pokoje. A vy dva,“ ukázal na Eleanor a Léandra, „vy budete předstírat, že spíte, jasné? Tak šup, honem, honem!“

„Já mizím, ať mě tady nechytí.“

„Děkujeme, Maëli, zachránil jsi nám život! Sašo, upaluj vzbudit bratra.“

„Blíží se... vlci?“

„Ano, Sašo, Němci. Nic si z toho nedělej, bude to dobré.“

Ale ty a Jacob se musíte schovat. Nesmí vědět, že tu jste, správně byste tady vůbec neměli být.“

„Nezatknou tě?“ ptal se Saša vyděšeně. „Za to všechno, co tady děláš?“

„Ne, neboj se. Všichni vědí, že se tady starám o naše hosty. Tak šup, pospěš si.“

Saša vyběhl za Jeanem do schodů. Snažil se probudit Jacoba a strýc mezitím zatažením páky odhalil úkryt, maskovaný jedním z knižních regálů.

„Páni! To je jako ve filmu.“

„Tohle sídlo má celou řadu tajemství, ale teď není čas ti to vysvětlovat. Zalezte dovnitř, zůstaňte tam a ani nepípněte. Knihy sice zvuky trochu tlumí, ale stejně by vás mohli zaslechnout.“

„Nemůžu ho vzbudit...“

„Tak ho přeneseme i s postelí, na tu tam místo je. Tvoje lehátko zastrčíme dospod a schováme tam i vaše kufry. Nesmíme nechat stopy.“

„Dobře.“

Saša pomohl Jeanovi přenést postel, na které pokojně a bezstarostně pochrupeval Jacob.

„Vždycky spí tak hluboce?“ divil se Jean.

„Jo. Jednou dokonce usnul na dvě hodiny tatínkovi na ramenou, když jsme byli na procházce. Nakonec...“

Sašu zarazilo vzdálené vrčení motoru.

„Jsou tu.“

Ráz na ráz popadl Jean druhé lehátko a zasunul ho pod to první a stejně tak kufry. Obsah šuplíků strčil Sašovi, který je pohodil na postel. Než za nimi zapadly skryté dveře, stačil Saša ještě zaslechnout zaskřípění pneumatik na dlažbě.

Ve tmě nic neviděl a měl strach. Schoulil se na hromádku zmačkaného oblečení v nohách postele, opatrně, aby neprobudil Jacoba. Zkusil zavřít oči, ale usnout nemohl, na to byl příliš vyděšený vším, co se dnes dozvěděl. Svět se mu převrátil vzhůru nohama. Nevěděl, co dál. Současně měl ale také pocit, že do sebe konečně všechno zapadá. Všechno se vysvětlilo. Tušil, že mu neříkají všechno, že před ním něco tají. Přemýšlel nad vším, co se odehrálo v posledních třech letech. Vzpomněl si na dědečka Ganku, Anyina manžela.

Co když jeho smrt souvisela s Němci? Tatínek jim tvrdil, že byl nemoc-

ný, ale co když to byla lež... Nit myšlenek mu přetrhly boty dupající směrem ke knihovně. Už byli tady.

„Ach... vy opravdu rád čtete, pane Guyonnete!“

„To ano, ale tahle sbírka není moje, Herr Kommandant, patří madam de Tintenfishové, majitelce panství.“

„A ta se zdržuje kde?“

„Je na pobytu v Karibiku, špatně snášela vlhké bretaňské klima.“

„Jak já jí rozumím! Půjdeme se podívat na ty vaše blázný, pane Guyonnete!“

„Hosté ještě spí, je opravdu nutné je budit?“

„Více než nutné.“

Dupot bot se vzdaloval, když tu se náhle hned vedle Saši ozval tichý výkřik. Boty se zastavily.

„Co to bylo?“ zeptal se ledově komandant.

„Na půdě se nám usídlila sova pálená, to bude ona.“

„Dům má i půdu? O tom mě neinformovali.“

„Můžu vám ji ukázat, jestli chcete.“

„Ano. Vy, prohledejte to tu!“

Pokojem začaly přecházet spěšné, nepravidelné kroky. Saša stále ještě tiskl Jacobovi ruku na pusu a zašeptal: „Pšššt... Já ti to vysvětlím, slibuju, ale buď potichu.“

V knihovně museli být aspoň dva muži. Bylo slyšet, jak otevírají šuplíky a přehrabují se ve věcech. Jeden z nich dokonce něco rozbil.

„*Scheiße!*“ zanadával Němec.

„Dávejte pozor, ta stará čarodějnice je schopná si jet stěžovat až do Berlína, abyste jí zaplatil škody,“ ozval se z rohu mužský hlas s těžkým přízvukem.

Sašovi došlo, že to nejsou jen Němci. Možná šlo zrovna o toho muže, který je komandantovi udal.

Jacob se celičky třásl, ale ani nemukl. Bratrovi naštěstí naprosto důvěřoval.

Po chvíli zvuky ustaly a pár minut poté na dvoře naskočil motor. Konečně mohl Saša brášku pustit.

Útěk

„Co to bylo?“ zašeptal Jacob.

„Jean ti to vysvětlí, jo? Vydrž chvíli.“

Nemuseli čekat dlouho, Jean u nich byl cobydup.

„Ty už jsi vzhůru, Jacobe?“

„Jo... a mám stlach! Ploč jsi nás zavžel?“

„Aby vás nenašli zlí lidé.“

„Kdo?“

„Lidé, kteří si myslí, že jste jiní, bojí se vás a chtějí vás zatknout.“

Saša si říkal, že Jean zašel dost daleko, tohle všechno malému prozradit. Ale Jacob se už zdál klidnější.

„Už jsou plyč?“

„Ano, a my také pojedeme pryč. Pojedeme za maminkou a tatínkem.“

„Vážně? Fakt?“

„Ano, broučku. Pojd' se ještě trochu dospat a hned ráno si sbalíme!“

Jacob se tak těšil na rodiče, že se úplně zapomněl bát. Sašu to také uklidnilo. Bráška toho sice moc nechápal, ale Jean přesně věděl, co říct, aby nepanikařil. Vrátili věci zpět na místo a chlapeček rychle usnul. Jean už se chystal odejít, když ho Saša chytil za rukáv.

„Co se dělo?“

„Bylo to tak, jak jsem předpokládal. Nic nenašli, ale podezírají nás.“

„Víš, že jsme tady?“

„Spíš ví o odbojářích. Nemůžeme tu zůstat dlouho.“

„Takže vážně pojedeme za rodiči?“

„Ano, Sašo. Jestli všechno dobře dopadne, pozítří už budete s nimi.“

„Bez té lavice nikam nejdu!“

„Neblázněte, Earl Grey, takový kus nábytku se do vlaku přeci nevejde!“

„To je mi fuk, tak zůstanu tady.“

„Já taky,“ nechal se slyšet první Napoleon a druhý ho hned následoval.

„Vrrr,“ nasadil tomu korunu Šer Chán a stočil se Earl Grey k nohám.

„Tak dobrá, Charly,“ zasáhl Jean, „prostě tu lavici nalož na káru, sami uvidí, že s tím nejde nic dělat, až dorazíme na nádraží.“

Děti scénka pobavila, ale pak je z lelkování vytrhla Maud.

„Hej, víte, kolik kufrů je ještě třeba snést? Tak šup, vy zlobidla!“

Všichni čtyři s řehotem vyběhli nahoru do patra pro kufry a tašky. Saša nosil jen lehká zavazadla, aby si neublížil. Ruka byla ještě křehká, Charly mu sundal sádru včera večer. Když odnesli i poslední kufry, zastavili se ještě naposled ve druhém patře.

„Ale že jsme se tady nasmáli, co?“ nadhodil Léandre.

„Zapomněl jsi, že jsme se tady taky pěkně pohádali,“ odušil Saša.

„No jo, začátky jsou vždycky takový, lidi si na sebe musí zvyknout!“

„Teď už jsme opravdoví kamarádi,“ dodala stydlivě Eleanor a vzala Sašu za ruku.

„Milenci se milují! Milenci se milují!“ prozpěvoval si Jacob, než se musel dát na úprk, protože ho dvojčata začala honit.

Saša ještě jednou přeletěl pohledem celou místnost. Vážně jim tady bylo dobře, byl to hotový ráj. Jenže po rodičích se mu stýskalo příliš a chuť mít za sebou tu dlouhou cestu vlakem byla větší než stesk po sídle. Zítra je konečně zase uvidí a všichni se ukryjí společně. Schovat ve válce šest-

náct lidí ovšem není legrace, určitě se budou muset rozdělit. Ale aspoň už budou ve svobodné zóně.

A hlavně bude rodiče konečně moct pevně obejmout! Ačkoli mu už bylo dvanáct, to pomyšlení ho uklidňovalo.

Pomalou sešel do přízemí a snažil se všechno si vtisknout do paměti. Sice se pořád obával a strachoval, ale aspoň už rozuměl tomu, co se děje. Už věděl, čeho se bojí, už věděl, proč se tak snažil rozluštit tu záhadu. Cítil se daleko lépe.

Není sám a nikdy sám nebyl. Jako by měl náhle velkou rodinu...

„Sašo, pojď! Odjíždíme!“

Procesí vypadalo skoro slavnostně. Vepředu jel v autě Jean a ostatní táhla vzadu na voze jejich kobyly. Jacobovi dělalo starosti, co bude s kobyčkou, až dojedou na nádraží.

„Pojede s náma!“ navrhl Léandre.

„Co?“ vykulili oči Saša s Jacobem.

„Vážně, dáme ji do zvířecího vagonu,“ pokračoval, „přece ji tady nenecháme, ještě by ji skopčáci sežrali.“

„Ale...“ zaváhala Eleanor, „co s ní uděláme pak?“

„No potáhne nás, jako za starých dobrých časů.“

„Chceš tím říct, že zase budeme kočovat?“ zarazila se.

„Jo, je to náš život. Už mi leze krkem zůstat pořád na jednom místě.“

„Ale co bude s ostatními?“ rozhořčila se Eleanor. „Přece je neopustíme!“

Sašovi se sevřelo srdce. Eleanor ho ze zvyku chytila za ruku, jako by se chtěla ujistit, že tam stále je.

„Vždyť je ještě uvidíme, neboj. Jsme kočovníci, ne usedlíci, konečně budeme moct zase cestovat. Přece nezůstaneme napořád v jednom hnízdě jako krysy!“

Při zaslechnutí toho nenáviděného slova krysa ztuhla Sašovi krev v žilách. Tak tohle si o nich Léandre myslí? Že se musí skrývat jako krysy. Vždyť nic neprovedli.

„Nejsme krysy,“ zařval, až všichni nadskočili.

Kobyčka vypadla z tempa, až to drclo. Blázni začali křičet.

„Co se to tady děje?“ Jean zastavil a vyhlédl na ně.

„Nic...“ zamrmlal Léandre, „naštval jsem Sašu.“

„Nejsem krysa!“

„Promiň, promiň!“

„Řekl, že se zase musíme schovat,“ stěžoval si Saša, „myslel jsem, že budeme v bezpečí.“

„Ano, svobodná zóna je bezpečnější,“ potvrdil Jean, „ale Němce tím nevyženeme. Dokud bude u moci Hitler, nikdo v Evropě nebude v bezpečí.“

„Tak co budeme dělat?“

„Uvidíme, Sašo. Teď nemáme čas se tím zabývat, dobrá?“

Teď nemáme čas, teď nemáme čas, to je tedy dobrý vtip, pomyslel si Saša rozzlobeně. Eleanor se ho pustila a sama se ztrácela v myšlenkách. Léandre zmlkl a ani Jacob na to neměl co říct. Jak jen může bouře přijít tak rychle? Všechno je v pořádku a najednou se vše zkazí. Večer si jdete lehnout jako normální kluk a ráno abyste hledali, kam se ukrýt.

Klidně si žijete s celou rodinou, a než řeknete švec, rozdělí vás a každý se octnete na jiném konci země. Uděláte si nové kamarády, a než se nadějete, přijdete o ně. Co se to děje?

Příjezd na nádraží se nesl ve smutném duchu. Pacienti byli tiší a bylo vidět, že svým způsobem chápou, že nevyrazí na prázdniny, ale že jsou na útěku. Přijel vlak z Quimper a zastavil na nádraží v Quimperlé dost dlouho na to, aby se mohli pohodlně usadit. Lavičku zatím uložili do vagonu ke zvířatům. Až uvnitř ve vagonu slyšeli, jak Charly venku nadává. „Lavička! Co asi budeme dělat s lavičkou?“

Kobytku svěřil Jean do péče jednomu ze svých známých, k velké nevoli Léandra, který teď ve svém rohu cosi uraženě mrmlal. Maud jim všem rozdala sendviče. Sice ještě nebylo poledne, ale všichni dnes brzo vstávali. Všichni zrovna s chutí žvýkali, když vešel Jean s průvodčím. Průvodčí se tvářil laskavě a Jean jim vysvětlil: „Pojedeme až do Toulouse. Jestli všechno dobře dopadne, dorazíme tam dnes večer.“

Vrhli se na dezert, koláč se zavařeninou, a vlak se mezitím s hlasitým funěním a skřípěním rozjel. Jeho houkání vylekalo Jacoba a Šer Chána, který rozzlobeně zavrčel.

Všichni vybalovali věci na cestu. Charly a Jean seděli stranou a polohlasně něco probírali. Šer Chán se stočil ke spánku do klubíčka, Earl Grey se propadla do obvyklého ticha a Nefertiti s Napoleony se posadili k oknu a pozorovali ubíhající krajinu.

Saša uvažoval, jestli rozumí tomu, co se děje. Maud si četla, Victor Hugo také a Léandre se naklonil, aby si přečetl název knihy.

„Victore, vy čtete vlastní básně?“

„Ano, rád si je čtu...“

„A není to trochu zvláštní?“

„Proč? Píšu hezky. Jen je to trochu složité. Kolikrát sám sebe nechápu.“

Všechny tři starší děti se po sobě podívaly a kously se do jazyka, aby se nerozesmály. Raději se pustily do partie karet, jenže Jacob je pořád otravoval „Ploč si necháváš slunce?“

„Ticho, ty hloupej. To ostatní nemají vědět,“ zavrčel Saša.

„Tak mi to vysvětli!“

„Ne, to bys nepochopil!“

Zato Léandre to pochopil rychle a celou partii vyhrál, protože z Jacoba vytáhl, jaké karty mají ostatní.

„Podvádíš!“

„Kdepak, jen nechávám Jacoba, aby se taky zúčastnil.“

„Pff, švindlíř!“ odfrkla si jeho sestra.

„Tak ty mi budeš nadávat do švindlířů?“ rozzlobil se na ni Léandre.

„No tak, přece se nepoperete kvůli kartám,“ vložil se do toho Saša, „vždyť se nic nestalo.“

Dvojčata se urazila a Saša se zatím díval z okna. Teď jeli o něco rychleji a krajina se míhala za okny svižným tempem. Přejeli přes řeku Vilaine, kousek od La Roche-Bernard. Říkal si, jak moc se změnil za ten měsíc, kdy tudy jel poprvé. Ten jeden měsíc všechno změnil. Těšil se na rodiče, ale také se na ně zlobil. Proč mu celou dobu lhali? Proč mu tatínek nikdy neřekl, že je žid?

Chtěl se ho zeptat na tolik věcí!

Demarkační linie

Jejich spoj jel přímo do Toulouse, nemuseli přestupovat v Nantes, vlak tam ovšem na nějakou dobu zastavil a vagon se postupně zaplňoval dalšími a dalšími cestujícími. Všichni po nich pokukovali a nebylo se čemu divit. Šer Chán stočený v klubku tiše mňoukal a oba Napoleonové cestovali ve svém neobvyklém klobouku.

„Nechcete si sundat klobouk, když jsme vevnitř?“ zkusil to Saša.

„To není žádný klobouk, mladíku, to je dvourohák, přímo od Poupar-da. Je z pravé bobří kůže!“ ohradil se první Napoleon.

„Bobří kůže?“ divil se Jacob.

„Chceš říct, že kvůli tvému klobouku zabili bobra?“ zhrozila se Eleanor, která ze zvyku mluvila s Napoleony, jako by byli jedna a tatáž osoba.

„Ano... to je špatně?“

„Nebohé zvíře! To přeci nejde, zabíjet živé tvory jen tak pro nic za nic,“ zlobila se.

Její hlasitý komentář k nim přitáhl ještě více pohledů.

Někteří cestující se smáli, ale jiní vypadali podrážděně.

Jean poprvé od chvíle, co vyrazili, zvedl hlavu od svých papírů.

„Trošku se zklidněte, prosím. Nejsme tu sami.“

Sašovi neunikl ustaraný tón jeho hlasu. Hrozí, že je odhalí? Jean si všiml, že ho synovec pozoruje.

„Chceš jít na chvíli na vzduch?“

„Ano.“

„Já taky, já taky!“ hlásil se Jacob.

„Kdepak, chlapče, ještě bys přišel o večeri,“ pohlédl Jean významně na Maud a ta začala vybalovat palačinky, aby hoča zabavila.

Jean se Sašou vstali a vyšli na plošinu, která spojovala jejich vagon se sousedním. Překvapilo je, jak moc fouká. Přejeli Nantes a nyní projížděli přes departement Vendée. Zeměpis šel Sašovi skvěle a francouzské departementy uměl nazpaměť.

„Sašo, zdá se mi, že jsi nervózní.“

„Ty taky, ne?“

„Ano, jsem. Cestovat s našimi přáteli není zrovna jednoduché, přeci jen jsou docela zvláštní...“

„Úplně blázniví.“

„To máš pravdu,“ zasmál se Jean.

„Ale cestou nám snad nic nehrozí, ne?“

„Jak se to vezme. Cestovat smíme a máme platný Aus weiss, to je něco jako cestovní pas. Trvalo dlouho, než nám ho vystavili. Domluvil jsem se naštěstí s diecézí v Quimperlé, která nám udělila povolení k cestě do Lurd.“

„Do Lurd?“

„No ano! Nezapomínej, že máme být poutníci. S takovým povolením bychom měli bezpečně projít kontrolami.

Ale tobě a Jacobovi jsem musel obstarat falešné doklady.“

„Vážně?“

„Ano. Budeš teď používat matčino příjmení, podle otceva by si tě snadno zařadili.“

„Bistrin? Vždycky mi přišlo, že to zní jako *bistro*.“

„No vidíš. Tak teď se jmenuješ Guyonnet, jako já a tvoje maminka. Nevadí ti to?“

„Ne, vůbec to nevadí. Eleanor a Léandre si taky museli změnit jméno?“

„Ano, museli, protože jsou na prefektuře zapsaní jako kočovníci. Nesmějí cestovat.⁴ Ale dopadne to dobře, ty doklady jsou kvalitně vyrobené.“

„Průvodčí vypadal moc mile,“ dodal Saša.

„To ano, ale dělám si starosti pokaždé, když někde zastavíme. Dokud jsme v okupované zóně, nejsme v bezpečí.“

„Myslíš, že by nás mohli spolucestující udat?“

„Bohužel by se mezi nimi určitě našlo pár lidí, kteří souhlasí s Pétainem, pokud jde židy a kočovníky. A duševně nemocní ostatní většinou znervózňují. Oddychnu si, až dorazíme na místo.“

„Mám strach.“

„Já vím, chlapče, ale nemá smysl ti dál lhát.“

Pak mlčeli. Saša si připadal jako úplný hlupák a zlobil se na tatínka, který mu nikdy nepověděl, že nosí židovské jméno.

„Za chvíli budeme v La Rochelle,“ přerušil ticho strýček.

Saša mu vysvětlil, že jde o departement Charante-Maritime a že ho před rokem přejmenovali. Dříve se jmenoval Charante-Inférieure, tedy

⁴Prezident Albert Lebrun vydal 6. dubna 1940 prezidentské nařízení, které po dobu války zakazovalo volný pohyb Romů po území celé metropolitní Francie a přikazovalo jim se usadit. Stejně jako v roce 1914 byli Romové podezříváni ze špionáže. Dne 4. října 1940 pak vydalo Německo rozkaz, podle kterého museli být všichni Romové, tenkrát nazývaní cikáni, žijící v okupované zóně odvedeni do táborů, které hlídali francouzští četníci.

nižší Charante, ale jeho obyvatelům ten název přišel potupný, a tak departement raději přejmenovali podle toho, že leží u moře.

„To je zvláštní, stačí změnit jméno a je to jako by se změnilo všechno.“

„S námi je to stejně.“

„No jo.“

Nádraží v La Rochelle všechny ohromilo. Slunce pomalu zapadalo a narůžovělé světlo pronikalo skrz klenutý skleněný strop. Byla to překrásná podívaná. Několik cestujících vystoupilo, jiní zase nastoupili. Za Jeanem přišel průvodčí.

„Dostalo se ke mně několik stížností, zkuste zařídit, ať nejsou tak hluční,“ požádal ho tiše.

Někde za Montaignem se totiž slečna čajová konvička jala zpívat jakousi nemravnou písničku, což spolucestující rozesmálo, jenže pak se chtěli s vlastní písní přidat všichni blázni a podařilo se jim je utiшит až v Maransu. Naštěstí se blížil večer a vlak je tiše ukolébal ke spánku.

Situace se zkomplikovala v Bordeaux. Demarkační linie dělící okupovanou a svobodnou zónu probíhala právě nádražím v Langonu. Těsně před zastavením je opět navštívil průvodčí.

„Dnes probíhají obzvláště přísné kontroly. Bojím se, že vás nepustí,“ varoval Jeana.

„Vždyť máme Ausweiss!“

„Já vím, ale Němci jsou jako na trní. Poslední dobou tudy projíždí hodně uprchlíků.“

„Co budeme dělat?“ zeptala se Maud.

„Vystoupit s ostatními nemůžeme, nemáme převaděče.

Budeme to muset risknout.“

„To už je na vaše vlastní nebezpečí, já vás krýt nebudu,“ pokrčil rameny průvodčí.

„Ne, samozřejmě,“ přitakal Jean, „už tak jste pro nás udělal dost.“

Všichni se tou dobou už probudili, jediný Jacob ještě pochruoval, což Sašu uklidnilo. Jakmile zastavili v Langonu, do vlaku napochodovali vojáci. Velitel si vyžádal jejich doklady a Ausweiss. Nevypadal ani trochu

příjemně. Jeho muži se rozestavěli kolem nich, jako by se už připravovali je zadržet. Sašu k smrti vyděsili. Velitel konečně vrátil Jeanovi jejich dokumenty a kývl na vojáky.

„*Alles ist in Ordnung.*“⁵

Už se chystal vystoupit, když jeden z cestujících vykřikl:

„To nemyslíte vážně, vždyť nejsou normální. Sleduju je už od Nantes, jsou to úplní cvoci!“

Sašovi ztuhla krev v žilách.

„*Sie sind verrückt, ja... aber die Heilige Jungfrau wird sie zu retten! Andernfalls... werden wir uns zu...*“⁶

Ošklivě se zasmál a odešel a zanechal za sebou rozmrzelého cestujícího. Saša ničemu nerozuměl.

„Co to říkal?“ zeptal se strýce.

„Že je panenka Marie z šílenství vyléčí.“

„Ale proč? Jak to myslel?“

„Lidé putují do Lurd, protože věří, že budou zázrakem vyléčeni. Asi ho to pobavilo.“

„To je všechno?“

„Ano, netrap se tím.“

Bylo jasné, že mu strýc lže, ale vlastně ani víc vědět nechtěl. Vlak se rozjel a Saša si uvědomil, že se v životě nikdy tolik nebál. Poprvé naplno pochopil vážnost jejich situace a přál si, aby to mohl zase zapomenout. Jeho rodiče možná dobře věděli, proč mu nechtěli nic prozradit.

⁵ „Vše je v pořádku.“

⁶ „Blázni to jsou, to ano... ale Panna Marie je zachrání. A kdyby ne... postaráme se o ně my.“

Kláster

Všichni si oddychli, když vlak konečně zastavil na nádraží v Toulouse. Byl čas vystoupit. Nepřesedli na vlak jedoucí do Lurd, ale nikdo se jich na nic nevyptával. Byli ve svobodné zóně a na nádraží je nikdo nekontroloval. I tak ale byli blázni celý nesví a všemi lomcovala nervozita. Stáli namačkaní jeden na druhého, kufry v rukou a přišli si ztracení, až na Jacoba, který kolem radostně poskakoval.

„Uvidíme maminku! Uvidíme tatínka!“

Jenže je čekala ještě dlouhá cesta. Jean se naštěstí snažil udržovat dobrou náladu.

„Už jen poslední úsek cesty a jsme tam!“

Vyšli z nádraží v čele s lavičkou, kterou neochotně vyložil z vlaku Charly.

„Že jsme ji tam radši nezapomněli, zatracený krám!“

Společně se Jeanem naložili všechny jejich věci do nákladního vozu, který na ně už čekal, a chystali se na další tři hodiny cesty. Všichni byli k smrti unavení, ale v hrkajícím voze se nedalo spát. Uvnitř páchl benzín a řes děravou plachtu nebylo skoro nic vidět. Saša pozoroval ve tmě točící se kola. Všude byl klid, venku nebyla ani noha. Earl Grey si nepřestávala stěžovat a Jacobovi se udělalo špatně od žaludku. Jean řídil a Charly s ním seděl vepředu. Léandre se pokusil si také zamluvit místo vepředu, ale poslali ho pěkně zpátky k ostatním, když si zbylé tři děti začaly stěžovat, že to není fér. Projeli širokými ulicemi, vymotali se z města a pokračovali po špatně udržovaných venkovských cestách.

Vítr vonící přírodou příjemně profukoval plachtou a bylo tu daleko tepleji než v Bretani. Poslední, co Saša zahlédl, než sám usnul, byl Jacob neklidně pochrupující na Victorově rameni.

„Sašo! Sašo! Jsme tady!“

S trhnutím se probudil. Vůbec nazaznamenal, kolik času uběhlo od chvíle, kdy vyjeli. Konečně uvidí rodiče! Vůz zahnul na úzkou cestu a Saša si stihl všimnout cedule s názvem vesnice: Vaylats. Vždyť to se ani nedá vyslovit. Zastavili před vysokou budovou. Zaváhal, jestli budit bratra, který pořád ještě spokojeně spal ve Victorově náručí.

„Dámy, tohle je vaše zastávka,“ otočil se Jean k Earl Grey a Nefertiti.

S výjimkou básníka, který stále hlídal spícího Jacoba, všichni vystoupili. Vysoké bílé zdi kláštera ve tmě skoro zářily.

„To už jsme tady?“ zeptal se s nadějí v očích Saša. „Tady jsou rodiče?“

„Ne, Sašo. Tohle je ústav svaté Jany z Arku, tady budou naše přítelkyně v bezpečí. Sestra Emilia si je vyzvedne a my pojedeme dál, do Escamps.“

Dveře zasazené ve zdi se opravdu otevřely a vykoul z nich přátelský obličej řádové sestry.

„Pan Guyonnet?“

„Ano, to jsem já. Dobrý večer, sestro.“

„Musíte být unavení. Mrzí mě, že vás nemůžeme také ubytovat, ale klášter je pouze pro ženy.“

„Nic si z toho nedělejte, stejně nás očekávají v Escamps.“

„Dobrá. Tak kdepak jsou naši hosté?“

„To jsou ony,“ představil je Jean a popostrčil obě ženy kupředu.

Vypadaly trochu ztraceně.

„Jste si jistý, že nám tady bude dobře?“ ptala se vystrašeně Nefertiti.

„To víte, že ano. Už na vás čekají a bude to tak lepší.“

„Jenže...“

„Copak?“

„Nikdy se o mě nikdo nestaral taky hezky jako vy, Maud a Charly.“

Earl Grey sklopila hlavu dojetím a nevydala ani hlásku.

„My se o vás, dámy, také postaráme, nemáte se čeho bát,“ usmála se na ně laskavě sestra Emilia.

Bylo jí špatně vidět do obličeje, protože světlo nad dveřmi bylo slabé, ale Sašovi se zdála hezká a hodná. Sevřelo se mu srdce, když viděl, jak

nejisté jsou obě pacientky. Eleanor za ním tiše plakala, přeci jen s nimi žila dva roky v jednom domě.

„Uvidíme je ještě někdy?“ zeptal se nejistě Léandre.

„Ale to víš, že ano. Můžeme je brzy přijet navštívit, jestli budete chtít.“

„Samozřejmě, to přece není problém,“ ujistila je sestra Emilia, „ale teď už jeďte, ať k sobě nepřitáhnete pozornost.“

Všichni se na rozloučenou objali a políbili, dokonce i Earl Grey. Poprvé za celou dobu políbila Sašu na tvář. Vypadala téměř obvykle, jako kdyby pohnutí vymazalo i poslední známky duševní choroby. Jenže sestra Emilia je popoháněla a zavedla Earl Grey i Nefertiti dovnitř, potichu jako myška, celá černobílá. Zapadly za nimi dveře a ostatní s těžkým srdcem nastoupili zpět do vozu. Do Escamps už to bylo jen kousek, projeli okolo několika domků a jednoho velkého stavení a nakonec zatočili na dvůr k třípatrovému domu, před kterým stál upravený altánek. K domu vedlo schodiště a obklopovala ho další malá stavení a studna. V prvním patře byl balkon a...

„Sašo! Jacobe!“

Tatínkův hlas!

„Moje děti! Kde jsou moji chlapci?“

A maminka!

Jacob vyskočil, jako by ho píchla včela, a oba dva se hrnuli ven z vozu, aby mohli skočit rodičům do náručí.

„Zlatička, vy moje zlatička,“ plakala maminka a objímala je, div je neudusila.

Voněla tak krásně. Tatínek vzal Jacoba do náručí.

„Ty jsi ale vyrostl.“

Jacob říčel smíchy a maminka ho musela utišit spoustou hubiček. Tatínek zvedl Sašu. Jeho strniště ho škrábalo, ale pořád objímal nejlépe na celém světě, na tom se nic nezměnilo. Všichni čtyři byli tak šťastní, že kolem nich jejich radost udělala velikou spokojenou bublinu. Saša málokdy cítil tak silné pohnutí.

Dlouho očekávaný příjezd

Všichni mezitím vystoupili z vozu a z domu je vyšla přivítat jakási žena. Jean je všechny představil.

„Přátelé, tohle je Noémie, vede zdejší hostinec a postará se o nás. Noémie, tohle jsou Maud, Charly a jejich děti a tohle je Victor, Ludvík, Napoleon, Napoleon a Šer Chán.“

„Vítejte. Pojdte honem dovnitř, ať se náhodou četníci nezačnou zajímat o to, co tu vyvádíme. Vůz můžeme zatím schovat v kůlně. Pro dnešek všichni přespíte tady, připravila jsem vám pokoje, ale zítra už to budeme muset vymyslet jinak.“

Všichni se přemístili dovnitř, kromě Jeana, který šel zaparkovat vůz s neznámým chlapcem, který mu ukazoval cestu. Saša šel mezi maminkou a tatínkem. Jacoba nesl tatínek na ramenou a jeho držel za ruku a maminka ho k sobě tiskla. Vstoupili do malého pokoje s krbem a pokračovali dál, do větší místnosti, kde vonělo jídlo a tabák. Na stole ležely rozehrané karty a na zasklené kredenci se vršily sklenky. Všichni se více či méně pohodlně usadili, blázni seděli pospolu a stejně tak obě rodiny. Přes všechnu radost z toho, že opět vidí rodiče, pocítil Saša nenadálý strach. Všechno se zase změnil.

„Posaďte se, Edmond vám nalije něco k pití.“

Edmondovi bylo nějakých sedmnáct osmnáct let. Měl na sobě košili s krátkými rukávy, které odhalovaly opálenou kůži, svalnatá předloktí a prací zhrublé ruce. Saša si říkal, že by taky chtěl mít takové svaly, až bude velký, ale byl to nepochybně život na venkově, který dodal Ed-

mondovi takové vzezření. Nalil jim domácí limonádu a Saša ji vypil na jeden zátah, měl pořádnou žízeň. Maminka s tatínkem se jich pořád na něco vyptávali, na sídlo, na prázdniny a na dobu, kterou prožili tak daleko od nich. Všichni je poslouchali a tu a tam dodali vlastní poznámky a příhody. Když se vrátil Jean, společnost byla celá rozesmátá, ovšem s výjimkou Noémie. Sašu napadlo, že nevypadá moc vesele.

„Dobrá. Nevypadá to, že by se někdo chystal jít spát, tak si pojdme promluvit o zítřku,“ začal Jean. „Dnes večer tedy zůstaneme všichni tady, i když budeme trochu namačkaní.“

Zítرا se někteří z vás budou muset přestěhovat do úkrytu v lese, zřejmě Maud s Charlym a s dětmi. Můj švagr Frederik tam žije ve stodole už několik týdnů. Pacienti budou zatím bydlet na půdě nad stodolou, než je budeme moct převézt do Lozère, můj přítel Lucien Bonnafé tam vede ústav Saint-Alban, určitě se tam o ně rádi postarají. Saša a Jacob s matkou zůstanou tady.“

Maud a Charly přikývli, zřejmě byli s plánem seznámeni předem. Ani Eleanor a Léandre nevypadali překvapeně. Sašu to rozzlobilo, zase mu nikdo nic neřekl, ani jeho kamarádi. Takže takhle to bude? Riskovali, přejeli přes půl Francie, podařilo se jim prchnout do svobodné zóny vlkům rovnou pod nosem – a teď aby se rozdělili? Po všem, co podstoupili? Proč ho tedy nechali, aby si je oblíbil, aby se skamarádil s Eleanor a Léandrem, když se stejně musejí odloučit? A proč s nimi nemůže zůstat tatínek?

„Ale já myslel, že už jsme ve svobodné zóně. Že se už nebudeme muset schovávat,“ rozzlobil se.

Všichni na něj pohlédli.

„Sašo, ve svobodné zóně vládne maršál Pétain a ten kolaboruje s Němci,“ vysvětlil mu měkce Jean jako vždy. „Jsme tu ve větším bezpečí než u nás v sídle, ale stejně si nemůžeme dělat, co se nám zlíbí. Kdyby četníci našli naše pacienty, poslali by je do nejbližšího ústavu a životní podmínky v takovém zařízení jsou moc špatné. Ústavy nemají dost peněz, pacientům se tam nedostává správné péče a umírají hlady. Ovšem můj přítel, doktor Bonnafé, vede mimořádný ústav, kde se o pacienty starají dobře a používají nejrůznější nové léčebné metody, které by našim přátelům mohly hodně pomoci.“

„A co tatínek?“

„Tatínek je žid, Sašo, ten nebude ve Francii v bezpečí, dokud budou u moci Němci.“

„A Maud, Charly a dvojčata?“

„Kočovníci jsou na tom stejně. Po celé Francii je shromažďují, zavírají do táborů, kde není dostatek jídla ani lékařské péče. Proto se za každou cenu musí vyhýbat místním četníkům.“

„Kteří jsou ostatně dutí jako pařez,“ ozval se poprvé Edmond. „Nejsou zlí, ale slepě plní německé rozkazy.“

„Takže... se rozdělíme?“

„Ano, prozatím. Budeme doufat, že se zase shledáme.“

„Zůstaneme tady dlouho?“

„Ne, už organizujeme další přesun...“

„To by stačilo, Jeane!“ vykřikla maminka. „Už mu nic neříkej, je to dítě!“

„Myslím, že by to měl vědět.“

„Jenže ty nejsi jeho otec,“ zavrčel tatínek, „už tak slyšel víc, než by ve svém věku měl.“

„Nejsem mimino, tati,“ odsekl Saša.

„Možná, ale dospělý taky nejsi. Je čas jít do postele. Podívej se na brášku, ten už spí.“

Jacob mu opravdu bezstarostně pochruoval v náručí. Saša se zlobil, ale věděl, že nemá cenu něco říkat. S tatínkem se vrátilo všechno, jeho vřelá objetí, ale i jeho vztek a bolestné poznámky. Bylo mu z toho těžko. Poslušně s dvojčaty následovali maminku s Maud za světla svíčky pryč z pokoje. Edmond je vedl. Vystoupali nahoru do patra, kde se nacházela další velká místnost s kuchyní, krbem a krásným kamenným umyvadlem. Vlevo z ní vedlo další schodiště a dvoje dveře. Vydali se těmi napravo a ocitli se v prostorném pokoji se třemi postelemi a matracemi na podlaze.

„Tady budete spát. Udělali jsme, co se dalo, je to náš největší pokoj.“

„Je to skvělé, děkujeme.“

Edmond odešel a zavřel za sebou dveře.

„Zvládnete se vyspat všichni tři na jedné posteli, chlapci?“ zeptala se Maud.

„Jo, jo,“ zamumlali ospale.

Všichni se nehlučně uložili, vyčerpaní dlouhou cestou, strachem a novými odhaleními...

Bez práce nejsou koláče

Ukázalo se, že spát na jedné posteli s Jacobem nebyl dobrý nápad. Během noci se totiž rozvalil a chlapcům nechal jen málo místa. Nad ránem Léandra úplně namáčkl na stěnu, zatímco Saša se musel držet zuby nehty, aby nespadol z postele na Eleanor, která ležela na matraci pod nimi. A aby toho nebylo málo, příšerně chrápal. Za těžkými závěsy se vynořilo slunce a v místnosti bylo vedro k udušení. Po pokoji poletovaly mouchy a zvenčí bylo slyšet křik cikád. Sašu to docela probralo. Rozhlížel se kolem. Místnost byla jednoduchá, nábytek obyčejný a praktický. Postele s železnou konstrukcí, obrovská dřevěná skříň, noční stolky se svícný.

Maud a Charly už v pokoji nebyli a Saša si říkal, že už určitě může také vstát. Snažil se nikoho nevzbudit, když se vymotával z peřiny, ale Eleanor otevřela oči, sotva položil nohy na zem. Mrkla na něj a také vstala. Spala v bílé krajkované noční košili na ramínka a velice jí to slušelo. Saša si dával pozor, aby si nevšimla jeho pohledu. Málokdy se mu stávalo, že by cítil něco tak intenzivního. Naštěstí se k němu zrovna otočila zády, protože se pokoušela co nejtíšeji zmáčknout vrzající kliku. Povedlo se, nikoho nevzbudila. Vyplížili se jako myšky a šli se ze všeho nejdřív opláchnout do kuchyně v patře. Vyrušily je něčí kroky na schodech: přišel Edmond.

„Tak co, mládeži, už jste vzhůru?“

„Jo. Je pozdě?“

„Je skoro deset! Pěkně jste si přispali. Škoda, že nemůžu říct totéž, jsem vzhůru už od šesti.“

„Na farmě musí být asi hodně práce, vid?“

„To si piš,“ houkl na ně cestou ke krbu, odkud vytáhl černý železný kotlík.

„Kolik vás tady bydlí?“

„Maminka, pak můj starší bratr, ale ten se nedávno vrátil z pracovního tábora a zase pojede pryč, bude se ženit.“

A potom je tu moje sestra Marguerite a já. Dávejte pozor, je horká,“ prohlásil a pronesl okolo kotel plný ještě vařící vody.

„Ty nemáš tatínka?“ zeptal se Saša, načež ho Eleanor nakopla do hole-ně, aby si uvědomil, jakou řekl hloupost.

„Ne, umřel před třinácti lety.“

„Promiň...“

„Nic se nestalo,“ zamručel Edmond celkem dobromyslně.

„No, stačit to asi nebude, ale je horká.“

„Co s tím děláš?“

„Pojď se podívat.“

Edmond vyšel dveřmi na balkon a děti ho následovaly.

Bylo to docela legrační, protože podlaha byla kovová a duněla jim pod nohama. Altánek byl porostlý révovníkem a na dvoře byla natažená šňůra, na které se sušilo prádlo. Činila se tam spousta lidí a bylo slyšet chrochtání a kvičení zvířat. Saša si všiml, co se děje, a málem se mu zastavilo srdce. Dospělí zabíjeli a škubali slepice. S Eleanor sešli dolů na dvůr a cestou minuli dvoje okenice, které byly ještě zavřené, zřejmě proto, aby se dovnitř nedostalo vedro. Na rozdíl od Bretaně tady bylo teplo od samého rána. Na dvoře už byla Noémie s dcerou Marguerite, ale i Maud a Charly, kteří jim pomáhali. Ukázalo se, že do horké vody se zabité slepice ponořovaly, aby šly oškubat. Strašlivě to páchlo. Vzadu ve stáji neklidně přešlapovaly čtyři krávy, které čekaly, až je někdo pustí ven.

„No ne,“ zvedla k nim oči Noémie, „dobré ráno, cestovatelé.“

„Ostatní ještě spí,“ řekla omluvně Eleanor.

„Nic si z toho nedělej, broučku, včera to byl dlouhý den,“ uklidnila ji Maud.

„Maminka má pravdu,“ přikývla Noémie. „Běžte s Marguerite, udělá vám snídani.“

Vešli do velkého pokoje ze včerejšího večera. U stolu už sedělo několik lidí. Hleděli na ně nedůvěřivě, ale ne zle. Jeden muž na ně po očku pohlédl, jako by se snažil uhodnout, co se jim honí hlavou, a pak se zvedl a odešel. Na stole vedle prázdné sklenice nechal ležet peníze. Další se Marguerite zeptal na denní nabídku a Saša pochopil, že se jedná o návštěvníky hostince. Nebyla to žádná luxusní restaurace, ale jídlo servírovali už od deseti dopoledne.

„Je doba sklizně,“ vysvětlila mu Marguerite, „dělníci vstávají ve čtyři ráno a v deset už mají hlad.“

„Jak to, že nejsou na poli?“

„Teď skončili s parcelou v Blancou a odpoledne se chystají na starostovo pole,“ vykládala, zatímco rozlévala červené víno do sklenic strážníků.

Jeden z nich ho přelil do talíře do zbytků polévky a s hlasitým chlemtání celou směs vypil. Marguerite si všimla, jak znechuceně se Saša tváří.

„To je šabrot, to neznáš? Pojdte do kuchyně, udělám vám snídani.“

„On je z města, víš?“ vysvětlila Marguerite cestou Eleanor.

„Aha? Odkud?“

„Z Paříže,“ odpověděl pyšně Saša a usadil se ke stolu před krbem.

„Jé, tam jsem se vždycky chtěla podívat. Budeš mi o ní vyprávět?“

„Jasně!“

Položila před ně celou horu chleba a marmelády a teplého mléka.

„Kakao nemáme, to se teď těžko shání. Ale kdybyste chtěli, je tu med.“

„Takhle to stačí, děkujeme.“

Mléko bylo teplé a tučné, bezpochyby rovnou od krav. Chutnalo skvěle! Marguerite se vrátila do jídelny a zanechala je nad snídání.

„Co tě to popadlo, ptát se Edmonda na tatínka? Spousta lidí umřela ve Velké válce⁷ a další zajali ve čtyřicátém. To tě mohlo napadnout!“

„Mrzí mě to...“

⁷ První světová válka v letech 1914 až 1918.

„Vůbec se nedivím, že ti nic neříkají!“

„To od tebe není moc milé,“ zlobil se Saša.

„Musíš se začít trochu snažit, jestli chceš, aby ti věřili. Vůbec si neuvědomuješ, jak vážné to je, jako kdybys doteď žil v bublině.“

„No... ono to tak trochu je a taky si to vyčítám,“ přiznal zahanbeně.

Kamarádčin přísný výraz změkkl.

„Není to tvoje chyba,“ utěšovala ho, „máš hrozně ochranné rodiče.“

„Tvoji rodiče tě taky ochraňují, ne?“

„Ano, kočovníky lidi nemají rádi, takže se rychle naučíš být opatrný. Nejde jen o vlky, i Francouzi nám dost uškodili.“

„Ale já tě mám rád!“ zvolal Saša a hned nato strašlivě zrudl.

„Já vím,“ nevšímal si Eleanor jeho rozpaků, „ale to je právě proto, že žiješ v bublině.“

„Kdepak. Měl bych tě ráda, i kdybych rozuměl tomu, co se děje.“

„Jsi hodný. Omlouvám se, že jsem ti tak vynadala.“

„Nic se nestalo. Ukážu ti, že se umím chovat dospěle, slibuju.“

V kuchyni se objevili Léandre s Jacobem a vyhladověle se vrhli na pečivo. Dolů sešli i maminka s tatínkem, usmívali se a drželi se za ruce. Sašu velice zamrzelo, že se s tatínkem musí zase rozloučit.

„Pustíte nás ke stolu?“

„Přesně tak,“ vložila se do toho Noémie, která vešla do kuchyně a v každé ruce držela oškubanou slepici, „mám pro vás úkol. Bez práce nejsou koláče. Vezmete krávy na pastvu.“

„Jo! Já chci pást klávy!“ zajásal Jacob.

„Vždyť seš moc mrňavej, ještě by tě zašlápaly,“ zchladil ho Léandre.

„Pást půjdou ti, co vstali nejdřív. A tady mrňous může zajít pro vejce do kurníku. Už jsi někdy pásla krávy, Eleanor?“

„Ano.“

„A ty, Sašo?“

„Ne...“

„To vůbec nevadí, Dolly vám pomůže. Vezměte je k Barat de Bousier. Za dvorem zahnete doleva a pak půjdete pořád rovně. Nesmíte zahnout

ani doprava do kopce, ani doleva k Vaylats. Až dojdete na konec cesty, je do druhé pole nalevo.“

Saša se snažil si cestu zapamatovat, ale než se Noémie dostala ke konci, už zapomněl první polovinu. Eleanor naštěstí přikývla, a jestli s nimi půjde i ta Dolly, tak to nějak zvládnou.

Když ale přišli na dvůr, zjistil, že Dolly není dvounohý člověk, ale roztomilý, čtyřnohý, poskakující pes. Nebyl si tou dobrodružnou výpravou vůbec jistý.

No dobrá, platí, co řekla Noémie. Bez práce nejsou koláče.

Krávy

S Edmondovou a Dollyinou pomocí vyhnali krávy ze stáje, sledování napůl skeptickými a napůl pobavenými pohledy dospělých, kteří šhubali slepice. Saša si pamatoval jen to, že mají zahrnout doleva, ale zdálo se, že to nebude problém, protože zvířata věděla přesně, kam jdou. Dolly pobíhala okolo a štěkáním popoháněla každou krávu, která se zdržela za ostatními, aby slupla nějakou tu trávu cestou. Zdálo se, že jim obzvlášť chutnají jedny bílé květy, ale Dolly je od nich odháněla. Prošli kolem velkého stavení, kterého si včera všiml, několika zahrádek a hezky udržovaných domů.

Na první odbočce zamířil dobytek doleva, na další doprava.

Míjeli dalšími domy a nejrůznější lidi. Jedna žena na ně zavolala.

„Bon jorn!“

„Dobrý den!“ odpověděla vesele Eleanor, zatímco se Saša pokoušel rozluštit zvláštní jazyk, kterým žena mluvila.

„Vy jste od Noémie?“

„Ano.“

„Benvenguda!“

„Děkujeme!“

Zrovna v tu chvíli se krávy rozhodly zrychlit, a tak vyrazili za nimi, aby jim zvířata neutekla.

„Jak to, že jsi jí rozuměla?“ vykulil obdivně oči Saša.

„Odhadla jsem to. S rodinou se bavíme podobným jazykem.“

„To jsem nikdy neslyšel.“

„Přestali jsme ho používat, abychom nebyli nápadní.“

Saša na to nic neřekl. Bolestně si uvědomoval, kolik toho pořád neví a jak je naivní. Naštěstí si jedna z krav vybrala přesně ten moment k tomu, aby se pokusila vběhnout do nesprávného pole. Dolly začala štěkat a Saša musel krávu zahnat zpátky klackem. Nedívala se na něj zrovna mile, ale poslechla a mohli pokračovat v cestě. Sešli po úzké cestě lemované kamennou zídkou porostlou lišejníkem a po chvíli byli na místě. Krávy se rozutekly po poli a začaly spokojeně přežvykovat. Saša s Eleanor se s veselým pokřikem rozběhli prozkoumat okolí a Saša se poškrábal o trny zakrslých stromků, které rostly všude okolo. Vypadaly trochu jako vánoční stromečky a rostly na nich černé bobule.

„To je jalovec. Jeho bobule se prodávají pěkně drazě.“

„Aha, ty se jí?“ zeptal se Saša a na zkoušku jednu slupnul.

„Ano, ale...“

Už to nestihla doříct, zato se mohla smíchy potřhat, když Saša bobuli znechuceně vyplivl.

„Fuj, ta je hořká! Proč jsi mi to neřekla?“

„Protože jsi mě nenechal, ty nenažranče!“

Když se vynasmáli, šli si zahrát na schovávanou. Pak si hráli na detektivy, na indiány a na letce a váleli sudy v trávě. Bylo jim skoro tak dobře jako v sídle. Eleanor vypadala spokojeně, což Sašu těšilo. Říkal si, že by to takhle mohlo být už napořád, ale uvědomil si, že jejich situace je daleko složitější. Po nějakých dvou hodinách jim ovšem začala být dlouhá chvíle. Bylo vedro a měli hlad a žízeň. Měli si s sebou vzít něco k pití. Právě včas se na kraji pole vynořil Edmond.

„Hej! Mrňousové!“

Sašu trochu zlobilo, že jim tak říká, ale nesl jim čutoru s pitím a on měl takovou žízeň, že se kvůli tomu úplně zapomněl vztekat.

„Tak pojdte, přece tady nebudete trčet celý den. Doma se čeká jenom na vás. Už je skoro poledne.“

„Mysleli jsme, že tu máme zůstat.“

„Ale kdepak, přece se nebudete celý den pařit

na sluníčku. Doma je ještě spousta práce. Dolly se vrátila už před pěknou dobou.“

Dokud je na to neupozornil, ani si nevšimli, že pes zmizel.

„Neutečou krávy?“

„Ne, když zavřete ohradu... Vy mrňata nejste úplně nejbystřejší, co?“ smál se Edmond.

Saša se zamračil, jenže Edmondův smích byl tak dobromyslný a nakažlivý, že ho nakonec strhl také. Zavřeli dřevěnou ohradu, které si předtím nevšimli, a vyrazili zpátky k Noémiinu hostinci. Došli k domu ženy, která je předtím zdravila. Už nepracovala na zahradě, ale čekala na ně na cestě.

„Edmonde!“

Vysvětlovala mu něco rychlou okcitanštinou a Saša, který jí nerozuměl, obhlížel okolí. Půda byla rezavá a suchá, plná bílého kamení. Sašovi došlo, kde se berou všechny ty kamenné zídky. Místní je stavěli z kamenů vysbíraných z polí a oddělovali jimi pozemky.

„Jdeme!“ rozkázal jim najednou Edmond. „Někdo nás udal četníkům, musíte se schovat v lese!“

„Já taky?“ ptal se vyděšeně Saša.

„Ne, ty ne, jen Eleanor s rodinou a tvůj otec.“

Rozběhli se k hostinci, co jim nohy stačily. Edmond hned všechny varoval a začala pořádná mela. Museli schovat všechny věci a rychle uklidit horní pokoj, aby nebylo znát, že v něm v noci spaly dvě rodiny.

„Kdo nás udal?“ zeptal se Saša Edmonda, když stěhovali Eleanořinu matraci do stodoly.

„Margot povídala, že její soused Guy vyrážel na kole do Lalbenque. V tomhle vedru tam nejel jen tak pro zábavu. Nesnáší cizince a je to pěkný parchant. Jel oznámit četníkům, že máme návštěvu. Tak dělej, pohni.“

Ve stodole už byli pacienti s Charlym i Jeanem. Během pár minut je zastavěli za balíky sena a dostali za úkol být úplně potichu. Stejně jako během celé cesty Sašu udivilo, jak klidní a poslušní blázni byli. Až tak blázniví nebudou, řekl si už poněkolkáté. Než odešli, pohladil ho Ludvík po hlavě a Victor na něj mrknul. Napoleonové se na něj usmáli a Šer Chán na

něj na znamení náklonnosti kývl. Zavřeli stodolu a museli vyrazit. Sašův otec, Maud, Charly a dvojčata nastoupili do vozu a Jean je s Edmondovou pomocí odvezl do lesa. Saša sotva stihl tatínka obejmout, protože si ho zabral Jacob.

„Všichni honem dovnitř, budou tady každou chvílí!“

Vůz oddrkotal do lesa a Saša ho se sevřeným srdcem pozoroval. Všichni zasedli ke stolu, aby byli co nejméně podezřelí. Noémie servírovala polévku a víno a Marguerite jim přinesla bílý chléb. Měli domácí paštiku a výborné opečené fazole. K tomu všemu byla ryba.

„Je to kranas, ten vám bude chutnat.“

Nebylo to tak dobré, jako když vařila Maud, ale skoro!

Sašovi však bylo zatěžko dělat jakoby nic. Myslel na tatínka a na ostatní, hlavně na Eleanor. Napětí u stolu by se dalo krájet a Saša byl obzvlášť nervózní, protože konečně pořádně chápal, co jim hrozí. Mrzelo ho, že si nepromluvil s tatínkem. Chtěl se ho zeptat na tolik věcí. Jen Jacob se choval jako obvykle, nechápal, co se děje. V okamžiku, kdy Noémie přinesla sýr, přiběhl Edmond, celý zadýchaný.

„Je to dobrý, schovali se v údolí!“

Sotva to dořekl, vjelo do dvora auto.

Policejní kontrola

Do hostince vešli dva četníci. První byl mladý a světlolasý, ten druhý už šedivěl a muselo mu být nějakých padesát let. Mladík vypadal dost nepříjemně, ale starší z mužů se zdál docela milý. Vešli rovnou do kuchyně místo do jídelny, kde ještě obědvali dva hosté. Doprovázel je ještě třetí člověk a Saša si domyslel, že to zřejmě bude soused Guy. Tvářil se zle a pomstychtivě.

„Dobrý den, madam,“ pozdravil starší četník.

„Dobrý den. Čemu vděčím za vaši návštěvu? Přišli jste na skleničku? Hned vedle vás mohu obsloužit,“ vypíchla Noémie jejich nezdvořilé vpadnutí do kuchyně.

„Omlouváme se, že jsme vás vyrušili od oběda,“ odvětil četník, ale bylo zřejmé, že omluvu nemyslí upřímně.

„Nic se neděje, zrovna jsme dojedli. Mohu vám něco nabídnout?“

„Máte tu nové hosty?“

„Ano, však vidíte,“ přikývla a ukázala na Sašu, Jacoba a jejich matku.

„Oni nejedí v jídelně?“

„Ne,“ odpověděla Noémie bez vysvětlení.

„A co ostatní hosté?“

„Ta rodina?“

Četník se otočil na Guye.

„Jo, byla to rodina a ještě dva chlapi.“

„Takže?“ vyštěkl mladý četník.

„Ti odjeli dnes ráno, rodina i ti dva muži. Pokračovali dál na jih.“

„Byli spolu?“

„Řekla bych, že byli.“

„Zkontrolovala jste jim doklady?“

„Jako vždycky. Dodržuji nařízení prefektury.“

Bylo ticho. Všichni odložili příbory a Jacob se tiskl k matce.

„Tak mi je ukažte. A vy,“ otočil se na jejich maminku, „vy mi taky ukažte doklady. Chci vědět, co tady děláte.“

Noémie na to nic neřekla a otočila se ke kredenci pro doklady, které byly – jak Saša věděl – zfalšované. Maminka je vyndala z tašky. Četník jí je vytrhl z ruky.

„Tak se podívejme... Guyonnetová Sandrine, Guyonnet Saša, Guyonnet Jacob. Nejste vdaná?“

„Ne.“

Četník na ně hleděl s takovým opovržením, že se na něj chtěl Saša rozkřiknout. Co by se asi stalo?

„Rozvedená?“

„Ano.“

„Proč?“

„Bývalý manžel je žid.“

„To jste nevěděla, když jste si ho brala?“

„Ne.“

„A co děláte tady?“

„Odjeli jsme z Paříže, abychom mu už nebyli nablízku.“

„Tak z toho si nic nedělejte, Němci vás ho brzy zbaví,“ zachechtal se četník a Sašovi ztuhla krev v žilách, když si navíc vzpomněl na babičku, která zůstala v Paříži. „Kde jste se tu vzali?“

„Jako malá jsem tady byla na prázdninách a Noémie byla tak laskavá, že mi nabídla práci, než si najdu něco jiného.“

„To je od Noémie opravdu laskavé,“ ušklíbl se blondýn.

Bylo zřejmé, že jí nevěří.

„Laskavé? Ale vůbec ne. Starší syn za měsíc odjede a okolo hostince je práce alespoň pro čtyři. Potřebuju někoho, kdo se postará o restauraci, a Sandrine je na to ideální. Umí vařit i obsluhovat a nechce víc než stravu

a střechu nad hlavou pro sebe a pro děti. Navíc přišla o manžela stejně jako já. Nemusím vám, doufám, připomínat, že můj muž zemřel, když bojoval za Francii?“ utála ho nekompromisně Noémie.

Do jejich přestřelky zasáhl starší četník a pokusil se uklidnit situaci.

„No tak, Françoisi, nerozčiluj se. Ještě budeš muset začít za pití platit, jestli si Noémie rozzlobíš.“

Hostinská jeho narážku pochopila a vyndala dvě sklenice na víno. Na Guye ani nepohlédla.

„Paní má všechny doklady v pořádku. Ta rodina a dva muži zřejmě také prchali z Paříže. Beztak se snaží dostat do Španělska.“

„Budeme je sledovat?“

„K čemu? Už budou dávno v čudu. Omlouváme se za vyrušení, Noémie.“

Saša si málem nahlas oddychl úlevou. Neodhalili je.

„To to tu ani neprohledáte?“ zlobil se Guy. „Můžou se schovávat ve stodole nebo v sýpce.“

„Je vedro a táhl jsi nás sem úplně zbytečně. Máme si snad pro nic za nic uhnat úžeh?“ zavrčel mladý četník.

„Ne, to ne...“

„Příště nás neotravuj, pokud nepůjde o něco vážného, máme i lepší věci na práci.“

Na jeden záťah vypili víno a odjeli, přičemž na dvoře předvedli takový smyk, až se Dolly rozštěkala. Všichni si vydechli a usadili se zpět ke stolu.

„Tak po tomhle si zasloužíme hrnek kafe!“

„Máte opravdovou kávu?“ divila se Sandrine.

„Ano, pro slavnostní příležitosti. Jako je třeba tahle.“

„Noémie,“ přistoupil Saša ke dřezu s náručí plnou špinavých talířů, „proč to pro nás děláte?“

„Co? Kávu?“

„Ne...“ zaváhal a položil nádobí do dřezu.

„Hahaha, ne, já vím, jak to myslíš. Jen jsem si z tebe utahovala. Dělán to ze spousty důvodů a každý z nich je lepší než ten předchozí. Dělán to pro Jeana, protože je to odvážný muž, dělám to pro svou zemi, protože

jsem se nestala hostinskou, abych posluhovala maršálu Pétainovi. A taky to dělám proto, že pomáhat lidem by se prostě mělo, co myslíš?”

Saša mlčel. Ano, pomáhat lidem je správné. Ale sám sebe takhle ohrozit? Zdálo se, že mu Noémie čte myšlenky.

„Podívej, nemám se moc čeho bát. Tahle válka jednou skončí a kolaboranti dobře ví, že je lepší moc neotravovat poctivé lidi, protože kdyby prohráli, nehezky by se jim to vymstilo.“

„Ale co když...“

„Nech to být a radši se podívej, jak je venku krásně. Jednou to skončí, Sašo, neboj. Ale než na to dojde, je potřeba umýt nádobí!“

Potíže a dlouhé ticho

Následující dny se hrozně táhly. Od Noémie dostal za úkol starat se o blázny, než je Jean bude moci převést do ústavu v Saint-Alban. Mamince se jeho úkol příliš nelíbil, ale Saša byl rád, že může dělat něco užitečného. Jenže to vůbec nebyla zábavná práce. Ve stodole nebylo co dělat a jen málokdy měli povoleno vycházet. Dokonce ani nejedli v domě, jídlo se jim nosilo do stodoly. Noémie se je snažila zabavit výrobou košíků a věnců z cibule a šalotky. Většinu dne ale spali a nudili se. Šer Chán se pomalejšímu tempu snadno přizpůsobil a většinu času pospával. Napoleonové si také vystačili. Vedli spolu dlouhé konverzace, kterými se zabavili. Victor Hugo četl a psal.

„Začal jsem psát obsáhlou básnickou sbírku, bude se jmenovat Kontemplace. Co na to říkáš?“

Saša mu to nechtěl zkazit vysvětlováním, že už ji napsal, nebo že ji spíše napsal opravdový Victor Hugo, a tak jen poslušně naslouchal, jak básník skládá verše. Nejhuř izolaci nesl Ludvík XIV. Neměl co na práci. Saša nedostal jiné pokyny než pacientům za každou cenu zabránit vycházet ze stodoly, nudil se tedy s nimi. Nevěděl, kdy se zase vydají na cestu, a když se na to zkusil zeptat maminky, poslala ho pryč s tím, že je ještě moc malý.

Ani Jacob ho už nepotřeboval, protože se většinu času držel maminičiny sukní a vynahradoval si čas, který strávili v odloučení. Jenže Sašovi se už nedařilo hrát malého chlapce. Už nebyl malý a jen těžko nesl, že to maminka nevidí. Vadilo mu, když mu vždycky prsty prohrábla vlasy, a zlobilo ho, že to dělala dál, i když ji požádal, aby toho nechala. Měla

také jeden velice protivný zvyk. Vždy když Saša udělal něco, co se jí zdálo nevhodné, jako třeba mluvil u oběda, jedl moc rychle, mluvil nahlas nebo prostě jen popotáhl, obracela se na ostatní se slovy Omluvte ho! Nebylo mu tolik co Jacobovi a mamince vyčítal, že to nevidí. Jednoho večera před spaním se jí to pokusil vysvětlit. Všichni tři spali v pokojíku, který byl dost velký na to, aby měl každý vlastní postel.

„Mami, můžu ti něco povědět?“

„Samozřejmě, broučku.“

„Já... změnil jsem se, víš?“

„Ano, to jsem si všimla.“

„Mohla by ses ke mně prosím přestat chovat jako k miminu?“

Maminka se zarazila a pak se rozesmála.

„Ale ty jsi moje miminko, Sašo. Nechci, abys moc vyrostl, už tak se věci okolo mění příliš rychle. Až odjedeme, bude to lepší, neboj se.“

Zamrzelo ho to a urazilo. Raději mlčel, zatímco ho maminka objímala. Nechtěla ho nechat vyrůst.

Druhého dne donesl do stodoly krabici cínových vojáčků, které mu pro pacienty půjčil Edmond. Opravdu z nich měli radost, hlavně Ludvík a Napoleonové, kteří s nimi postavili hned několik velkolepých bitev. Sašu to ze začátku taky bavilo, ale po pár hodinách se zase začal nudit. Blázni byli horší než děti. Jak dlouho tady asi ještě budou muset zůstat?

Chtěl si popovídat s tatínkem o všem, co jim hrozí a co je ještě čeká. Chtěl se také vidět s Jeanem, který mu vždy všechno vysvětlil. A také se chtěl vidět s Léandrem a Eleanor... hlavně s Eleanor...

Z vrcholku schodiště pozoroval okolí, až si všiml lesa, kde se určitě schovával tatínek i jejich přátelé. Snad by za nimi mohl po obědě zajít. Blázni byli klidní, nikdo z nich se za ty čtyři dny, které ve stodole strávili, nepokusil vyjít ven.

Nikdo by si nevšiml, že je pryč. Rozhodl se: odpoledne se za nimi zajde podívat.

Po obědě vyrazil za Edmondem na rajčatový záhonek.

Chlapec zrovna kontroloval, jestli zralá rajčata svou vahou nelámou větývky keřů.

„Poslyš, Edmonde...“

„Hm, šopak?“ procedil přes zuby, protože se zrovna snažil překousnou provázek, aby přivázal větve k tyči.

„Kde přesně jsou?“

„Kdo?“

„Táta, Jean a ostatní.“

„Dole v údolí.“

„Ale kde v údolí?“

„Támhle, vidíš,“ ukázal Edmond směrem ke světlu běžovému stavení na protějším svahu, za Rozièreským zámekem.

„Je to daleko?“

„Ani ne... Proč?“ otočil se na něj najednou podezřívavě Edmond.

„Jen tak...“

„Dávej si bacha, kámo. Nesmíš se sám courat po okolí.“

Ještě tě chytí Guy, nebo rovnou četníci.“

„Proč by se zajímali o dítě?“

„Protože sotva vypadáš jako vesničan a protože by tě mohli sledovat, abys je zavedl k ostatním... Nehraj si na hloupýho, jasný? Chápu, že se tady nudíš, ale už to nebude dlouho trvat. Měj trpělivost.“

Trpělivost, trpělivost...

Skončí to, tvrdila Noémie, nebude to dlouho trvat, přesvědčoval ho Edmond, všechno dobře dopadne, uklidňovala ho maminka.

Jasně. Ale zatím prozkoumá údolí a zkusí najít ostatní.

Tvářil se jakoby nic, zamířil ke stodole a čekal, až Edmond odejde na siestu. Panovalo tu totiž takové vedro, že se okolo poledne nedalo pracovat, takže po obědě všichni spali. V jejich pokojíku byly zavřené okenice a bylo slyšet jen bzučení much, občas přerušované pochrupováním Jacoba, který byl na posteli stočený do klubíčka v maminčině náručí. Teď byla ideální chvíle zmizet. Saša se pomalu zvedl a po anglicku se odplížil. Když

procházel přes dvůr, Dolly líně otevřelo jedno oko, ale hned zase usnula, ani neštěkla.

Vydal se po pěšině a pak zamířil do lesa. Bylo mu vedro, ale dobře se připravil, a tak si pořádně přihnul vody z čutory, kterou si vzal s sebou. Došel asi do poloviny kopce k Rozièreskému zámku. Pamatoval si, že na rozcestí musí zahnout doleva, jenže si nebyl jistý na kterém. Do lesa vedlo hned několik cest.

Nakonec se rozhodl vydat se pěšinou, která vedla za Rozières. Les nebyl zdaleka tak hustý jako v Bretani, protože stromy byly o hodně nižší, jenže i přesto velmi rychle ztratil orientaci. Pokračoval dál po cestě, aniž tušil, kam vede.

Jenže se velice těšil, že se uvidí s tatínkem a s Eleanor, takže se dal i přes vedro do běhu. Nalevo slyšel bečet ovce, minul několik opuštěných staveb, až se nakonec unavil a musel zpomalit. Zdálo se mu, že už je na cestě dlouho, jenže okolí pořád vypadalo stejně. Doufal, že narazí na údolí nebo že ho k nim zavede cesta. Ta ale, jak se zdálo, nikam nevedla.

Čas utíkal a on pořád netušil, kde je. Copak ta cesta nemá konce? Navíc mu došla voda a nebylo mu dobře. Proč jen se sem vydal sám? Vlastně věděl proč. Protože ho sem nikdo nechtěl vzít, protože musel zůstat doma u Noémie, protože musel pořád jen hlídat blázný, protože nevěděl, co bude dál, a nikdo mu to nechtěl vysvětlit. Jenže teď se ztratil. Nemohl jít jen tak dál naslepo. Možná by se mohl vrátit... a nechat si pěkně vynadat.

S těžkým srdcem se otočil na zpáteční cestu. Tentokrát se mu zdála snad ještě delší, když tu náhle zaslechl hlasy. Že by to byli oni? S křikem se rozběhl.

„Tati! Eleanor!“

Jenže to nebyl ani jeho otec, ani jeho přátelé, jejichž hlasy slyšel z lesa. Byli to četníci.

„No ne, podívejme, koho to tu máme!“ podivil se starší z nich.

„To je to děcko, co bydlí u Noémie? Kde ses tady vzal?“

Sašu zachvátila panika. Rychle uvažoval, co jim říct, aby nic neprozradil.

„Vyřízli ti jazyk? Na někoho jsi volal,“ vyštěkl na něj nepříjemný blondák.

„Ano... Já se ztratil.“

„A na koho jsi volal?“

„Na Edmonda!“

„Nepovídej, já slyšel něco úplně jiného,“ zamručel četník, „nevolal jsi náhodou tati?“

„Ne, to určitě ne. Tatínek je v Německu, zatkli ho.“

„Já myslel, že žije v Paříži.“

„No... Maminka mi řekla, že ho zatkli...“

„A nelhala nám maminka?“ vyzvídal.

Saša si uvědomil, že se do svých lží zapletl. Dal se do pláče.

„Já nevím... Já nic nevím, nikdo mi nechce nic vysvětlit!“

Z popotahování přešel do vzlyků, až dostal škytavku a oči měl jak dva vodopády. Zdálo se, že to četníky obměkčilo.

„Chudák malá. Co jsi dělal takhle daleko?“

„Edmond mi řekl, že tady tím směrem rostou ostružiny a že si jich můžu natrhat, kolik budu chtít...“

„Určitě si z tebe pro zábavu utahoval. Tak pojď, dovedeme tě zpátky.“

Když ho do dvora přivedli četníci, nikdo ani nemukl.

„Tak tady ho máte. Toulal se kus za Rozières. Měli byste na něj dávat větší pozor.“

Maminka hrůzou zkameněla, neodvažovala se nic říct, aby náhodou neprozradila manžela.

Noémie Sašu popadla.

„Utekl. Nikdy jsme mu nedovolili se takhle potulovat.“

„Tvrdil nám, že ho do lesa poslal Edmond,“ zajímal se četník, „na ostružiny.“

„Je to pravda?“ otočila se Noémie na syna. „Poslal jsi ho tam?“

„No... ano,“ sklopil hlavu Edmond a zatvářil se velmi přesvědčivě provinile. „Řekl jsem mu, že za zámkem jich je plno. Nečekal jsem, že mi na to skočí.“

Noémie se ošklivě rozzlobila a začala na Edmonda křičet cosi v okcitanštině. Saša jí sice nerozuměl, ale i jemu bylo jasné, že to nebylo nic mi-

lého. Četníci se zasmáli a otočili se k odchodu. Když dozněl zvuk motoru, Noémie se otočila k Sašovi a zatřásla jím jako jabloní.

„Opovaž se ještě něco takového provést! A vy si, Sandrine, to děcko hlídejte. Dvě návštěvy milice v jednom týdnu, to je na mě příliš!“

Maminka si Sašu v ochranitelském gestu přitáhla k sobě.

„Nesahejte na něj!“

Uprostřed noci

„Takže po nás pátrají.“

„Ano, a navíc ví, kde mají hledat,“ zvýšila rozzlobeně hlas Noémie, „je to příliš nebezpečné, takhle to dál nejde. Zítra musí tvoji pacienti ze stodoly zmizet! Jestli je u nás najdou, je po všem. Zatknou mě. Slíbila jsem, že vám pomůžu, ale tohle už je moc!“

V kuchyni se sešli všichni dospělí a povolali i Sašu. Ten zahanbeně seděl na židli na konci stolu a ani nemukl.

„Netušíte, co je ten blondák zač. Sotva se vrátil z Německa, ze všech tady v kraji je nejhorší. Jestli vás tu načapá, pošle vás rovnou Němcům do náručí.“

„Já vím, Noémie, já to vím. Nechceme vám způsobit další problémy, ještě dnes v noci je odvezu do Saint-Alban. Charly a Maud s dětmi už jsou sbalení, umí cestovat nenápadně. Švagr se ještě pár dnů ukrývat může, tím spíš, když je sám.“

Jakmile to Saša zaslechl, došlo mu, že své kamarády dlouho neuvidí... a možná dokonce už nikdy. To snad ne. Musí s nimi ještě naposledy mluvit.

„A v žádném případě nechci, aby tenhle kluk,“ otočila se k Sašovi, „vyšel dál jak na dvorek, dokud tady budete, jasné?“

Sašova maminka se začervenala a probodla ji pohledem.

„Pochopila jsem. Nemusíte to neustále opakovat. A opovažte se na něj ještě vztáhnout ruku.“

„Tak si ho pořádně hlídejte a laskavě mu vysvětlete, do jakého nebezpečí nás všechny dostal. Kdyby si uvědomoval všechna rizika, nechoval by se jako mimino!“

„Můžu vám slíbit, že ven už chodit nebude,“ spustila vztekle Sandrine, „ale pokud jde o to, co se mu řekne, a co ne, o tom pořád ještě rozhodují já!“

„Ale já chci vědět, co se děje,“ rozkřikl se náhle Saša.

„Sklapni!“ okřikla ho matka tak ledovým tónem, že zase svěsil hlavu a pokoušel se zmizet.

„Sandrine...“ začal Jean.

„Tak to ne. Ještě ty se do toho míchej. Moje děti nebudou vyrůstat ve strachu, mají právo na normální dětství!“

„To myslíte vážně? Jaké normální dětství? Vždyť venku řádí válka!“

„Saša chápe, co se děje,“ dodal Jean, „chápe v jakém nebezpečí jsou jeho rodina a přátelé.“

„A právě v tom je celý problém. Saša by nic z toho nemusel vědět, kdybys ho nezatáhl do těch svých záchranných akcí. Chceš všem pomoci, a přitom se úplně zapomeneš starat o vlastní rodinu,“ vyčetla mu Sandrine. „Nechci, aby se dál staral o ty blázně. A odjedeme, to se vůbec nebojte!“

Noémie to vyvedlo z míry.

„Nevyháním vás. Jenže...“

Nedořekla to. Sandrine na ni vážně pohlédla.

„Jste k nám velice štedrá a za to vám z celého srdce děkuji, ale nenuťte mě porušovat slib, který jsme si s manželem dali. Nechceme do toho děti zatahovat. Můj bratr pomáhá pacientům, je v odboji, pomáhá svým přátelům. Ale já a můj muž chceme jen zachránit naše děti.“

Saša se po jejích slovech vzteky málem rozkřičel. Jak si mohla myslet, že si neuvědomuje nebezpečí? Dobrá, udělal hloupost, ale moc dobře věděl, co se děje. A chtěl s tím něco udělat. Chtěl se bít za své nové kamarády. Její postoj se mu zdál sebestředný a bylo mu z toho na nic. Když ho poslala spát, jen ho to rozzlobilo. A všechen vztek vyletěl ven.

„Nic mi nedovolíš! Není mi šest!“

„Je ti jen dvanáct,“ křičela na něj úplně bez sebe.

„A stejně jsem statečnější než ty,“ hulákal, „já totiž chci pomoci kamarádům!“

Pohlavek, který mu přiletěl, utnul jeho stížnosti. Byl v takovém šoku, že se nechal od Marguerite odvést do postele. Uložila ho a pohladila po hlavě a Saša zůstal v pokoji sám, se svým vztekem a frustrací. Nedařilo se mu usnout, ale předstíral spánek, když do pokoje přišla maminka. Otočil se ke stěně, aby ho nemohla políbit na dobrou noc. Nenechal by si to líbit ani za nic. Maminka myslela jen na ně, ale pro něj nepřipadalo v úvahu, že by se vykašlal na Jeanovy pacienty, Eleanor, Léandra a jejich rodiče. Rodiče je poslali k Jeanovi, nechali je tam víc než měsíc a teď mají dělat, jako by se to nikdy nestalo? Jenže celá jejich rodinná iluze praskla ve chvíli, kdy je posadili na vlak, a Saša už měl v životě i jiné lidi, které měl rád, i když to bylo nebezpečné. Svěřili mu Jacoba, na to se jim zdál velký dost. Teď se o Jacoba zase stará maminka a on je k ničemu. Jenže Sašovi už nestačilo schovávat se za mamčinou sukni. Jeho přátelé z penzionu byli v nebezpečí. A Eleanor s Léandrem by také měli vědět, že se na něj mohou spolehnout.

Rozhodl se. Vylezl z postele a opatrně bez vrzání sešel dolů. Přišel akorát včas. Jean zrovna všechny vyhnal ze stodoly a vyrazili cestou, kterou šel odpoledne k Rozières. Tíše je následoval. Jediné, co rušilo ticho, bylo houkání sovy. Muži pomalu mizeli ve tmě, Saša pár desítek metrů za nimi, aby si ho nevšimli. Jean nesl lucernu, a tak se mu dařilo neztratit je z dohledu. Když zahnuli před Rozièrským zámekem, uvědomil si, že se odpoledne vydal úplně špatnou cestou.

Ostatní šli několik desítek metrů po cestě a pak zabočili do lesa. Musel si pospíšet, jestli je nechtěl ztratit z dohledu, jenže ve spěchu stoupl na několik větví, které hlasitě zakřupaly a málem ho odhalily. Muži naštěstí sami nadělali takový hluk, že si ho nikdo nevšiml. Po pár minutách se zastavili před stodolou, která vypadala opuštěně. Stáli bez hnutí před vraty a Saša se schoval za jedním ze stromů a pozoroval stavbu. Budova byla veliká, bez oken a zdálo se, že je dřevo staré a prožrané červotočem. Náhle Jean zahvízdal. Mezi prkny dveří se objevilo světlo a pak někdo otevřel. Tatínek!

„Všechno v pořádku, nesledovali vás?“

„Ne, řekl bych, že ne,“ odpověděl Jean.

Saša se vši silou snažil nepřitahovat pozornost. Pořád měl pocit, že tatínek má nějaký radar, s jehož pomocí ho najde kdekoli. Ale nakonec až takový kouzelník asi nebyl, protože Sašu nikdo neobjevil. Otevřeli vrata a vyvezli z nich vůz, kterým přijeli. Byl tam celou dobu schovaný! Za volantem seděl Charly. Vyvezl vůz ven před stodolu, pak zhasl motor a vystoupil ven a vrátil se k ostatním do stodoly. Zavřel za sebou vrata. Saša si dál nevěděl rady. Nemohl jen tak vyskočit zpoza stromu a vybafnout na ně Tady jsem! Jenže nevěděl, jak přitáhnout Eleanřinu a Léandrovu pozornost, aniž by se prozradil. Musel se rozhodnout rychle. Rozběhl se k vozu a vlezl dovnitř. Zatím se někam schová a pak si v klidu promluví. Jenže kam se ukrýt? Pod lavicí? Jiná schovávačka tu nebyla. Ledaže... Vypadalo to skoro jako dvířka...

Tu zaslechl hluk přicházejících lidí a už nebyl čas něco vymýšlet. Honem vklouzl pod lavici. Stihl to akorát včas, protože už viděl boty mužů, kteří si sedli naproti. Dělal mu to starosti. Stačilo by, aby se trochu naklonili a všimli by si ho.

A co bylo horší, nikde neviděl boty svých kamarádů. Kdy nastoupí? Natahoval uši.

„Tak dobrá, je čas. Jedeme.“

„Sbohem, Jeane, bude se nám stýskat!“ zaslechl Maud.

Ale ne. Oni nepojedou! Nebude si s nimi moc promluvit, a navíc byl uvězněný v nákladním voze, to vůbec neměl v plánu. Měl zůstat za stromem, hlupák hloupá. Všichni se rozloučili, Jean nastartoval a Saša se vezl do Saint-Alban, daleko od Eleanor a Léandra. Byl zoufalý. Schoval hlavu v dlaních a rozplakal se. Nedokázal si představit, co by se mohlo ještě stát horšího.

Jenže o pár kilometrů dál se mělo stát něco mnohem, mnohem horšího...

Zatčení

Vůz se znepokojivým skřípěním zastavil. Saša se málem vykutálel zpod lavice a pacienti protestovali, protože je cuknutí vytrhlo ze spánku, do kterého je ukolébalo pravidelné drncání auta.

„Co se děje?“

Zvenku bylo slyšet Jeana a další povědomé hlasy.

„Kontrola dokladů.“

Četníci! To snad není možné. Copak neměli nic lepšího na práci? Obešli vůz a nahlédli dovnitř.

„Tohle jsou ti vaši pacienti?“ zeptal se světlovlasý mladík opovržlivě.

„Ano. Tady máte jejich doklady, vše by mělo být v naprostém pořádku.“

„O tom tady rozhodujeme my,“ odsekl. „Marot Michel?

Coste Jacques? Bogart Bernard? Duval Daniel? Van Wilder René? No tak? Přihlaste se!“

„Neodpoví vám...“

„A to jako proč?“ podivil se starší četník.

„Mají psychologické problémy, jak už jsem vám vysvětlil,“ odpověděl Jean s klidem, o kterém Saša dobře věděl, že je jen zdánlivý.

„Prostě jsou to cvoci.“

„Trpí poruchami osobnosti.“

„Tak proč nemají svěrací kazajky?“

„Nejsou nebezpeční, vždyť se na ně podívejte.“

Jean měl čím dál tím větší problém udržet si chladnou hlavu.

„A co tenhle *Von Wilder*.“

„Vyslovuje se to Van Wilder, ne Von Wilder...“

„A ten je odkud? Francouz to budeš těžko. Není to židák?“ vyštěkl rozzlobeně četník.

„Kdepak, není, podívejte se do dokladů, je árijec. Ale jeho rodiče byli Belgičané.“

„Kde se tady vzal?“

„Přistěhovali se sem s rodinou ve dvacátých letech, po válce.“

„No dobrá, všichni ven, zkontrolujeme fotografie!“

S Jeanovou pomocí všichni poslušně vystoupili a blondák je jednoho po druhém kontroloval. Vztekla na ně štěkal, ale nikdo nereagoval, nikdo neřekl ani slovo. Zdálo se, že realita na ně byla příliš zlá, a tak duchem kamsi odputovali. Doklady byly v pořádku, Saša věděl, že jsou pravé. Na převozu duševně chorých nebylo nic nelegálního, pokud tedy člověk pominul fakt, že sám Jean byl zločinem proti celé Pétainově vládě.

„Nechápu, proč jste je táhl z Bretaně až do Saint-Alban.“

Vždyť jste tam řídil vlastní ústav, ne?“

„Ano, ale byla to jen malá jednotka s celou řadou omezení. Už jsem to tam dál nemohl udržet.“

Saša věděl, že je to tak blízko k pravdě, jak to jen šlo. Sám Jean mu přece vysvětlil, že v mnohých ústavech pacienti umírali hladu.

„Dobrá, ale co pak bude s vámi?“

„Rád bych zůstal v Saint-Alban, zaměstnali mě jako ošetřovatele.“

„To jste si pěkně pohoršil, z ředitele na pečovatele...“

„Co byste chtěli? Doba je těžká...“

„A co bude s tím nákladním vozem?“

„Ten musím vrátit, mám ho půjčený.“

„Od koho?“

„Půjčili mi ho v jednom ústavu kousek od Perpignanu.“

„Takže se budete vracet? Kdy?“

„Chtěl jsem jet hned zpátky.“

Starší četník zatím obcházel vůz. Saša se třásl strachy a tiskl se co nejvíc k podlaze, nebylo mu to ale nic platné.

Četník nahlédl pod lavici...

„No ne! To se podívejme!“

Velkou prackou ho popadl za kalhoty a snadno ho vytáhl ven. Saša vykřikl. Praštil se hlavou do podlahy a poškrábal si tvář o třísky.

„Zase ty? Co tady děláš?“

Saša se za užaslého pohledu Jeana a pacientů pomalu zvedl.

„Takže vy převážíte černé pasažéry? Jestlipak máte i jeho doklady?“

Bylo jasné, že Jean ztratil řeč. Saša musel co nejrychleji zareagovat.

„Za to můžu já... Vlezl jsem do auta, když zastavili u Noémie, aby natančkovali... Myslel jsem, že pojedou do Paříže...“

„A nevymýšlíš si náhodou,“ vysmíval se mu četník, kterého to zřejmě pobavilo.

„Ne! Já chci najít tatínka.“

„Jako posedlý! Teď tě musíme odvézt zpět do Escamps, vždyť jsi ujel dobrých patnáct kilometrů.“

„Šéfe,“ přerušil je mladík, „mně to smrdí.“

„Co?“

„Na toho kluka jsme narazili za týden už potřetí. Vám se to nezdá podezřelé?“

„Ale ne, prostě je tvrdohlavý.“

„Jenže...“

„Jenže nic. Dovezeme ho zpět do hostince. Ale varuju tě, mladíku, jestli tě ještě jednou chytíme, poletíš rovnou do basy, jasné? To taková zábava nebude. Až se dostaneš do ruky vojákům, uvidíš, zač je toho loket, potulovat se po okolí, když máš otce žida. Možná to nejsou Němci...“

„Ale... Němci tady přece nejsou!“ vykřikl vyděšeně Saša.

„Však oni sem nakonec dojdou... A jestli nebudeš poslouchat, počkáš na ně u nás v cele! Jestli nedáš pokoj, pošleme tě rovnou do pastáku, jasné?“

Saša sklopil hlavu a po tvářích mu tekly slzy. Měl strach.

Ale to, co ho děsilo víc než maminka a Noémiina reakce, byla představa, co by se stalo, kdyby mu četníci neuvěřili.

Jean se na něj ani nepodíval, pacienti se mu vyhýbali pohledem, všich-

ni se tvářili, že ho neznají. Tolik průšvihů za jeden den. Četníci ho nahnali do jejich auta a Saša jen sledoval, jak vůz s Jeanem a hosty mizí z dohledu. Když četníci zabušili na dveře, otevřela jim Noémie s nepřístupným výrazem. Za ní se vynořila maminka, celá rozčuchaná. Ještě si stihl všimnout, jak se rychle zavřely dveře obývacího pokoje. Že by to byl Edmond? Před krbem seděla Marguerite a nervózně si mnula ruce. Jeho zmizení zřejmě nezůstalo nepovšimnuté.

„Tady ho máte, uprchlíka! Už podruhé.“

„Dělali jsme si velké starosti,“ odpověděla mu Noémie a z očí jí sršely blesky.

„Říkal jsem vám, ať ho nenecháváte courat po okolí,“ vyštěkl četník na Sašovu matku. „Hlídejte si ho. Jestli ho chytím ještě jednou, zatknou ho.“

„Ale... doklady má v pořádku...“

„V pořádku nebo ne, už mám dost toho dělat mu chůvu.“

Jestli ho nezvládáte, postarám se o něj já. A milice bude mít sotva něco proti tomu, že zatknou polovičního žida. Protože přesně to on je, ne?“

Maminka zbledla jako stěna a sklopila hlavu. Četník k ní postrčil Sašu, pak kývl na Noémie a odešel. Zapadly za ním dveře a Saša by se nejraději ztratil. Jakmile odezněl rachot jejich dodávky, z úkrytu v obývacím pokoji vyšel tatínek.

Právě jeho si Saša přál vidět ze všech nejvíc, jenže tatínek teď nevypadal vůbec rád, že vidí jeho.

„Copak ses úplně zbláznil?“ křičela maminka.

„Byli jsme strachy bez sebe,“ zaúpěl tatínek.

„Takhle už to nejde. K tomu všemu se tady schováváte vy, dva metry od četníků. Co kdyby se to tady rozhodli prohledat? Takhle dál nemůžu,“ prohlásila Noémie.

„Jak to myslíte?“ zděsila se Sandrina.

„Jakmile se Jean vrátí, odjedete. Je mi to líto, ale já už vás schovávat nemůžu. Musíme tudy přepravit i další lidi a nemám zapotřebí, aby se o moje hosty takhle zajímala policie kvůli jednomu hlupákovi, který má pocit, že může prásknout do bot, kdy si jen usmyslí!“

„Slyšel jsi to? Slyšel jsi, Sašo? Okamžitě běž do svého pokoje a ani se odtamtud nehni!“

Nemuseli mu to říkat dvakrát. Vyšel do patra a říkal si, že je ten nejhorší a nejhloupější kluk na světě. Posadil se na postel, ani se nepřevlékl a nesundal si boty. Z přízemí slyšel tlumený křik. Jacob naštěstí spal. Saša si vůbec nedokázal představit, jak by mu zodpověděl jeho dotazy. Má se chovat jako starší bratr, být zodpovědný a rozumný... Místo toho se choval jako úplný hlupák a všechny ohrozil tím svým hraním si na detektiva. Cítil se ještě hůř, než když kvůli němu tenkrát v sídle potrestali i ostatní. Tenhle trest by byl daleko, daleko horší. Maminka měla pravdu. Chová se jako nezodpovědné děcko.

Dlouho očekávané odpovědi

Konečně dorazili i rodiče.

„Koukej to vysvětlit,“ vyzval ho tatínek ledově.

„Chtěl... Chtěl jsem tě vidět.“

„Chtěl jsi mě vidět? Tohle všechno jsi udělal, protože jsi mě chtěl vidět?“

„Tebe a taky Eleanor s Léandrem.“

„To ti nedošlo, co se mohlo stát?“

„Ano... totiž ne... já nevím.“

„Už ti není šest, Sašo,“ houkli rodiče jednohlasně.

„Jako by bylo,“ ohradil se, „když mi nevěříte a nic mi nevysvětlíte!“

„Jak ti máme důvěřovat po tom, cos provedl?“

„Nevěřili jste mi ani předtím! Svěřili jste mi Jacoba, nechali jste nás spolu samotné a teď jsem zase najednou děcko a maminka mi nic nevysvětlí. Myslel jsem, že aspoň ty bys mohl,“ obrátil se na otce.

„Řekla jsem ti všechno, co potřebuješ vědět,“ vykřikla Sandrine.

Probudili Jacoba, který se tvářil vyděšeně, když lezl z postele.

„Ploč se zlobíš?“

„Nic se neděje, jdi zpátky do postele.“

„Ploč blečíš?“ zeptal se bratra a maminky si nevšímal.

„Udělal hloupost. A ty zase mazej spát,“ uzemnil ho tatínek.

Ale Jacob ho neposlechl, místo toho se přitiskl k bráškovi, aby ho morálně podpořil. Rodiče se zklidnili.

„Máš pravdu, nechali jsme vás samotné,“ přikývl otec.

„Vždyť nebyli sami!“

„My jsme s nimi nebyli. Svěřili jsme mu Jacoba, chtěli jsme, aby se choval jako dospělý, a teď s ním tak nezacházíme.“

„Jsem tady k ničemu a nic nechápu! Jen chci vědět, co se děje.“

„Co bys chtěl vědět?“ zeptal se klidně tatínek.

„Kdy zase budeme spolu? Jak dlouho se ještě budeme schovávat? Kdy se vrátíme domů? Uvidíme se ještě s Eleanor a Léandrem? Zůstaneme my čtyři spolu?“

„No... To je hodně otázek. Tak dobrá, zkusíme ti odpovědět.“

„Snad jsme se dohodli,“ protestovala maminka, „že jim povíme jen to, co je nutné!“

„Je nutné, aby se dozvěděli víc. O hodně víc. Saša už není malé dítě a Jacob by měl také vědět, co se děje.“

Sandrine zaváhala. Byla rozpolcená mezi svým přesvědčením a důkazy. Konečně přikývla, manžel ji přesvědčil. Zuli se, vlezli si spolu na postel a Jacob jí položil hlavu do klína a zavřel oči.

„Je to takhle. Děláme si velké starosti, protože jsme se zrovna dozvěděli, že se chystají zatýkat židy. Všichni židé ve svobodné zóně, kteří nebudou mít doklady v pořádku, budou odvedeni. Já bych tady neměl být, proto se schovávám. Nemůžeme tady zůstat. A po těch tvých neplechách si i Noémie přeje, abychom odjeli.“

„Kam půjdeme? Za Maud a Charlym?“

„Ne, za nimi ne. Nevím, kdy se s nimi znovu uvidíš.“

Sašovi se draly do očí slzy. Vážně je viděl naposledy.

„Odjedeme do Španělska,“ pokračoval tatínek a přivinul ho k sobě, „jejich vláda lidi jako jsem já ještě nezatýká. A pak se vydáme na ještě delší cestu.“

„Kam pojedeme?“

„Odplujeme do Spojených států.“

„Cože?“ vyjekli Saša i Jacob, který zřejmě nakonec nespál.

„Ano, je to jediné možné řešení. Jestli chceme zůstat spolu, musíme odjet z Evropy.“

„Ale... co tam budeme dělat?“

„Jsme zlatníci a v Americe je spousta bohatých lidí, u kterých určitě najdeme práci.“

„Za co koupíme lístky?“

„O to se postaral Jean.“

„Vrátí se pro nás?“

„Ano.“

„A pojedete s námi?“

„Ne, to si nemyslím, jen nás doprovodí do Španělska a pak se vrátí. Má tady ještě práci. Ale o tom ti víc říct nemůžu, protože bych tím zaprvé ohrozil další osoby, nejen nás, a zadruhé proto, že o tom sám moc nevím.“

Sašu to udivilo. Takže dospělí si také některé věci neříkali? Jean to nevysvětlil ani švagrovi, ani vlastní sestře? Zdálo se, že mu maminka čte myšlenky.

„Nesmíš o to nikomu říct, jasné?“

Přikývl.

„Podívej, chlapče,“ pokračoval tatínek, „já vím, jak ti je, a taky mě moc mrzí, že nemůžeme být spolu. Není to fér, ale už to nebude trvat dlouho. Brzo společně odjedeme a pak už zůstaneme pohromadě. Musíš vědět, že tě potřebujeme, moc tě potřebujeme, a proto jsme ti některé věci zatajili. Báli jsme se, že bys byl nešťastný.“

„Jenže já byl nešťastný proto, že jsem nic nevěděl!“

„Já vím, ale předtím nám to nedošlo. Nemůžeme zvládnout všechno, víš? Ale snažíme se.“

„Já vím, tati.“

„Určitě?“

„Ano. Už to chápu a už nás nikdy neohrozím, slibuju.“

Tatínek přikývl a usmál se na něj. Saša se obrátil k mamince, která ho k sobě přivinula, ale řekla: „Stejně jsi dneska provedl velikou hloupost.“

„Já vím, mami.“

„Neposlechl jsi, a i když teď chápu, proč jsi to udělal, čeká tě domácí vězení. Ani se nehneš z pokoje, dokud neodjedeme, jasné?“

„Ano,“ odpověděl Saša.

Zastyděl se, ale myslel to upřímně. Rodiče ho objali, což probralo Jacoba, který mezitím stihl usnout a který se hned nato také začal dožadovat objetí. Saša měl ale ještě jednu poslední otázku.

„Jak se dostaneme do Španělska?“

„Až se Jean vrátí ze Saint-Alban, schováme se v jeho nákladním voze a on nás převezme přes hranice.“

„Proč se musíme schovat? Kvůli mně?“

„Ano, tak trochu, ale hlavně kvůli mně. Jsem žid.“

„Ale vždyť jsi ani nikdy nebyl v synagoze!“

„Já vím, jenže Němci si myslí, že jsme úplně odlišný druh, jiná rasa. I když nejsem věřící, pro ně jako bych byl. A ty trochu taky.“

„Já si ale nepřijdu jiný.“

„Taky nejsi. Vlastně jsi, protože jsi statečný, ale to nemá co dělat s tím, jestli jsi žid nebo křesťan. Jenže oni tak nepřemýšlí.“

„A Američani?“

„Neboj se, ty si to o židech nemyslí.“

„Takže jsou chytřejší?“

„No, to zrovna nevím. Mají jiné potřeštěné nápady. Jsou hodně rasističtí vůči černochům a indiánům. Nic není dokonalé a hloupost se nezastavuje na hranicích. Snad bude tvoje generace lepší.“

Saša slavnostně kývl, když si uvědomil tu odpověď.

„Tak dobrá, budu muset jít. Nechci Noémie přidělovat starosti tím, že tu budu moc dlouho. Uvidíme se brzy, dobrá? A pak už spolu zůstaneme.“

Saša ho ještě naposled objal. Měl radost i přes všechno, co ho trápilo, protože s ním tatínek konečně jednal jako s dospělým. Teď ještě musel své nové zodpovědnosti dostát.

Velký odjezd

Saša se celých deset dnů strašlivě nudil. Měl zákaz vycházet z pokoje jindy než na jídlo nebo na záchod. Jacob celou dobu poletoval venku po dvoře, loupal hrášky a pomáhal Edmondovi s prací. Noémie na něj ani nepromluvila, zato ho zpražila pohledem, kdykoli ho zahlédla. Edmond i Marguerite na něj byli hodní, ale u stolu se neodvažovali si s ním moc povídat. Uvědomil si, že tu už není vítaný. Maminka se ho pokoušela utěšit, když byli spolu sami „Nic si z toho nedělej. Noémie se sice zlobí, ale je velice statečná. Chce jen, abys pochopil, jak nebezpečné takové vycházky jsou.“

„Ale já už to chápu!“

„Já vím, ale nestačí to tvrdit, musíš to také dokázat.“

„Jenže jak mám něco dokázat, když jsem celé dny zavřený tady?“ durdil se.

„Právě tím, že tady zůstaneš, budeš se chovat slušně a přijmeš svůj trest. Zkus se jí zeptat, jestli by neměla nějakou práci, se kterou bys jí tady nahoře mohl pomoci, určitě bude rozumná.“

„No jo, máš pravdu. Bez práce nejsou koláče,“ zopakoval pyšně.

„Jdi si s ní promluvit!“

„Půjdu, ale...“

„Copak?“ zeptala se Sandrine klidně.

„Kdy odjíždíme?“

„Jakmile se Jean vrátí. Nemělo by to trvat dlouho.“

„Nefertiti a Earl Grey tady necháme?“ dělал si Saša starosti.

„Ano, budou tady mít klid, mohou se tu schovat do konce války,“ odvětila maminka. „Budou ti chybět?“

„Mám je rád. Vlastně je mám rád všechny. Mrzí mě, že už je nikdy ne-
uvidím. Hlavně...“

„Hlavně děti Maud a Charlyho, vid?“

„Jo,“ povzdychl si Saša.

Maminka nic neříkala, protože nebylo co. Život v červenci 1942 prostě
nebyl spravedlivý, nebylo k tomu co dodat.

Ale až válka skončí, zítra nebo pozítří, Saša to všechno změní. A znovu
se shledá se svými přáteli. Prozatím ale zašel za Noémií, která zrovna
obsluhovala zákazníky v obchodě.

„Co tady děláš,“ zavrčela na něj.

„Jen jsem se chtěl zeptat, jestli bych nahoře nemohl s něčím pomoci.
Není to fér k ostatním, že tam jen tak sedím, když oni pracují.“

Noémie se zarazila a prohlédla si ho od hlavy k patě, jako by ho zkou-
mala. Pak odpověděla: „Těší mě, že jsi dostal rozum. Můžeš mi pomoci
s inventurou, nemám na ni čas a aspoň tě budu mít na očích.“

„Dobře,“ vyjekl nadšeně, „ale... jak se to dělá?“

„Zkrátka musíš všechno přepočítat. Spočítáš například, kolik máme
krabiček zápalek, a pak to zapíšeš sem do sešitu. A tak to uděláš se vším.“

Sašu to potěšilo, a tak se do práce vrhnul s plným nasazením a celý
den mu utekl jako voda. Zdaleka neměl hotovo, protože všechno pro jis-
totu přepočítal dvakrát. Dózy s tabákem, krabice nudlí, konzervy, sardin-
ky, naložené olivy, pirohy... Nejvíc času mu zabralo šití, gumičky, tkanič-
ky, podvazky, u kterých si nebyl úplně jistý, k čemu slouží, punčocháče
a bavlnky nejrůznějších barev...

Rozesmál Noémie, když se zeptal, jestli má přepočítat i zrnka kávy
v plechovce.

„Však už skoro nic nezbylo, pijeme pražený ječmen.“

Některé potraviny se kvůli válce už nedaly sehnat, hlavně ty, které byly
luxusní nebo se dovážely z kolonií – jako třeba káva, čokoláda a vanilka.
Nikdo nenakupoval zbytečnosti, šetřilo se, a tak Noémie zásoby spotře-
bovala sama. V dóze na bonbony našel podšálek s nějakým práškem.
Potají ho ochutnal, ale málem se zadusil, pořádně to pálilo. Cítil se ale

užitečně a Noémie hodně pomohl. Večer mu dokonce naložila nášup
ořechového koláče jako poděkování. Když dalšího dne zastavil ve dvoře
Jeanův vůz, Saša byl trochu zklamaný... Nestihne dokončit inventuru, ješ-
tě mu zbývalo několik krabic knoflíků.

Nakonec jim tady také bylo dobře. Přišel na to, jak se uvelebit v po-
steli, aby ho do zad nepíchaly pružiny, rodina ho přijala mezi sebe, Dolly
ho vždy nadšeně vítala, a dokonce i krávy na něj hleděly laskavě. Možná
si to bral příliš těžce, jenže zase musel opouštět pohostinnost dalšího
domova.

Ovšem když padla noc a do domu vešel tatínek s batohem na zádech,
mohl se Saša zbláznit radostí. Je to tady, čeká je velký odjezd. Společně
s maminkou a Jacobem si honem sbalili, což jim nezabralo moc času. Po-
brali jen pár věcí, které se válely v jejich pokoji, moc toho s sebou neměli.

Do půl hodiny už zavazadla ležela naskládaná v nákladním voze. Ve
světle lampy pak Jean nadzvedl padací dvířka, kterých si Saša všiml už
dříve. Pod dřevěnými prkny bylo dost místa pro všechny čtyři, vzduch
se k nim mezi podlahou dostane. Podlaha byla totiž dvojitá, v mezeře se
převáželo pašované zboží. Saša se ani neptal, co tam Jean vozí, stejně
by mu neodpověděli. Ne proto, že byl malý, ani proto, že by mu nedů-
věřovali, ale prostě proto, aby ho ochránili. Už pochopil, že za války není
dobré všechno vědět.

Rozloučení s Noémií, Edmondem a Margurite proběhlo rychle, zdálo
se, že se jim s odjezdem rodiny ulevilo. I tak ho ale jejich hostitelka pevně
objala, když se s ní šel rozloučit.

„Buď hodný, chlapče, ale hlavně nezapomeň být statečný, protože to
je to nejlepší, co máš.“

Dojalo ho to. Začervenal se a poděkoval. Pak dospěle potřásl Edmondo-
vi rukou a Marguerite mu do kapsy podsunula lékořičový pendrek.

Potom nastoupili. Jeden po druhém vklouzli do skrýše, nejdřív tatínek
a pak Jacob, kterému se to zdálo nesmírně zábavné. Všichni mu dokola
opakovali, že když vůz zastaví, nesmí vydat ani hlásku. Ještě před pár

měsíci by si Saša řekl, že to bráška nedokáže, ale stejně jako on za těch čtyřicet dva dnů v létě čtyřicet dva hodně vyrostl.

Maminka se bála uzavřených prostor, a tak jí dělalo problém vlézt do úkrytu. Saša si lehl vedle ní a chytil ji za ruku.

„Neboj, mami, jsem tady,“ zašeptal.

Jean se nad ně naklonil.

„Pak vám podám vodu a něco k jídlu. Máme před sebou dlouhou cestu, jestli to půjde, spěte. Za dvě hodiny zastavíme na nějakém klidném místě na záchod. V pořádku? Kdyby se něco dělo, stačí nadzvednout padací dvířka. Je to lehké, zvládne to i Jacob.“

Všichni přikývli, i když tatínka a Jacoba Jean nemohl vůbec vidět.

„Budte stateční, brzy budeme v bezpečí.“

Za Jeanem zapadla dvířka a Sašu přeci jen přepadl strach.

Doufal, že si toho nevšimla maminka. Zkusil zlehka nadzvednout dvířka, aby se přesvědčil, jestli to vážně dokáže.

Byla opravdu lehká, Jean měl pravdu. Tatínek se je také snažil uklidnit. Dvě minuty nato vůz vyjel. Byli teď už nadobro na cestě.

Ujeli několik kilometrů a otřesy vozidla je házely jednoho na druhého. Maminka Sašu omylem dloubla do žebra a jeden obzvlášť ošklivý výmol vystřelil Jacoba proti podlaze. Dal se do pláče a všichni ho začali uklidňovat. Vůz náhle zastavil. Co se stalo?

Strach

Vůz se s žalostným zaskřípěním zastavil.

„Halt! Kontrola dokladů!“

Sašovi v žilách ztuhla krev. Četníci!

„To jste zase vy? No to snad není pravda...“

„Vždyť jsem vám říkal, že pojedou vrátit vůz,“ bránil se Jean.

„Tak proč jedete tudy? Není to zrovna nejkratší trasa,“ zamračil se četník podezřívavě.

„Zajel jsem si do hostince na kávu, tak to dělám vždy.“

„A co tentokrát? Žádní černí pasažéři?“

„Ne, žádní.“

„Radši si to zkontroluju sám,“ prohlásil starý četník, „tomu mrňousovi, co bydlí u Noémie, vůbec nevěřím.“

Sašovi došlo, že jsou ztraceni. Četník nemůže přehlédnout padací dvířka, všechny čtyři najde, a to bude jejich konec. Žádné Španělsko, žádná Amerika... Zároveň mu došlo, co musí udělat. Jeho rodiče nedostanou, Jacob přeci nemůže jít do vězení. Zachrání je, potřebují ho! A už i přesně věděl, jak to udělat.

„Mami, tati, věříte mi?“

„Ano, ale...“

„Nechte mě jít a počkejte na mě, než se nalodíte, dobrá?“

Ani si nepočkal na odpověď a rozrazil dvířka. Zaslechl kroky četníka přecházejícího kolem vozidla a tlumený maminčin výkřik. Protáhl se bleskurychle otvorem, odstrčil maminku, která se ho zoufale snažila zadržet a chytila ho za kabát, pečlivě za sebou přivřel dvířka a tak tak stihl

vklouznout pod lavici. Podle zavržení dřeva četník zrovna vlezl dovnitř. Co když se rodiče rozhodnou vylézt? Nechají ho tady, jak doufal?

Lucerna osvětlovala vnitřek vozu jen matně, ale i tak si četník Saši okamžitě všiml. Chlapec se totiž schoval na totéž místo, kde ho našli posledně.

„Hele ho, uprchlíka! Palice dubová, jsi horší než osel, vůbec ses nepoučil.“

„No to snad není možné,“ zvolal zničeně Jean, „jak to dokázal?“

„Je mi to úplně jasné. Vy jste si dal skleničku a tenhle se mezitím vplížil dovnitř, to je celé.“

„Jsi úplně pitomý?“ houkl Jean na Sašu, který si nebyl jistý, jestli to strýc hraje, nebo myslí vážně.

„Tentokrát jdeš rovnou do basy a pak fofrem do převýchového tábora. Zrovna zítra tam posílám vůz, padl jsem na dvě cikáňata, ne o moc větší, než jsi ty.“

Saša se zarazil. Mohli to být Eleanor s Léandrem? Třásl se po celém těle. Nebyl si jistý, jestli to stačilo, aby odvedl jejich pozornost od padacích dvířek. Bude jim tenhle úlovek stačit?

„Mazej do dodávky! A vy jedte dál. Ale platí pro vás totéž, co pro toho smrada. Jestli vás tady ještě jednou chytím, pěkně si posedíte v chládku, než si tu vaši historku ověřím.“

Jean ne a ne nastoupit zpět do auta. Hleděl starostlivě na Sašu zpod svraštělého obočí, pak si ale povzdechl.

„Ty jsi ten nejmazanější chlapec, na jakého jsem kdy narazil. Do Paříže bych tě stejně neodvezl, jedu na jih do Port-Bou,“ vysvětlil mu v předstíraném vzteku, „jedině dobře, že tě zavřou spolu s těmi cikány, jeden větší podvodník než druhý. Aspoň už mě znovu nedostaneš do problémů!“

Pak nastoupil a nastartoval. S naskočením motoru se ozval tichý zvuk připomínající skřípění kol. Saša dobře věděl, že to byla maminka. Četníci ho strčili do policejního vozu a zabouchli za ním dveře. Tentokrát byl opravdu sám.

Něco takového si by si ještě před třemi měsíci nedokázal ani představit, ale panice nepropadal. Udělal správnou věc, rodiče a Jacob jsou v bezpečí. A on už něco vymyslí. Jeanovi se povedlo mu sdělit, kde se po-

tkají: Port-Bou. Navíc se zdálo, že se také domníval, že další dva vězni by mohli být jejich přátelé. Kdyby byl opravdu sám, určitě by se bál.

Ale vyhlídka na to, že znovu uvidí své kamarády – i když si uvědomoval, že jsou jeho naděje dost možná liché –, mu dodávala odvahy a potlačila slzy.

Do Cahors to trvalo dlouho, měl hlad a žízeň a i v noci bylo vedro. Když dorazili na místo, vytáhl ho blondák z auta a dovedl do cely, kde tou dobou pospávalo několik osob. Muselo být už okolo druhé nebo třetí. Nikdo se ani nezvedl, aby si ho prohlédl, ani se nikdo neposunul, aby mu udělal místo, když za ním zaklapla mříž. Stočil se do klubička v rohu cely na studené zemi. Trochu si tak ulevil od vedra, ale stále měl hroznou žízeň. Opřel se o zeď a nakonec usnul s hlavou sklopenou na prsa a pažemi si objímal kolena. Probudil se brzy ráno, sotva přes okenní mříže dovnitř pronikly první sluneční paprsky. Ostatní ještě spali a v šeru jim nebylo vidět do tváře. Protáhl si krk a s jazykem jako šmirglpapír čekal dál. Náhle do chodby vstoupil jeden z četníků a začal mlátit obuškem do mříže.

„Vstávat! Všichni mladší patnácti let nastoupí do řady k mříži! Okamžitě!“

Všichni se s trhnutím probudili. Saša vyskočil a začal očima dav prohledávat, až najednou...

„Sašo!“

Byli to oni! V nejvzdálenějším rohu je zahlédl všechny čtyři, tiskli se jeden k druhému. Charly měl obličej celý napuchlý, Maud a Eleanor byly ušmudlané a rozpletly se jim vlasy a Léandre měl natrženou košili, ale určitě to byli oni, byli to jeho kamarádi. Sašu zalila úleva a hned se k nim rozběhl. Měl je tak rád! Jenže radost ze znovu hledání hned nahradila smutná skutečnost.

„Hej, cikáni! Neflákejte se, ty děcka ať hned nastoupí!“ vztekal se četník a ukázal ke skupince, která se zatím utvořila u mříží.

Maud začala vzlykat, Charly zatnul zuby a popadl děti do náruče. Saša nejspíš stál vedle nich a naplno mu celá ta hrůza došla. Tuhle milující rodinu se chystají poprvé v životě rozdělit. Naposledy se rychle objali, zatímco Maud dětem do ucha chrtila rady, četník se vztekal a všichni plakali.

Ostatním dětem bylo asi tolik co jim a byly tam samy. Celý výjev smutně pozorovaly a jedno z nich začalo vzlykat. Určitě je také odvedli od rodiny. Edmond Sašovi vyprávěl, že jeho staršího bratra odvedli na několik měsíců do pracovního tábora nějakých padesát kilometrů od domova. Říkal si, jestli je čeká totéž. Četník otevřel mříž, rozdělil rodiče a děti a ty vyhnal ven. Maud je ještě naposled stačila všechny tři pohlídat po tváři, než je odvedli a jí puklo srdce.

Dovedli je na dvůr, kde stálo nákladní vozidlo s plachtou, skoro jako měl Jean, jen o trochu menší. Nechali je napít se z kohoutku. Voda byla teplá a chutnala zemitě. Pak nastoupili do vozu a posedali si na sedadla v nákladním prostoru.

Starého četníka nebylo nikde vidět. Nešlo o to, že by snad Sašovi přirostl k srdci, spíš naopak. Přál si, aby za to všechno přijal zodpovědnost. Kamarádi ho potřebovali, a tak se je snažil uklidnit jak nejlépe uměl.

„Nebojte, dostaneme se z toho. Hlavně, že jsme spolu.“

Eleanor se na něj pověsila a Léandre, který popotahoval a utíral si slzy, objal sestru z druhé strany. Chtěli si povídat, ale ihned jim vynadal četník, který přišel zavřít nákladní prostor.

„Držte huby, parchanti!“

Čekali asi půl hodiny a Saša se snažil odhadnout situaci. Odvedou je neznámo kam, pak už se jim utéct nepodaří. Od Edmonda věděl, že to jeho bratr zkoušel, ale neúspěšně. To znamenalo, že musí vyskočit za jízdy. Jenže co když je tady vzadu bude někdo hlídat? Šeptem svůj plán vysvětlil kamarádům. Léandre hned souhlasil, jen Eleanor se bála, aby se při skoku nezranili. I tak se to rozhodli zkusit. Jenže když už byli domluvení, dozadu nastoupil mladík v četnické uniformě. Vypadal zlověstně a u pasu měl připevněnou zbraň. Děti se po sobě zoufale podívaly.

„Žádný srandičky, jasný?“

Najednou se zjevil starý četník. Rychle si Sašu změřil pohledem a pak se obrátil na mladého kolegu.

„Jdi si sednout dopředu, vzadu budu hlídat já.“

Mladík bez diskuzí srazil paty a četník se posadil k dětem. Vybral si

místo hned vedle Saši, čímž mu docela překazil plány. Jak mají teď vyskočit, když vedle nich sedí on a stačí mu natáhnout ruku, aby je chytil?

„Říkal jsem ti, žeš udělal pořádnou hloupost, ne snad?“ obrátil se na něj četník.

„Proč mi to děláte?“ zeptal se ho Saša rozzlobeně. „Co jsem vám provedl?“

Vyvedený z míry Sašovou přímostí si ho četník chvíli prohlížel, jako by ho viděl poprvé.

„Proč? Protože děcka by se neměly toulat samy venku. Tady tě naučí, jak se chovat.“

„A co oni?“ pokračoval Saša bez zaváhání. „Oni rodinu mají, a stejně jste je odvedl.“

„Cikáni,“ odplivl si, „ani by se o děti neuměli postarat.“

Léandre se narovnal a z očí mu sršely blesky. Eleanor sevřela Sašovi ruku.

„Nic jsme vám neudělali,“ dodal Saša, „vůbec nic. Tak nás nechte vrátit se k rodičům.“

„Vrátíte se, až do vás natlučeme trochu rozumu. A sklapni. Celou noc jsem nespál a do konce léta ještě musím chytit spousty takových, jako jsi ty.⁸ Do tábora to je pěkně daleko.“

Saša zmlkl. To byla jejich šance. Snad četník usne, než dorazí do tábora.

⁸ 26. srpna 1942 provedla Pétainova vláda zátah proti židům ve svobodné zóně.

Skok do neznáma

Motor naskočil a vyjeli ze dvora. Saša se pokoušel zahlédnout směrovací cedule, aby aspoň tušil, kam je odváží, ale i když si mohl krk vykroutit, nic neviděl. Houpání auta starého četníka snadno ukolébalo ke spánku a teď vedle nich tiše pochrupeval. Byli připraveni kdykoli vyskočit, jenže auto jelo příliš rychle a pokus o útěk by byl nebezpečný. Jenže netušili, kolik času jim ještě zbývá. Třikrát chtěli vyskočit, ale pokaždé si to rozmysleli. Dívali se na sebe s hrůzou v očích a drželi se za ruce, aby si dodali odvahy. Cesta trvala hodiny a hodiny a vůz jel celou dobu tak rychle, že pokoušet se o útěk nemělo smysl. Saša jen doufal, že nejedou na sever, ale bylo čím dál tím větší vedro, tak to snad bylo dobré znamení. Nebo to možná bylo jen tím, že se blížilo poledne? Když zatáčeli, zahlédl Saša kousek moře. V zeměpise se vyznal a bylo mu jasné, že to nemůže být Atlantský oceán, ten byl příliš daleko. Museli být u Středozemního moře.

Zpomalili, aby sjeli na vedlejší silnici, a Saša jasně zahlédl směrovací ceduli na tábor v Riversaltes. Byli skoro na místě. Volným tempem drkotali po zaprášené cestě podél borového lesa. Saša drkl do kamarádu. Podívali se po sobě se stejným odhodláním v očích. Bezhlesně se zvedli a vyskočili z vozu. Eleanor se ve skoku stočila do klubka a Saša se pokusil o totéž, ale poškrábal si paže i nohy a zvrtnul si zápěstí. Léandre ale dopadl daleko hůř. Saša zřetelně zaslechl prasknout kost. Kamarád vykřikl bolestí.

Z vozu se ozvaly výkřiky ostatních dětí, které probudily četníka. Vyskočil a dal se do křiku.

„Zatracený děcka! Zastavte! Stůjte!“

Chtěl vyskočit za nimi, ale vůz najel na nerovnost na cestě, nadskočil a on spadl zpátky na lavici.

„Honem, dělejte! Zvedněte se!“ pospíchala Eleanor.

Její bratr se ale vůbec zvednout nedokázal, noha byla určitě zlomená.

Nákladní vůz se od nich vzdaloval, řidič si zatím ničeho nevšiml. Četník vzadu tasil zbraň.

„Eleanor, pojd', pomoz mi ho zvednout.“

Popadli Léandra pod rameny každý z jedné strany a nevšímali si jeho bolestného křiku, když mu zlomenou nohu táhli po zemi do skrytu lesa za silnicí. Od kamene hned vedle Saši se odrazila střela. V hrůze se otočil. Stříleli po nich! Naštěstí byl vůz už dobrých padesát metrů od nich a Saša přes okno viděl, jak četník svěsil zbraň. Vzdal to!

„Honem, musíme odsud, musíme se schovat.“

Zapadli do hustého lesa a Léandra, který omdlel bolestí, nesli s sebou. Po pár desítkách metrů se vyčerpáním zhroutili za nejbližší keř. Sašu bolelo celé tělo, byl odřený, na tváři mu zela ošklivá tržná rána a v dlaních a nohou měl zadřený písek a štěrky. V zápěstí mu škubalo bolestí. Eleanor byla celá zaprášená a slzy jí na tvářích prachem prorazily dvě tmavé cestičky.

„Sašo? Co budeme děla?“ zoufala si.

„Půjdeme do Port-Bou a najdeme moje rodiče.“

„A co moji rodiče?“

„Do Cahots se vrátit nemůžeme, naběhli bychom jim přímo do náručí. Ten četník měl pravdu, jsme jenom děcka, musíme najít Jeana a moje rodiče. Lepší řešení mě nenapadá. Až budeme všichni tři v bezpečí, bude snazší najít tvoje rodiče. Víš přece, že pro to Jean udělá všechno, že jo?“

Eleanor přikývla, ale horké slzy jí dál smáčely tváře. Ustrašeně zkontrolovali Léandrova zranění, ale zlomenina holenní kosti naštěstí nebyla otevřená. Saša jen doufal, že nemá vnitřní krvácení.

„Jak se tam dostaneme? Nemůže chodit.“

„Uděláš mu dlahu. Vždyť si viděla, jak ji dělával váš tatínek, ne?“

„Dobře, ale... Potřebuje sádro.“

„Vytvoříme mu berle. Nemáme jinou možnost, Eleanor, musíme to zkusit.“

Saša byl překvapivě klidný. Zdálo se, že mu není dvanáct, ale dvacet. Cítil váhu odpovědnosti, která na něm ležela, ale byl připravený se situaci postavit čelem. Musí zachránit je, musí zachránit sebe a musí najít rodiče. Našel co možná nejrovnější větve a z vlastní košile pak natrhal obvazy. Dívka rychle vyrobila vzlykajícímu bratrovi dlahu. Léandre se probudil s bolestným nářkem.

Najednou zaslechli výkřiky. Vrátili se pro ně! Saša natahoval uši. Jestli mají psy, bude nadobro po nich. Naštěstí slyšel jen lidské hlasy a byly jen dva. Naznačil Léandrovi, že má být zticha, a chlapec se kousl do ruky, aby nesténal, když mu Eleanor přivazovala posledními obvazy dlahu k lýtku. Hlasy k nim doléhaly z velké dálky, a tak se Saša rozhodl, že bude lepší, když zůstanou v úplné tichosti tam, kde jsou. Pokud nebudou mít obrovskou smůlu a četníci ohromné štěstí, v tomhle zapadlém koutě lesa je nenajdou. Jejich oblečení splývalo s okolní krajinou, a tak si lehli na zem, aby byli co nejméně nápadní. V jednu chvíli se k nim kroky přiblížily a děti hrůzou zadržely dech. Měly ale štěstí, četník zase odešel. Zaslechly ho, když mladík říkal kolegovi: „Tady je v životě nenajdeme. Už můžou být bůhví kde.“

„Těžko. Ten cikán si zranil nohu, nemohl dojít daleko.“

„Vrátíme se sem se psy? Našli by je spíš.“

„S jakými psy, ty chytráku? Z tábora? Než je vyzvedneme a vrátíme se, budou ta děcka dávno v prachu! Hledej dál.“

Pokračovali v pátrání, ale naštěstí se vydali opačným směrem, až je nakonec nebylo slyšet vůbec.

„Co teď?“ zašeptalo děvče.

„Najdu nějaké větve místo berlí a zmizíme odsud.“

„Ta noha bolí,“ ozval se Léandre, „nikam nedojdu.“

„Ale dojdeš,“ přesvědčovala ho Eleanor, „až se odsud dostaneme, najdeme někoho, kdo nám pomůže.“

Saša prohledával les, až narazil na dva rozvětvené kusy dřeva, které

zkrátil, aby se o ně Léandre mohl opřít jako o berle, aniž by si musel stoupnout na zlomenou nohu. Léandre to se skřípáním zubů zkusil a zjistil, že to snad nějak půjde.

„Kudy teď?“

„Na jih. Musíme se dostat na hranici se Španělskem.“

„Ty poznáš, kde je jih?“

„Ne, ale ty jo,“ odtušil Saša.

„Tak proto jsi mě zachránil,“ zavtipkoval Léandre, čímž ukázal, že to s ním ještě není tak zlé.

Sebral veškerou odvalu a po pár pádech a bolestných výkřicích si našel správný rytmus. Vyplížili se z lesa a poté, co se třikrát přesvědčili, že nic nejede, přešli silnici. Pak pokračovali po poli, neznámo kam, ale stále na jih. Nebylo jim nijak veselo, protože v okolí nebyl žádný les, kam by se schovali, a Léandre mohl na berlích sotva chodit, natož utíkat.

„Jmenuje se to tady Rivesaltes,“ oznámil Saša, „tušíte někdo, kde to je?“

Jen zavrtěli hlavou. Dorazili k další cestě, kde nebyla ani noha. Chystali se přejít, když se zleva vyřítilo auto. Eleanor a Saša stihli skočit do příkopu, ale Léandre se zamotal do berlí a s bolestným křikem upadl.

„Co tu vyvádíš?“ vykřikl muž, který vystoupil z auta.

Rozhlédl se a v příkopu si všiml dalších dvou dětí. Všechny tři byly jako zkamenělé a hrůzou ani nehlesly. Moc dlouho na útěku nevydržely.

„Ty jsi zraněný? Kruciš, to je ale ošklivá zlomenina. Potřebuješ ošetřit. Kde jste se tady vzali?“

Saša nevěděl, co dál. Mohl mu všechno povědět, ale co když je pak odveze do tábora v Rivesaltes? Muž ale nevypadal zle a Saša se rozhodl vsadit na svůj instinkt. V posledních pár dnech se mu to celkem vyplácelo.

„Zadrželi nás četníci a chtěli nás převézt do tábora tady vedle, ale my jsme vyskočili z vozu a Léandre se zranil...“

„Tak to jste byli vy! Četníci jsou vzteky bez sebe, už poslali i psy, aby vás našli.“

„Udáte nás?“ zděsila se Eleanor. „Prosím vás, nedělejte to.“

„Neudám vás, ne, já jsem na vaší straně. Jmenuju se *Paul Corazzi*,⁹ jsem vyslanec prefekta, ale nebojte, nejsem ten zlý. Jenže stejně nevím, co s vámi... Kam máte namířeno?“

„Za strýčkem do Port-Bou,“ řekl mu Saša a za zády zkrřížil prsty pro štěstí.

Jestli jim Paul lhal, právě jim Jeana naservíroval na stříbrném podnose. O rodině se raději nezmiňoval vůbec.

„Chcete se dostat do Španělska?“

„Ano.“

„A ten tvůj strýček ví, jak to udělat?“

„Ano.“

„No dobrá, tak já vás tam zavezu.“

„Cože?“ vyhrkly děti.

„Je to ani ne hodina cesty. Nemůžu vás tady nechat, jste sotva kilometr od tábora. Do večera vás chytí, když vás tady nechám.“

„Ale... proč byste to kvůli nám dělal?“

„Protože jste statečné děti a líbíte se mi. Tak pojďte, vy kecalové, nastupte si.“

⁹ Paul Corazzi byl francouzský odbojář. V červenci 1942 ho prefekt de Belot jmenoval předsedou komise v internačním táboře Rivesaltes, kam byli umísťováni političtí vězni, židé apod. Tato komise rozhodovala o tom, kdo z vězňů bude převezen do tábora v Drancy. Corazzi tak před jistou smrtí zachránil na tři sta židovských dětí. V roce 1942 se v Dorres přidal k odboji a vynášel informace britské organizaci Mithridate.

Paul Corazzi

Paul zvedl Léandra a opatrně ho položil na zadní sedadla, pak pomohl Eleanor nastoupit a Sašovi nabídl místo vepředu.

„Pospěšte si, slyším auto.“

Honem nastartoval a požádal děti, aby sklonily hlavu a nebylo je vidět. Aby je auto jedoucí za nimi nedohadlo, šlápl Paul na plyn a Saša se uhodil do hlavy.

„Promiň, chlapče... Jak se jmenuješ?“

„Saša.“

„Odkud jsi?“

„Z Paříže.“

„Teda, to je štreka! Kde tě zadrželi?“

„Kousek od Cahors...“

„No tak to máte štěstí, že vás převezli do Rivesaltes, dostali jste se blíž k hranicím.“

„To jo, měli jsme kliku“

Ze zadu se ozvalo popotáhnutí.

„Ani bych neřek‘,“ zamrmlal Léandre.

„Kvůli té noze?“

„Ne. Kvůli rodičům. Ještě jsou ve vězení v Cahors.“

„Rozdělili vás?“

„Ano.“

„A proč vás zadrželi? Jste židi?“

„Ne, kočovníci.“

Paul svěsil hlavu. Zdálo se, že jich mu je líto.

„Pověz mi, jak se jmenují, a já si pohlídám seznamy nově příchozích do Rivesaltes. Jestli je uvidím, povím jim, že jsem vás viděl, co ty na to? Udělám, co můžu, abyste se zase našli.“

Eleanor s Léandrem mu poděkovali. Dívka se usmívala a zdálo se, že jí dodal trochu naděje, zato její bratr mluvil tiše a zřejmě mu moc nevěřil. Možná to bylo bolestí. Vzlykl pokaždé, když auto na cestě nadskočilo. Všichni byli zticha. Cesta byla krásná. Projeli okolo hřbitova. Před nimi se tyčily štíty hor a moře bylo neuvěřitelně temně modré.

„Přejedeme do Španělska, už jsme skoro tam. Budeme muset projet kolem hlídky, znají mě, tak nic neříkejte.“

Opravdu je za chvíli zastavili četníci, ale jakmile viděli člověka, který patřil k prefektovi, uvolnili se.

„Jedete do Port-Bou?“

„Ano. Doprovázím uprchlíky.“

„Máte doklady?“

„Ano... Potřebujete je vidět hned? Ten kluk si totiž ošklivě zlomil nohu a rád bych ho vrátil matce, než mi omdlí na zadní sedačce.“

Četník zaváhal, ale Paul k němu natáhl ruku a podal mu bankovku. Muž na něj kývl a pustil je dál. Mohli odjet.

„Podplatil jste ho?“

„Ano, tak se to dělá.“

„Ale my vám to nemůžeme vrátit!“

„Nech to plavat.“

Konečně dorazili do Port-Bou. Paul se obrátil k Sašovi.

„Víš, kde jsou?“

„Ne...“

„Tak zkusíme hotel Francie, tam bydlí většina uprchlíků.“

Ve městě vládla veselá atmosféra, místní mluvili španělsky a Sašu jejich zpěvavý jazyk fascinoval. Jako by mu neustále připomínal, že opravdu překročili hranice a brzy se shledá s rodinou. Jenže co když už odjeli? Ne, to nebylo pravděpodobné. Spíš se bál, že je zadrželi někde cestou. Paul zastavil před vysokou budovou vmáčknutou mezi dvě další, stejně velké

stavby. Velice opatrně sundal Léandra ze sedačky s pomocí jeho improvizovaných berlí. Saša byl rozpolcený, na jednu stranu se chtěl rozběhnout k hotelu, na druhou zase pomoc kamarádovi, který byl bílý jako stěna. Vstoupili do hotelu a tam Léandra usadili na jedno z křesel ve vstupní hale. Paul se španělsky na něco ptal dívky na recepci.

„*Si, si, estan aqui. Sala 4, el en segundo piso.*“

Eleanor radostně vypískla.

„Jsou tady? Jsou tady?“ vyptával se Saša zmateně.

„Ano, pokoj 4, druhé patro!“

„Ty umíš španělsky.“

„Mluví podobně jako my.“

Saša byl radostí bez sebe, sotva věřil svému štěstí. V posledních dvaceti čtyřech hodinách se soustředil na svůj cíl, nepřemýšlel nad tím, aby nedostal strach, ukázal takovou odvahu jako nikdy předtím, ale teď se málem sesypal, když konečně dorazil na místo. Strach, úzkost a hrůza ho zalily jako vlna a nemohl se ani hnout, ačkoli si ze všeho nejvíc přál utíkat nahoru a vrhnout se rodičům do náručí. Nohy měl jako z olova. Nakonec ho Eleanor vzala za ruku a dovedla ho ke schodišti. Úplně mu rozuměla, tolik by si přála být na jeho místě...

„Hned jsme zpátky!“ řekla Paulovi a Léandrovi.

Tiše zaťukali na dveře a sotva se otevřely, objevili se za nimi rodiče, Jacob a Jean. Rozezněly se radostné výkřiky.

„Zvládl jsi to!“

Rodina Sašu popadla do železného sevření a Jacob se k němu přilepil jako klíště.

„Mysleli jsme, že už tě nevidíme!“

„Tolik jsem si vyčítala, že jsem tě nezadržela, zlatíčko!“

„Všechny by nás našli...“

„Já vím. Byl jsi hrozně statečný. Hloupý, ale statečný,“ řekl mu tatínek.

Sašovi tekly radostí slzy, říkal si, jaké obrovské má štěstí. Ještě že se dvakrát nerozmýšlel, když vylezl z úkrytu v dodávce nebo když skočili z jedoucího vozu, jinak by se sem nikdy nedostal.

„Eleanor!“ vykřikl Jean. „Jsi tu sama?“

„Ne, Léandre je dole, ale zlomil si nohu a hrozně ho to bolí.“

„Kdy se mu to stalo?“

„Dnes ráno, musíme ho rychle ošetřit.“

„Proč to neudělal Charly?“

Eleanor se naráz rozvzlykala, čímž přerušila vřelé přivítání Saši s rodinou. Chlapec se za sebe rázem zastyděl.

„Co je? Co se stalo?“ zděsil se Jean.

„Oni... oni...“ škytala Eleanor.

„Zadrželi je společně a pak jsme se potkali ve vězení, jenže nás v Cahors rozdělili,“ jal se Saša vysvětlovat. „Nás vezli do tábora v Rivesaltes ještě s dalšími třemi dětmi jako my, ale vyskočili jsme s Léandrem a Eleanor z vozu. Ale Léandre si zlomil nohu a nemohli jsme jít moc rychle. Jeden muž, Paul, nám pomohl a dovezl nás sem. Je dole.“

„Jdeme za ním,“ rozhodl tatínek.

Všichni seběhli schodiště a dole našli Léandra s Paulem, jak v tichosti sedí na gauči ve vstupní hale. Léandre měl napůl zavřené oči, ale Paul se zvedl, aby si s nimi promluvil.

„Dobrý den. Já jsem Paul Corazzi.“

„Vyslanec prefekta?“ zajímal se Jean.

„Ano... Jak to víte?“

„Já jsem Jean Guyonnet.“

„No jistě!“ zahlaholil Paul potěšeně.

Vřele si potřásli rukou.

„Odkud se znáte?“ divil se Saša.

„To je jedna z těch věcí, které ti nepovíme, i když ti důvěřujeme.“

„Dobrá,“ přikývl Saša, protože si byl jistý, že kdyby mohl, pověděl by mu pravdu.

„Tak dobrá. Odvezeme Léandra na pohotovost a pak se domluvíme co dál. Zůstanete s námi, Paule?“

„Ne, už tak jsem strávil hodně času tady s dětmi. Mám dost práce a nechci k sobě zbytečně přitahovat pozornost.“

„Jistě. Velice, převelice děkujeme!“

„Ano, pane Corazzi, děkujeme, bez vás by můj syn... a děti našich přátel...“

„To je v pořádku, madam, jsem rád, že jsem jim mohl pomoci vás najít.“

Saša s Eleanor mu ještě jednou poděkovali, než je objal, nastoupil do auta a vyrazil zpět do Francie. Než odjel, stáhl okénko a doporučil jim: „Už se nerozdělujte, jasné?“

„Nerozdělíme,“ křikl Saša, „už nikdy.“

EPILOG

Kvůli Léandrovu zranění museli zůstat několik týdnů v Port-Bou, než mohli vyplout do New Yorku. Jeanovi tím poskytli dost času, aby se vrátil do Francie a pokusil se vypátrat Maud a Charlyho, bohužel neúspěšně. Rodiče dvojčat převezli do tábora v Rivesaltes a nikdo, ani Jean a Paul, je odtamtud nemohli dostat. Paul Corazzi pomáhal dětem uniknout z tábora, ale dospělým pomoci nemohl. Alespoň se mu je podařilo najít a povědět jim, že jsou děti v bezpečí. Maud a Charlymu, kteří byli polomrtví strachy, tím ulevil.

Léandre a Eleanor nejdříve odmítali opustit rodiče a chtěli zůstat ve Francii, jenže se o ně neměl kdo postarat. Sašovi rodiče trvali na tom, že je vezmou na cestu s sebou, a Jean jim slíbil, že zůstane svým přátelům nablízku, aby se mohli opět shledat, jakmile je z tábora propustí. Se zlomeným srdcem se dvojčata nakonec rozhodla odjet se Sašou.

V listopadu roku 1942 Němci vpadli do svobodné zóny a všichni kočovníci byli převezeni do koncentračního tábora v Saliers. Po jeho uzavření v roce 1944 se tam Jean vydal, ale své přátele nenašel. Zjistil, že kočovníky převezli do dalšího tábora, tentokrát do Alliers v oblasti Angoulême. Jakmile válka skončila, Jean se chtěl vydat najít své přátele, jenže tábor v Alliers uzavřeli až v roce 1946, dlouhá léta po osvobození Francie, a když se tam Jean konečně dostal, dozvěděl se, že Maud a Charly nepřežili poslední měsíce v zajetí. Nasedl na loď do New Yorku, aby to Eleanor a Léandrově oznámil z očí do očí. Saša s rodinou a s dvojčaty žili v bytě na newyorské Lower East Side. Pozlácování, kterým se jeho rodiče živili, jim umožnilo nejen přežít, ale také se zabydlet daleko pohodlněji než v době příjezdu před třemi lety. Zpráva o smrti Maud a Charlyho pochopitelně převrátila život dvojčat i jejich adoptivní rodiny vzhůru nohama. Ale díky míru a bezpečí v jejich nové vlasti mohly děti spokojeně vyrůstat a dospívat.

Jako dospělí se všechny čtyři děti, které spolu strávily léto v sídle, vrátily do Evropy a vydaly se ve vlastních stopách. Podívaly se do Escamp za Noémie, Marguerite a Edmondem. Navštívily také Saint-Alban, kde před tolika lety zanechaly Earl Grey a Nefertiti, a Angoulême, kde položily květiny tam, kde dřív stával koncentrační tábor. A naposled se vydaly složit květiny do Drancy, kde Anya, Sašova a Jacobova babička, nastoupila do vlaku do koncentračního tábora v Německu, a odkud už se nebohá žena nikdy nevrátila. Poté se vrátily domů ke svým životům, ale nikdy nezapomněly na těch 42 dnů v létě roku 1942.

A lavice? Už jste na ni zapomněli? Ta stále stojí u Noémie v kuchyni a Edmondovy děti, vnoučata a dokonce pravnoučata na ní sedávají u stolu.

Jak to vím? Já na ní taky sedávala. Edmond... je totiž můj dědeček.

CHRONOLOGIE ZÁKAZŮ VZTAHUJÍCÍCH SE NA FRANCOUZSKÉ ŽIDY A ROMY:

Od roku 1933 do roku 1936 jsou Romové internováni v Dachau a v Buchenwaldu pro „asociálnost“.

Od roku 1936 jsou Romové kvůli své rase pronásledováni nacistickým režimem.

Francouzská vláda přijímá restriktivní opatření týkající se Romů ještě před začátkem německé okupace. Vichistická vláda nařídila jejich internaci v rodinných táborech, kde žili ve strašlivých podmínkách. Mezi lety 1940 a 1942 pak Pétain založil celou řadu dalších táborů, ve kterých byli primárně internováni Židé, ale také političtí oponenti a cizinci.

14. července 1940 vstupují německé jednotky do Paříže.

27. září 1940 je zavedeno německé nařízení týkající se postavení Židů a jejich majetku, registrace Židů v rámci Tulardových listin, cedule „žid“ ve výlohách obchodů, zákaz návratu do okupované zóny Židům, kteří ji opustili.

4. října 1940 mají být všichni Romové nařízením MBF (Vojenského velitelství ve Francii) internováni.

13. srpna 1942 z tábora v Compiègne vysílají německé úřady první vlak s deportovanými Židy.

29. května 1942 je vydáno německé nařízení, podle kterého je od 7. června všem Židům přikázáno nosit na svrchním oděvu žlutou hvězdu.

V červnu 1942 má SS za úkol najít a zadržet všechny Židy.

8. července 1942 je vydáno německé nařízení, podle kterého mají Židé

zakázáno navštěvovat divadla, kina a další kulturní akce a obchody mimo stanovenou dobu mezi 15. a 16. hodinou odpoledne.

12. července 1942 je vydáno nařízení Generálního komisařství pro židovské otázky, v jehož čele stojí Theodor Dannecker, podle kterého mají být všichni Židé v okupované zóně zadrženi.

15. července 1942 se v okupované zóně odehrává masové zatýkání Židů, kteří jsou shromážděni na zimním stadionu Vel d'Hive v Paříži a následně deportováni do Osvětimi.

26. srpna 1942 zatýká francouzská policie ve svobodné zóně během tří dnů více než 6 500 Židů, kteří jsou převezeni do Drancy a následně deportováni do Osvětimi.

11. listopadu 1942 dochází v reakci na anglo-americké vylodění v severní Africe k okupaci svobodné zóny.

Poslední internační tábor ve Francii zavírá své brány až 1. června 1946. Jedná se o tábor Alliers v Angoulême. Po propuštění lidé zjišťují, že na ně nečekají jejich maringotky, vozy ani koně, a nedostává se jim žádného odškodného. Někteří z nich se ukrývají v jeskyních v Eaux-Claires.

Mezi lety 1940 a 1944 umírá na podvýživu v domovech pro duševně choré odhadem na 40 000 pacientů, mezi nimi i významná sochařka Camille Claudel.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji těm, kteří mě inspirovali nejvíce: své rodině.

Nebo spíše rodinám. Té, která je mou rodinou už od malička, rodičům, bratrovi, babičce a široké rodině v Escamps. Pomohli mi nalézt historické detaily, které živí můj příběh a díky kterým jsem mohla vzdát hold své prababičce Noémie, praradě Marguerite a hlavně dědečkovi Edmondovi, který nás v lednu opustil. Má druhá rodina, rodina mého manžela, živila vyprávění o Kernaultu a sídle, které jim po dlouhá léta patřilo. To oni jsou skutečnými majiteli oné lavice, která dnes stojí nedaleko od Angoulême. Děkuji, Armelle a Oliviere.

Děkuji také své spisovatelské rodině, která mi pomáhala psát, zlepšovat se, upravovat tuto knihu... můj dream team: Lise Syvenová, Cindy van Wilderová, Agnès Marotová, Nadia Costeová, Maëlig Duval i naše černá ovce, vždypřítomný bratranec Paul Beorn.

Děkuji všem, kteří se podíleli na vydání této knihy: Xavier Décocus, který práci započal, ale příliš brzy nás opustil, Jean Gomez, který v práci pokračoval a přes nesmírně smutné okolnosti knihu vydal s vášní, za kterou mu budu vždy vděčná. Děkuji Marie Fouquerayové. Někteřým z vás se možná do rukou dostalo první vydání *Bláznivého sídla*, první části této knihy. Poté přebrala štafetu Barbara Bessat-Lelargeová a se svou obvyklou citlivostí zajistila, že příběh dokončím. Děkuji Michelu Renardovi, knihkupci v Jardins des Bulles ve Vannes, který mi dodal odvalu dál psát, když mi svěřil, že z mých knih má nejraději právě tuto. Děkuji Adèle Sillyové, která opět vymyslela dokonalou a důvtipnou obálku. Děkuji týmu Bragelonne, mé nakladatelské rodině.

Děkuji všem, kteří propůjčili svá jména či vlastnosti mým postavám: chci vám tím říci, že vás mám ráda. Maud, Charly, Eleanor, Valentina a Léandre, Olga, Keith, Sacha, Mia a Jacob, Maël a Aurélie, Alan (staň se historikem!), Fred a samozřejmě Jean.

Děkuji svým přátelům, studentům a vyučujícím, knihovníkům i knihkupcům, kteří mě přijali mezi sebe ve svých třídách, knihovnách a knih-

kupectvích. Děkuji čtenářům za to, že mě čtou a že mi tak dodávají chuť pro ně dál psát. A nakonec obzvláště děkuji své přítelkyni, která mě doprovází životem už více než 20 let. Tiffany, jsi pro mě tak důležitá, že to pro jednu nedokážu vyjádřit slovy. Všechno nejlepší.

42 dnů

Silène Edgarová

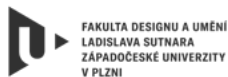
Z francouzského originálu 42 Jours,
vydaného nakladatelstvím Bragelonne, Paříž 2019,
přeložila Veronika Trusová.

Ilustrace, grafická úprava a sazba Kateřina Svobodová.

Kniha vznikla jako bakalářská práce
v ateliéru Didaktické ilustrace
pod vedením akad. mal. Renáty Fučíkové v roce 2022

Fakulta umění Ladislava Sutnara, ZČU v Plzni.

Tisk a knihařské zpracování Indigoprint s.r.o., Praha

SUTNARKA

